

312/79

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭
Vol 17

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ మే నెల 31-వ తేది శుక్రవారము

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర శ్రావణమాస బహుళ అష్టమి

సంచిక ౫౦
No 50

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
పత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బొటముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

109, ప్రేరివోడ్డు, ఫోర్టు, బాంబాయి.

భిషగ్గర్తన పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు

లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలలో ఆశ్లేషకరవస్తువు లెవ్వియు చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తాంబూలముతోగాని
విడిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరహానైనను జీర్ణీకరించి, గాలి నీళ్ల స్వభా
వము మారుటవలన చెడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. నిల్లులు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి చుం
దము, మలబద్ధము, పడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్లలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పక్క
యందు నొప్పి, ఆహారజీర్ణ కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇన్ ఫ్లుయెంజా ఇంకను అనేక
వ్యాధులను గూఢపరచును. స్త్రీలు ప్రసవించిననాడు స్నానమునాడు (కస్తూరికి ప్రతిగా) ఈమాత్రలు 4-5 వ
2-8 తమలపాకులలో నమలి మ్రొంగవలెను. సాంక్రామికరోగులతో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలు
నేవించిన ఆరోగ్యవృద్ధులు లగుదురు. ఈమాత్రలసీసాతోగల అనుపానపత్రమును చూడుదు. 800 మాత్రలు
గల సీసా 1-కి 4 అణాలవంతున ప్రతిపావులోపలను దొరకును. పోస్టుమాలకముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0.
12 సీసాలు రు 2-18-0. 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతానవం:— మెదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మెదడు దుర్బ
లమువలన గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను పరిహరించి వరములకు మంచిత్రాసు.
రక్తస్పందిని కలుగజేయును. సంగీతపాటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాడను పాడను వుత్సాహము నింపుది.
బలహీనలైన స్త్రీలకు నెత్తినడుము (నెత్తి నోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మృదాడను నడవనను కానిపిల్లలకు సంజీవివంటిది.
6 బోన్సుల సీసా 1-కి రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రశ్నోక్తము.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ప్రకటనము

ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాపీఠము
కొవ్వూరు

1. ఈ సంస్కృత కలాలయొక్క ప్రిన్సిపాల్
పదవికి సంస్కృతములో ప్యాస్ అయిన యొక యాండ్ర బి. ఎ.
కామయ్యను. వారు కోరుకొను జీతములను, అర్హతలను డిల
పురు దరఖాస్తులు 15 జూన్ 1929 తేది లోపుగా పంప
వలయును.

2. ఆంగ్ల భాషా పరిచయము గలిగి సంస్కృత Entrance
test లో నుత్తీర్ణులైన బ్రహ్మచారులకు విద్యార్థులకు నెల 1 కి
రు 4-0-0 లు చొ॥ స్కాలరుపేషన్స్ లిచ్చి విద్యా ప్రవీణ
(పాపిత్యము) ఉభయ భాషా ప్రవీణ (ఎ) పరీక్షలకు నాలుగు
సం॥ లు విద్య చెప్పబడును. విద్య ఉచితముగా, నెంతయంది
నిచ్చినను, చెప్పబడును. కొంత కష్టపడ గలవారికి ఖాజన వస
తులు గృహస్థుల యిండ్లలో కల్పించబడును.

అన్ని దరఖాస్తులున్నూ 15-6-1929 తేదీలోపున
మాకు చేరవలయును.

జట్టు,
వల్లూరి సుబ్బారావుగారిరావు,
బి. ఎ. బి. ఎల్., ఆంగు ఎల్ టి
ప్రెసిడెంటు, ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యాపీఠము

వెల స్వీయము! ఫల మధికము!!
చలువకు, చత్వారమునకు, తగిన సులూచ
నములు పొంది నమృతముగా యివ్వగలనమర్తులు.
వెల్లువందు నన్ను గడియారములు నమృతము గా
బోకేఖరారు భరణ యివ్వబడును.

యిమ్మడి చలమయ్య, తెనాలి.

ది ఆంధ్ర బ్యాంకు, లిమిటెడ్, బాంబాయి, మొదల మొదలు.

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

చెక్ బుక్లు 10.00-100

బెజవాడ తాలూకాబోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల సంఘము

ఈ సంఘ ప్రథమ సమావేశము 18-5-29 సోమవారము సోజున బెజవాడ తాలూకాబోర్డు ఆధ్వర్యమున మల్లారావు శ్రీ నూతని రామేశ్వరయ్య చౌదరి బి. ఎ. డి. యల్. గారి ఆధ్వర్యమున బెజవాడ మ్యూజియం హాలునందు జరుగెను.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము. (సారాంశము.)

ఉపాధ్యాయ సోదరులారా—

ఈ మహాసభకు నన్ను స్వీకరించి నా హాజరుని గౌరవించి నందులకు మీకు కృతజ్ఞుడను.

లోకమునందుగల సకలవృద్ధులలో వృద్ధుల వృత్తి చాల గౌరవమైనది. వారి విధులుగూడ యత్యుక్తవృత్తియై యున్నది. వృద్ధులయొక్క జీవితముయొక్క విజ్ఞాన గౌరవములకు రక్షణకూడును. ఎట్టి వృద్ధులైనా ఆధారభూతుడు. మానవ జాతికి మీరే తల్లిదండ్రులు. 5 సంవత్సరముల లెదవారే విద్యార్థుల తల్లికా మానసిక నైతిక జ్ఞానాభివృద్ధిలకు, తల్లిదండ్రులకు మీరు బాధ్యులు. మీ వృత్తి మిక్కిలి పవిత్రమైనది. ఏ విధముగా వ్యవసాయదారులు సస్యములను ఎరువులువేసి సస్యములు అత్యంత ఫలవంతములుగా జేయుటకు బాధ్యులలో, అట్లు మీరు విద్యుత్ తత్వమును పనులుజేయుటలో బాధ్యులు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మీ సీతి చాల హీనముగా నున్నదని చెప్పక తప్పదు. సేను గూడ మీ కష్టములను గమనింపనిచో కల్లనీళ్లను దుడిచినవాడ నవును. దేశాభివృద్ధికి మూలమైన మీకు లోకజీవము తక్కువకు లియైన గిట్టుటలేదు. ఈ వృత్తికి దగినంత గౌరవముగూడ లేదు. కాని పూర్తిగా చేకవోలేదు. ఆయినను పూర్వమున్నంత గౌరవములేదు. దాని వారించుటకు విద్యాభ్యాసకారులు ను మేమును, మీరును కలిసి పనిచేయుట మంచిది. నాతోచినది యేమనగా, మీ వృత్తి ఎంత ఆవుసరమో గ్రహించి అందుకు తగినట్లు వైతికాభివృద్ధి నొకప్పుడొని మీ యోగ్యతను మీ ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనవలెను.

ఈ బీదగ్గ ఆవుసరము ప్రజలకుగూడ తెలియవలెను. మీరు లేనిది యీ గ్రామమువిద్యాభివృద్ధి, వైతికాభివృద్ధి కున్న యని గట్టిగా గ్రామస్థులు తెలిసికొనవలెను. చేయవలెను. మీ స్కూల్స్ బిల్డింగ్ సంఘాధ్యక్షులు చెప్పినట్లు గౌరవ్య వ్యాయమే ముంచిది. జీతమునకు లెగిన విద్యుత్ సదుపాయం మీరన్నడు తలపరారు. విద్యార్థులను మీరు క్రమముగా నిర్వహించిన మీరు ఎప్పుడు గౌరవము సొంతగలరు—మీలో పూర్ణమైన వికమర్శము కుదురవలెను. మీరు పూర్వస్థితి వచ్చుటకు యామాదిరి సంఘముల సహాయమున వికమర్శము మొదలగు సహకార గుణములు పెంపుజేసికొనవలెను. వీటి అగ్ర్యమేమనగా మీ వృత్తిని పెంపొందించుట. బాలకు బుద్ధివికాసము కొరకు మీ వద్దకు వచ్చుచున్నారు. వారి నైతిక విద్యబుద్ధుల పెంపొంది జేసి అభివృద్ధిలోనికి తేవలెను. మీరు 8 విధములుగా వారికి జవాబు చెప్పవలెను. 1 ప్రజలు 2 విద్యాభ్యాసకారులు 3 బోర్డువారు అని సంఘాధ్యక్షుడు చెప్పెను. అది నిజముగా సత్యముకాని యింకొకరికి గూడ మీరు సమాధానము చెప్పవలెను. అది "అంతరాత్మ". మీ అంతరాత్మను మీరు సమాధానము చెప్పుకొనగలిగిన మిగిలిన మువ్వరకు మీరు భయపడ నవసరములేదు. వారికి మీరు సులువుగా సమాధానము చెప్పగలరు.

ప్రతి గ్రామమునందు విద్యాంశము టీచరు. అన్నివిధములైన విద్యాభివృద్ధిలకు మీరే ఆధారము. గావున గ్రామములలో కలిసి జ్ఞానాభివృద్ధి పెంపొందించుటకు ప్రయత్నింపుడు. శ్రీరామునకు వశిష్ఠుడు సమస్తమత రాజకీయసంబంధములలో కూడ సలహాసోపనట్లు మీరు సమస్థిమములలో ఆధిక్యతకు ప్రయత్నించినచో గ్రామములందు మీరుకూడ పూజ్యులగుదురు.

ఈ మహాసభయందు తీర్మానింపబడిన తీర్మానము:—

1-వ తీర్మానము

పరమేశ్వరుడు శ్రీశ్రీశ్రీ పంచమబార్హి నక్రపత్రిగారి కిది, వారకుటుంబమునకుగా, దీర్ఘాయురారోగ్యైశ్వర్యముల బ్రాదిండు గావు, మన యీ సభవారు భక్తిభావముతో సర్వ కృపతో గోరుచున్నాము.

2-వ తీర్మానము

ఈ బోర్డులోని అన్ని పాఠశాలలలో మత్తనైతికబోధము నిర్వహించుటకు జనుప్రజలకు భాసింనుట కీసభవారు శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని ప్రార్థించుచున్నాము.

3-వ తీర్మానము

ఈ తాలూకాబోర్డు పాఠశాలలలోని విద్యార్థివలను మును గూర్చి సంప్రదించుటకు ఆయినవారు సభ్యులకు తక్కు-

వగాని యొక విద్యార్థివలనుక సలహాసంఘము ఉపాధ్యాయుల నుండి యేర్పరుచుటకు శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటువారి నీసభవారు కోరుచున్నారు.

4-వ తీర్మానము

పాఠశాలకు బోధనోపకరణములు చాలినన్ని సప్తయి కాబడకుండుటచే సవినపథకుల ననుసరించుటకు పూర్తిగ బోధించుటకు కలనుపడదు. గాని ప్రతిపాఠశాలకును బెంచీలు మొదలగు యితర సామానాలకంటె బోధనోపకరణములను నిర్ణయింపబడిన పాఠ్యపుస్తకములను, విరివిగ సప్తయిచేయించగలందులకు యీసభవారు శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నాడు.

5-వ తీర్మానము

తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యాయులకు గవర్నమెంటు స్కేలుప్రకారము జీతములను యిప్పించగలందులకు శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని కోరుచున్నాడు.

సెకండ్లీ గ్రేడ్:—35-2-50-1-60.

హయ్యర్ గ్రేడ్:—25-1-1-55.

లోయర్ గ్రేడ్:—20-1-30

6-వ తీర్మానము

చెన్నరాష్ట్రపు కోశములో మిగిలినవలను గ్రామపు సర్వీస్ కమిటీ కిమ్యలవనదిగా కోరుటకై యీరాష్ట్రముం దలి జిల్లా, తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు మీటింగు జరుగనున్న దిగాన అమీటింగులో ప్రాథమిక పాఠశాలల జీతముల హెచ్చునిమిత్తము గూడ కొంతదనము ప్రత్యేకించి తీసికొనుటకును, ప్రావిన్షియల్ పాఠశాలలను సాపించినపు డేర్పరచిన గ్రాంటు దరిమిలను వృద్ధులయల సంఖ్య హెచ్చినను హెచ్చు గ్రాంటును బోర్డువారు సొంతమటచేయగల సదుద్దేశము గాంటును బోర్డువారు సొంతమటచేయగల సదుద్దేశము గాంటును బోర్డు ప్రెసిడెంటువారిని కోరుచున్నాడు.

7. ఈ తాలూకాబోర్డులో నిర్వహణ ప్రాథమికవిద్యా విషయకల్పము నులులో పెట్టవలసినదిగా శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని యీసభవారు కోరుచున్నాడు.

8. బోర్డు పాఠశాల లన్నిటిని రాదులును యేకులును సప్తయి చేయుటకు శ్రీ తాలూకాబోర్డువారిని యీ సభ వారు కోరుచున్నాడు.

9. ప్రాథమిక పాఠశాలములందరు ఖద్దరు నభిమానిల్లో తప్పక ప్రతి వృద్ధులయందు ఖద్దరు కట్టవలసినదిగా ఉపాధ్యాయులందరిని యీసభవారు కోరుచున్నాడు.

10. శ్రీ తాలూకాబోర్డువారు శ్రీ రేంజి పరిషత్తు కారులను వృద్ధులయలకు పంపుచుండుట మెమోలు సర్క్యులర్లు మున్నగువానియందు వారినికూర్చి నీవు-నిన్ను-నీకు మున్నగు సేకవచన ప్రయోగములచే ముచ్చటించుచున్నాడు. అతడు, ఇతడు మున్నగు పదములవలె యీశబ్దము గ్రాంథికముగా మర్యాదమాచకమే యైనను వ్యవహారమునందు మాత్రము నీచముగ నెవబడుచున్నది. గనుక ఇట్టి ప్రయోగము వృద్ధులయల గౌరవమునకు బాధకరమై యుండుటచే నట్టి పదప్రయోగము నికముం దుపయోగింప కుండునట్లు ఈసభవా రుభయించు కోరుచున్నాడు.

11. ప్రాథమిక పాఠశాలలయల కేవలము బీడలగుటచే వారి బిడ్డలకు చితిముగా ఉన్నతవిద్య నిష్పించుటకు శ్రీరాష్ట్రము ప్రభుత్వమువారి నీ సభవారు కోరుచున్నాడు.

12. ఉపాధ్యాయులు బుద్ధిపూర్వకముగా విద్యార్థిలప ము గలిగించుచున్నారని ధ్రువపడని హాగ్రామస్థుల యొక్కగాని, యితరుల యొక్కగాని సలహాలప్రకారము వారిని ట్రాన్స్ ఫర్ చేయకుండుటకు యీ సభవారు శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రెసి డెంటువారిని కోరుచున్నాడు.

13. ఉపాధ్యాయ సంఘమునుండి యెన్నుకొనబడుటకు తాలూకాబోర్డులో రెండు స్థానము లొసగుటకు ప్రభుత్వము వారి నీసభవారు కోరుచున్నాడు.

కామరంజని మాత్రలు

ఇంద్రియస్థలనము, హస్తప్రయోగాది దురభ్యాసము లచే గలిగిన దుర్గుణములు, ఇంద్రియము పలుబడుట, అధిక సంసారసౌఖ్యముచే గలిగిన నిస్సత్తున, మతిభ్రమ, అశిర్గము మొదలగు దోషములను పోనాడి రక్తస్పర్ధిని, వీర్యస్పర్ధిని, సంసారసౌఖ్యమునకు బలమును, కాంతిని గలుగజేయు పరమా మధము. 80 మాత్రలుగల సీసా తపాలా చార్జీలతో రు. 2-8-0.

ఎస్. కె. దేవర అందుకో,

బ్రాహ్మరామం, (తూర్పు గోదావరి.)

తరుణము మించిపోకమునుపే మీతలవెండ్రుకలగురించి తగుశ్రద్ధ వహింపుడు. వెండ్రుకలు దువ్వెనతో ఉడికినప్పునంతవరకు ఆలసింపకుడు వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు అది అంత్యదశ యని గ్రహింపుడు. కామినియాటియల్ రిజిస్టర్డు ను నేటినుండియే వాడుటారంభింపుడు. తలవెండ్రుకల బాధలన్నింటికి దివ్యామృతము వెండ్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిట్టిపోవుట విధముగా నుండుటనుండి రక్షించి పట్టుకుచ్చునలె, తుమ్మెదరక్కలవలె నిగనిగలాడించును. ఈ సులభపద్ధతిని నేడే పరీక్షింపుడు. మీ వెండ్రుక రెంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు గనో మనింపుడు. కామినియాటియల్ మీ వెండ్రుకలకు, నెట్లు అధికమైన గలగజేయునో గుర్తింపుడు. ప్రతిపట్టణములోను, పల్లెలోను, ద.కా.కా.దారలందరివద్దను, పరిమళద్రవ్యము లమ్మువారలందరివద్దను దొరకును. మీ యూరికల్ కులయొద్ద కొనునప్పుడు, కామినియాటియల్ నా అని చూచి మరీ కొనుడు. సీసా 1-కి వెల రు 1-0-0; పోస్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 8-కి రు 2-10-0; పోస్టేజి అ 0-12-0. ఓ టో ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డు) కొనుట ముఅవకుడు. మీదుస్తులమీదగాని, జేబు రుమాలమీదగాని రెండుమూడు చుక్కలు అప్రోవ్డ్ బోరు చల్లిన వెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డైకిపువ్వుల పరిమళములను, చెవజల్లి లట్లానరుచ్చును. పెండ్లిసమయములందు బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, అప్రోవ్డ్ బోర్డు మల్లెయు కానరాదు. నేడే ఒకసీసాను కొని, దాని అద్భుతపరిమళము లనుభవించువు. 1/2 బోర్డు ఓటోడిల్ బహారు రు. 2-0-0 1/4 " " " 1-4-0 1 డ్రాము " " 0-12-0 నమూనాసీసా రెండవల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన, పంపబడును. సువాసన కార్డు 1-కి రు. 1 ఆగె 1 ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ, 285, జమ్మూమఠీదు మార్కెట్టు, బాంబాయి. నెం. 2.

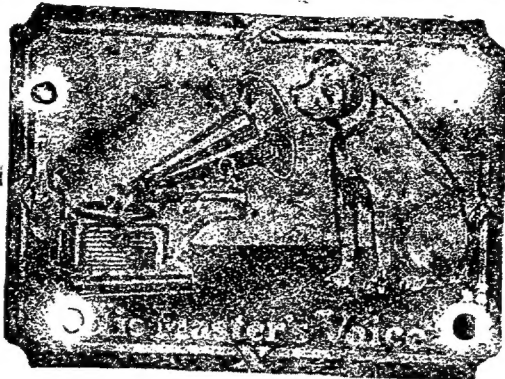

దిగువ నుదహరించిన మేషిను రికార్డులు యీ దిగువ పీటానమా న పు దొరకును.

ఎమ్. హెచ్. రావు అండు సన్ను, కాకినాడ.

దిగువ నుదహరించిన మేషిను రికార్డులు, యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హట్టిన్స్ అండు కో, 185 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

"Greatest Artists".

"Finest Recording".

1929 వ సంవత్సరం మే నెలలో నూతనముగా ప్రచురించబడిన

10 అంగుళముల రెండు ప్రక్కల గల పచ్చలేబులు "హెచ్ మాస్టర్స్ వాయిసు" రికార్డులు.

(Price 2-12-0 each)

(1-4 గల రూ 2-12-0)

అరవము		తెలుగు		మళయాళము	
బెంగళూర్ తాయి				క్రియతి కొచ్చుపట్టి అమ్మళ్-తిరుమార్	
N	పాన్నార్ మెనియానే	N	మినలోచని అంబ	N	గోపాలకన్ మారె
2778	మన్ను పుకల్ కాసలై తన్	2772	మనవ్యాళ కింవరా	2786	కన్దువనతిన్
	మిస్. ఎ. సుందరం, మధుర		హార్మోనిస్టు-టి. ఎం. కాదర్ బాచ్చా-వొరియూర్		శంకరాభరణము
N	నాట్టుప్పరు తియై	N	సోమేశ్వరకర		మాస్టరు కె. గుప్తా మహమ్మద్, కొచ్చిన్
2779	కర్నాటకం తన్ని లే	2782	వరుగ వరుగ శరవంభవ	N	తాలోలప్పరు
	క్రియతి పీణ పన్నుగవడిపు		తెనుగు-సంస్కృతము	2787	వలైప్పరు
N	వెట్టవేలితన్నై	N	మాణిక్యవీణాం		హాస్యము
2780	తత్తె మెషి	2783	నీనామయాపములప (యంగళం) సారావ్వు		హాస్యము
	వికోలార్ ఎన్. సుబ్రహ్మణ్య భాగవతార్	N	మెనూరు ఆదిలక్ష్మి		ఇంగ్లీషు
N	ఇదుదానో తిలై స్తలం	2784	వనజవయనని భాగము 1,2 కేదారగౌళము	2789	మిస్టర్ ఎన్. వి. నరసింహులు
2781	ఆడి తరు పాదుమైయే	N	ఎస్. వి. సుబ్బయ్యభాగవతార్		ఇంగ్లీషునోట్ భాగములు 1,2
		2785	నిరుపమానసావి భాగములు 1,2 బ్యాగ్	2788	నాగస్వరము సోన్ను స్వామిశైలై-మధుర
					దినమణివంశ భాగములు 1-2 నారికాంకోజి.

మాడల్ నెం॥ 101

నూతన మోస్తరు హోరన్,

నూతన మోస్తరునందు అభివృద్ధిచేయబడిన

హోరన్, టోన్ అరమ్

నెం 101 (నల్లకట్టతో చేయబడినది) ధర రు 135

ఆర్. ఎల్ నెం 101 ధర రు 185

జి. సి. నెం 101 ,, 150

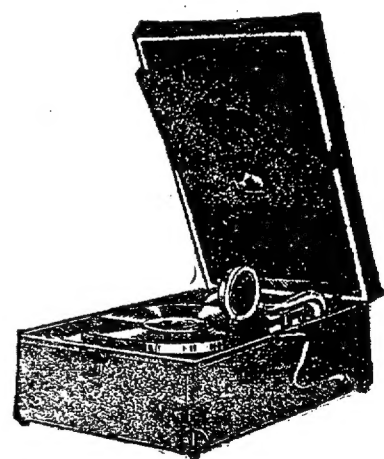
ఎస్. బి నెం 101 ,, 150

బి. సి నెం 101 ,, 150

డి గ్రా మో ఫోన్ కం వె ని లి మి టె డ్,

పోస్టు బాక్సు 48, కలకత్తా.

28, రాంపాట్ రో, బొంబాయి.

పై నుదహరించిన మేషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

హోమర్ అండు కో, 175 బ్రాడ్వే, మదరాసు. వ్రాచి: నెల్లూరు.

పై నుదహరించిన మేషిను; రికార్డులు యీ దిగువ అక్షరమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

బొంబాయి ప్రేడింగ్ కం వె ని, బెజి పా డ్.

ఆంధ్ర భారతీర్థ మహోత్సవములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ద్వితీయ కవితా-రిషత్తు

విజయనగరము, మే 27:—ఈసంవత్సరము ఛాన్సెలర్ గు శ్రీ విజయనగరం మహారాజా మన్యవల్లన సమక్షకలిం గాధీశ్వరులవారి యజ్ఞానుసారముగా ఆంధ్ర భారతీర్థవర్ధం తియు, భారతీ మహోత్సవములును 25-5-29 తేదీన జరుగద ముగా ప్రారంభింపబడినది. ఇది 30-5-29 వరకు జరుగును. ఈ వర్ధంతికి సుమా రాంధ్రజిల్లా లన్నిటినుండి ప్రతినిధు లేతెం చితి, వచ్చినవారిలో ముఖ్యులు, శ్రీరాజా మంత్రిప్రగడ భుజం గరావు జమిందారు బహద్దరువారు, శ్రీ మీర్జా రాజా నల్లప రాజా అచ్చురెరామరాజు బహద్దరువారు, కవిభూషణ శ్రీ వత్స వాయి వెంకటనీలాధిరాజు కవిరాజుగారు, బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జా డాడిబట్ల నారాయణదాసుగారు, మేడేపల్లి వెంకటరమణా చార్యులుగారు, డోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు, శ్రీమతి విద్యావే అట్లూరి వెంకటకీసమ్మగారు, (అంగలూరు) భూపతి రాజు సీతారామరాజుగారు, గొట్టెముక్కల జగన్నాథరాజు గారు, భమిడిపాటి చినమజ్జ నారాయణశర్మగారు, పొట్నూరి స్వామిబాబుగారు, తిత్తి బలరామయ్యగారు, దీక్షితులుగారు, (నల్లెనపల్లి) అన్నంరాజు గుబ్బరాయకవిగారు, కోన వెంకట రాయశర్మగారు, జయంతి వెంకటనారాయణగారు, పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు, ము. శివానందశాస్త్రిగారు, బ్రజసుంద రజేవుగారు (సాలూరు), పుల్లెల శ్యామసుందరంగారు, పార నంది సత్యనారాయణమూర్తిగారు, ముడుంబ నరసింహాచార్య లుగారు, చట్టి పూర్ణయ్యపంతులుగారు, కానుకుర్తి కృష్ణారావు పంతులు మున్నగువారు.

25, 26 తేదీలందు సాహిత్యవిభాగపక్షమున ద్వితీయ కవితాపరిషత్తు జరిగెను. అధ్యక్షులగు శ్రీరాజా మంత్రిప్రగడ భుజంగరావుగారిని, భారతీర్థప్రధానులగు డాక్టర్ బుర్రా శేషగిరిరావుగారు ప్రేమపద్య దర్శించి పుష్పమాలలంకృతులగు జేసి బ్యాండువాద్యములతో సభకు తీసికొనివచ్చిరి. 25 తే|| ఉదయము సంగీతము ప్రదర్శింపబడినది. సాలూరు హనుమంత రావు, రాజేశ్వరరావు అను బాలగంధర్వులు గాత్రమున చక్కగా పాడి సభ్యుల నానందపరచిరి. పంతుల భువనేశ్వరరావుగారు వీణ వాయింపిరి. మధ్యాహ్నము 8.30 గంటకు ప్రార్థనజరిగినపిదప ఆంధ్రభారతీ తీర్థపు రిజిస్ట్రార్ గు పక్కలంక అచ్యుతరావుగారు భారతీ తీర్థము తరపున వచ్చిన సంఘము లన్నింటి ప్రతినిధు లను ఆహ్వానించిరి.

“ఆశ్చర్యలారా !

మా ఆంధ్రభారతీ తీర్థవిద్యాపీఠము పక్షమున మిమ్మంద రను ఈ యుత్సవములకు మహాపూర్వముగా ఆహ్వానించుచు న్నాను. ఆర్యదేశమునకు పూర్వకాలములలో వన్నె తెచ్చిన విద్యులను ప్రోత్సహించి పునరుద్ధరించుట మావిద్యాపీఠము ప్ర త్యేకపు పని. ఇది నిర్వహించుటలో జమిందారులయు, ఇతర ధనికలయు, సామాన్య ప్రజలయు వివిధరాజ్యాంగములయు వివిధసహితము విజాతీయ పండితులయు సాయ మవసరము, ఈదృష్టితో భారతీదేవి యుపాసనావి శేషముగా జరుపుచున్న ఈ ప్రయత్నము సప్రజన సహదరణీయమై వర్ధిల్లునట్లు మీ సాను భూతియు, సాయమును, ఆశీర్వాదమును అభిషేచించుచున్నా ము. ఇక సహస్రనందములు.”

తర్వాత ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మేడేపల్లి వెంకట రమణాచార్యులుగారు లేచి మృదుమధురభావము విజయనగర ము విద్యుల నగరమనియు అనేక కళాకాలచే శోభిల్లుచున్న దనియు, పూర్వకాలమునుండి విజయరామ గజపతి, ఆనందగజ పతి మున్నగు మహారాజుల విద్యాపోషణ, కీర్తిమున్నగునవి స్తు తించి సభ్యులకు స్వాగత మొసంగిరి.

అంత డా||గు శేషగిరిరావుగారు శ్రీ భుజంగరావు జమిందారుగారి పాండిత్యశిష్యములను, ఉదారస్వభావము లను సభ్యుల కెరుంగజేసి నాటిసభకు తన యధ్యక్షులగు టచే నవ్యకవీత మలంకరింపజేసిరి. శ్రీ నారాయణదాసుగారు, డోమా వెంకటస్వామి గుప్తగారు, అల్లంశెట్టి అప్పయ్యగారు, విద్యావే అట్లూరి వెంకట సీతమ్మగారు పద్యములలో భుజంగ రావుగారిని కొనియాడి వారి నవ్యక్షులుగా నుండ జేసిరి. చేం బోలు లక్ష్మీరావు బి. యే. గారు ఇంగ్లీషున మొదటిఅక్షర ములు భుజంగరావుగారి సేరు వచ్చునట్లుగా పద్యమును రచించి చదివిరి.

పరిశ్రమకాల:— 226, గోవిందప్పనాయకవిధి.

ఎలెక్ట్రిక్ పవరుచే మెప్పిన లందు

అనేకరకముల నాజూకైన వెండిసామానులు తయారుచేయబడుచు న్నది. టోకుగాతీయువారికి, వర్తకులకు ప్రత్యేకసౌకర్యములుగలవు. ఉత్తర మువాసి గాని, లేక ఖడ్గనవచ్చి గాని వివరములు తెలుసుకొనుడు. అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, నీమకమలములు, కెంపులు, పువ్వరా గములచే తయారుకాబడిన వగలు గలవు. 62--1

ఉమ్మడి బంగారుచెట్టి అందు సన్న.

నీమకమలములు, బంగారు వెండినగల వర్తకులు 28, చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

అంత నవ్యక్షులగు శ్రీరాజా భుజంగరావుగారు లేచి ఉపన్యసింప మొదలిడిరి. ఆ యుపన్యాస సు గ్రహ మిది— మీరుచేసిన సాగ డ్డలకు నేనెంతయు తగను. ఈకవితా పరిషత్తున కధ్యక్షులుగా మీరైనను గోరుటలో మీకు నాయం దుగల యభిమానము లెప్పు వేరులేదు. పూర్వకాలమున రాజపోషణ యుండుటచేతనే గొప్పకవులు ప్రబంధములను కావ్యముల ను రచించుట తలపించినది. తిరుప్పలు ఆంగ్ల దేశములయొక్క పరిపాలన మనకన్ని నాలుసుండి దేశభాష గౌరవము నశించి నది. అందుకు హామీగా మియులైరి. ఉదరపోషణార్థమై చదువుట తలపించెను. కాని మన ప్రాచీనకళావిజ్ఞానము పెం పొందించుట కవకాశము లేకపోయెను. క్రమక్రమముగా ప్రజ లలో మాతృభాషాగౌరవము పెంపొందుచున్నది. ఈకవితం డలికి శ్రీనిజయనగర మహారాజావారు ప్రధానపోషకులుగా నుండుట మనభాగ్యము. వారిమంత్రివర్గమువారుమాడ దీనియం దుత్సాహము కనబరచుట శుభము. శ్రీయంత శేషగిరిరావు గారు ఎం. ఏ. పరీక్షయం దుత్తీర్ణులైనను ఆంధ్రభాషయందు మి త్కృతులుగ నభిమానము గలవారగుటచే శ్రీమహారాజావారి ఆ దరణగలిగింట్లు ఆశ్రయించి ఇంతమట్టుకు నడపించిన శేషగిరిరా వుగారికి కృతజ్ఞులము.

నేటిదినము కవి పండితసహజేషు కవులు పండితు లు వారిగ్రంథములు చదువుట వారిరచన సంకల్పములు తెలియ జేయుట జరుగును. జరుగజోవు విషయములలో చర్చించుటలు చివరకు మనవి చేయుచున్నాను.

అంత శేషగిరి రావుగారు లేచి ఇక్కడకు కొందరున

చ్చి ఆంగ్లరచనలోను కవిత్వములోను కొన్ని విశేషములు విని

పించి గౌరవము పొందదలచియున్నార గావున వారిని పరీక్షిం

చుట కిదిగన వారిని పరీక్షనొండలిగా నుండ గోరుచున్నాను.

1. శ్రీరాజా భుజంగరావుగారు.
2. మే. వెంకటరమణాచార్యులు.
3. డోమా వెంకటస్వామి గుప్త.
4. వత్సవాయి వెంకటనీలాధిరాజు.
5. భోగరాజు నారాయణమూర్తి.
6. ఆదిభట్ల నారాయణదాసు.
7. దేవరకొండ జగన్నాథరావు.

విదప పరీక్షాకారలందరు తమ పాండిత్యమును డెలు పుటకై శ్రీ శేషగిరిరావుగారికోరికపైని తమ రచనలలో ఇంచైన పద్యములు కొన్ని వినిపించిరి.

సభ తిరిగి 26-5-29 తేదీలను ఉదయము సాయంకాలము జరుపబడినది. అల్లంశెట్టి అప్పయ్యగారు త్రిపురాసన సంహార మను నాటకములోని రంగమును చదివి వినిపించిరి. తూర్లపాటి గోవర్ధనరావుగారు (తెజవాడ) ఖడ్గతిక్కనగురించియు, శ్రీమతి అట్లూరి వెంకట సీతమ్మగారు నిర్వచనోత్తర రామాయణముపై వ్యాఖ్యానములోని యుపాద్భూతము మొదలగునవి చదివిరి. మం గిరూడి శ్రీ రామగుండశాస్త్రిగారు, కొల్లూరు ధర్మారావు గారు, ఆపంది రంగాచార్యుగారు, బలిజేపల్లి రామకృష్ణయ్య గారు, తామరచించిన గ్రంథములలో చక్కని స్థలములలో చదివి వినిపించిరి.

శ్రీభుజంగరావుగారు ఆంధ్రభారతీర్థమును పోషిం చుచున్న శ్రీ విజయనగర మహారాజావారి నెంతయు కొనియా డుచు, భారతీర్థమును గురించి దేశపం దంతట ప్రచారము చేసి ఈ సంస్థ ఎత్తుడుకార్యము నిర్వహించునట్లుగా కోరుచు సభ ముగించిరి.

ఆంధ్ర భారతీర్థము యజమాన్యమున జరిగిన గ్రంథా లయసభాధ్యక్షు లగు శ్రీ మీర్జా రాజా నల్లపరాజు అచ్చుత రామరాజుగారు రోసంగిన యుపన్యాసము.

సోదరమహాశయలారా!

నన్నీ గ్రంథాలకు మహాసభకు అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొని నందుకు మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. భవదీయనియోగబలమే యనంతర కరణీయమునందు నన్ను కృతకృత్యుని జేయునను విశ్వాసముతోనే నీయున్న తపాధనమును స్వీకరించుచున్నాను.

మన తెనుగు దేశమున నిరుపది సంవత్సరముల సుంహియు నీ గ్రంథాలయోద్యమము తలమాపి విజయప్రదముగ పని చే యుచున్న సంగతి లోకవిదితమే. ఇందువలన వార్తా పత్రికా పతనా సక్తియు దేశభక్తియు స్వభాషాసురక్తియు మున్నగు ఉత్తమ గుణములు జనసామాన్యమునందు వ్యాప్తి గావగలిగి నందుల కెంతయు సంతసించవలసి యున్నది. మనలో పలువురు మహాశయలు, ఇప్పటి గ్రంథాలయములు చూచి పూర్వము మన దేశమున గ్రంథాలయములు లేవని తలచుచున్నారు. పరిశీంచి చూడగా నిది యెంతమాత్రము నిజముగ గాన్పింపదు. పూర్వ ము తరచుగా ప్రతిగ్రామమునందును పండిత శిరోమణులు క వివర్ణ్యాలు అను పేరిట చేతనములగుమంచి గ్రంథాలయములే యుండెడివి. వానియందు వేదశాస్త్ర శ్రీరాణేతిహాస కావ్య కళా విశేష మంతయు పరిస్ఫుటమై యందలి విజ్ఞానసంపదను జనసామాన్యమునకు నందించు శక్తి వీశేష ముండెడిది. ఇప్పటి యచేతనములగు గ్రంథాలయములను వేదశాస్త్రపురాణేతి హాసగ్రంథము లున్నవి. కాని వానియందలి విజ్ఞానసంపదను ప్రజా సామాన్యమునకు నందించు శక్తిసామర్థ్యములు పూర్జ్య ములు. అప్పటి చేతన గ్రంథాలయములు చతుర్ముఖ పంచముఖ పణ్డుఖాది పురాణ వ్యాసంగ బంధురములయి యుండగా నిప్పటి గ్రంథాలయములును చతుర్ముఖ పంచముఖ పణ్డుఖాది పురాణ వ్యాసంగబంధురములేయియున్నవి. కాని వాని వలన గలుగు మాతాపితృభక్తి, దేవప్రాప్త్యాణ పూజాసురక్తి, వినయసంప్రతి, ఆతిథి పర్యుపాసనాసక్తి, మున్నగు సుగుణ ములు వీనివలన పూర్జ్యము లైనవి. రాజపోషణమున పరిష్కరిం యానాటి చేతనగ్రంథాలయములు నానాట పరదేశ ప్రభిత్వ మువలన స్వదేశసంస్థానములతో బాటు క్షీణించి పోయిన సమ యమున లేని బావకంటె గ్రుడ్డిబావ మే లగునట్లు, ప్రజాపోష ణ ప్రసర్ధనానంబులగు నిప్పటి గ్రంథాలయములు బయలుదేరి నవి. ఇది ఒకప్పుడు తీవ్రముగ పని చేయుచుండెడివి గాని ఇప్పు డు మందప్రాయముగ నున్నవిని యెప్పుకొనక తప్పదు. వీనిని మంచినీటికి తీసికొని రావలయున్న దృఢసంకల్పము మనకు ఉన్న యెడల మనము గమనింపవలసిన కొన్ని విధానములను నాబుధికి యుక్తమని తోచినవాని నిందు నూచించుచున్నాను.

1. పురాణప్రచారము:—నిజముచేత నిది సుహృద్భాతా లయములు కాని గ్రంథాలయములు గావు. ఇక్కడ ప్రతిదినము జరుగుచున్న దేమి? ద్యూతప్రాయముగు చతుర్ముఖ, పంచముఖ, పణ్డుఖాది పురాణప్రచార మేను. సుహృద్భాతప్రాయ మగు నీవత్తుధుఖాది పురాణప్రచారము జరుపుటకు మనము ప్రప్రథ మమున పాటుపడవలెను.

2. సర్వసంగ్రహము.

మన గ్రంథాలయములందున్న పుస్తకములలో నవల యు, నాటకములయు సంఖ్య తేలి అన్నిటికంటె పెక్కువ. పంగ దేశమునందలి సాహసిక ప్రబోధ మంతయు వాఙ్మయమందు నవలూపమున పరిస్ఫుటము చేసి స్వదేశాంధత బావుటకు అచ్చటి నవలూకారులు పాటుబడుట యుక్తమేగాని మనదేశ మున నట్టి పరిశోధకనవలలను వర్షము కురిపించుటవలన ప్రయో జనములేదు. అనర్థదాయకములగు అట్టి నవలలను తొలగించ వలయును. మరియు విదుబరులును పూర్తిగ వ్రాయలేకపోయినను విదంకముల నాటకముల పూర్తిచేయు బాలకవులవలన నాట కములవాన కురియుచున్నది. ప్రాతపోషణముగాని, భాషామా ధనర్యముగాని, కథాసంవిధానముగాని మందునకయిన గానరా ని యానాటకము లన్నియు పరిహరణీయములు. ఇట్లుచుటవలన మనభాషలో మంచినవలలు మంచి నాటకములు లేనేలేవని మాయాశయముగాదు. మచ్చునకుమాత్ర మున్నవి. గావున నిన్నా రములగు గ్రంథములను తొలగించి ఉత్తమగ్రంథములనే సం గ్రహింపవలయును.

3. సత్కావ్యపఠనము.

ప్రథమమున భాషాజ్ఞాన మభివృద్ధి మగునంతరకును, నవ లలు చదివినను వానితోనే నిరుక్తులై పోక చదువరులు క్రమ

గ్రంథాలయ సభ

క్రమముగా మన తెనుగుకవుల కావ్యములను జరుపవలయును. స్వదేశీస్మృత్యుయొక్కయు, స్వభావానుభవముయొక్కయు, సాభాగ్య సర్వస్వము ననుభవించి యానందింపవలయునన్న, మన తెనుగుకవుల కావ్యములను, ఆయాలుగా పెక్కుసార్లు చదివితీరవలయును. అందులన న మా ల్య మగు కావ్యానందానుభవమే గాక ప్రాచీనార్యులుంటుంబయుట సంబంధించిన యుక్తమలక్షణములన్నియు గోచరించి లోకకల్యాణములు చేకూర్చునవియై యున్నవి. అట్టి సత్కావ్యములనుండి కొన్ని పద్యములను చదివినచో నాయుపన్యాసమును ముగించుచున్నాను.

పెద్దనార్యుని మనుచరిత్రమందలి ఉ. యావనమందు యజ్ఞయోధనాశ్రమమునై కమనీయ కాకుక, శ్రీవిధి గూకటుతో గొలిచి చేసిన చూరిమిసోమి దమ్మ సాభాగ్యమాయై, భజింప నుఖులై రలిదండ్రులఁ గూడి దేవియన్, జేవరవోలెనండి యిలుదీర్చుగ గాఁపుర మెప్పువానికిన్.

అనుపద్యమును చదివినప్పుడు మనయాశ్చర్యభావమునందలి మాతాపితృభక్తి విశుభట మగుచున్నది.

రామకృష్ణుని పాండురంగమహాత్మ్యమునందలి నీ|| కీలారముననుండి పాటింటి కేలేర

బహుధాన్యములు చేల బంకి యొరగ నెడనెడఁ బెండిండ్లు మడుగులు వోడమఁ గృతారులై యర్చించు నర్థులలర పరిచారికాకోటి పనిపాటు పాటింప

చుట్టంపు సందడి నెట్టుకొనఁగ గ్రామమంతయు తన ప్రాభవంబున మన సత్యనిష్ఠుల తన్ను సాక్షిగోర.

గీ|| నిత్య నైమిత్తికములునిర్మి ప్రబుద్ధి నాచరింపుచు హరిభుక్త మాతృభార్య భక్తి నిడ భుక్తి గొనుచున్గి- ముక్తి గాని నిదురనంటిది రాతివంటిదియుఁ గాదు.

అను పద్యము ఆశ్చర్యభావనల యోగ్య శీరసమును నిర్ణయించుచున్నది.

కవిభాషణుని స్వప్న సందర్శనమునందలి ఉ|| కోకిల కీరహంసరవనర్వల స్యాగత మిచ్చె సదృశ ద్వాకర కీరానిలము లవ్వరిపోనవారి యంత్రముతో లేకున నర్వపాద్యములు దీరిచె విందులు చేసె నారికే ళికుసాళి కలాటు కదళి ఫల గోస్తనికా గురుస్థముతో.

అను పద్యమును.

శ్రీ కృష్ణరాయని ఆముక్తమాల్యదందలి కా|| ఆనిష్ఠానిధిసోమనీమ నడిరే యాలించినన్ మ్రోయు నెం, లే నాగేంద్రయాను పుణ్యకథలున్ కీడివ్యప్రబంధాననం, ధానము ధ్యానము నాస్తికాక బహుతా నాన్యుష్టతానాస్య పూ, పోనాన్యోదన. సామనం కృపయా భోక్తవ్య మన్ పల్కులున్.

అనుపద్యమును చదివినప్పు డాశ్చర్యభావమునందు జరపబడు నాత్మీయతాగ్ర మెట్లుండవలయునో విదితమగును.

ప్రజాసామాన్యమునకు నలవడవలసిన యుక్తమగుణము లివియే. కావున నట్టిసత్కావ్యముల జదివి యర్థము జేసికొని యాచరించి తిరించుటయే యీ గ్రంథాలయముల ప్రయోజనము. అట్లు కానినాడు ఇవి వృథాకాలయాపనకన్న నుపయోగముండదు. కనుక గ్రంథాలయములను తనవిధానములతో నడపింపి విశ్వకల్యాణమును సమకూర్చుటకై మన గ్రంథాలయోద్యమ కాములు పాటుపడుదురుగాక. ఓం కాంతిః కాంతిః కాంతిః.

విజయం కావలెను

తలనొప్పి, యిక్ష్మణ్యంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక తుణుములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజెందిన "బాహు తెలమునకు" సమయగు మందు వేరేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-క అణాలు 6 ఇచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు శోభాచెందు ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్పూరిక్, నైట్రిక్, మొర్రాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారస్థులు, 68 నెం. నైసవనాయునివీధి, మద్రాసు.

విజయనగరము, 28-5-29— 27-5-29— లేది ఉదయమున గ్రంథాలయసభ ప్రారంభింపబడెను. ప్రార్థన జరిగిన పిదప ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు జయంతి వెంకటనారాయణ గారు ప్రతినిధులకు స్వాగతముచ్చుచు యీ క్రింది సంగతులు చెలియజేసిరి. "మనకు గ్రంథములు, గ్రంథాలయములు అన సరమన్న విషయ మందరికి తెలిసిన సంగతే. విశ్వవిద్యాలయములే గ్రంథాలయోద్యమ మభివృద్ధి చేయవలసియున్నది. మన దేశములోనున్న విశ్వవిద్యాలయములన్ని గవర్నమెంటుతోఁబాటుచే నున్నవి. ప్రజాసామాన్యమున కందుబడిలేదు. ఈ ఆంధ్ర భారతీతీర్థము కేవలము ప్రజలయొక్క సంస్థ. దీనియాలమున గ్రంథాలయోద్యమము అభివృద్ధికాగలదనితోచుచున్నది. అసహ్యయోద్యమము నభివృద్ధి చెందుట ఈ చిల్లర సభలు, ఉద్యమములు శున్నగిల్లెను. కాని యివి తిరుగతలయెప్పుడున్నవి. ఈ క్షీణించిన గ్రంథాలయముల పునరుద్ధరించు పెట్టు అన్న సమస్య పరిష్కరింపవలెను."

పిదప డాక్టరు కేమగిరిరావుగారు ప్రసంగమైన కృత్రియ క్షుణ్ణుంబయలకు జెందినట్టియు, విజయనగర పెద్దాపుర సంస్థానాధీశులకు సన్నిహితులైనట్టియు, ఆంధ్ర, గీర్వాణ, పాఠశీక భాషలలో పాండిత్యము గలిగినట్టియు, తునివాస్తవ్యులు యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులు నగు శ్రీ మిర్జా రాజానల్లపరాజు అచ్చుత రామరాజుగారిని అధ్యక్షులుగా నుండవేసిరి. ఈ సందర్భమున కేమగిరిరావుగారు "ఆది భారతీతీర్థము పంపాతీర ముందుండెడిదనియు, పర మేశ్వరాశ్రయముగా నేను స్థాపింపబడిన ఆంధ్రభారతీతీర్థము రాజకీయ, సాంఘిక, దేశభేదములు లేక యావన్నుండి జెందిన విద్యావీతమనియు, సర్వజన సమాదరణీయమై, ఉపాసనీయమైయుండవలసినదనియుగోచరి. కోన వెంకటరాయ శర్మగారు, పారసంది సత్యనారాయణగారు, భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు, దోమా వెంకటస్వామి గుప్తగారుగూడ అచ్చుత రామరాజుగారిని అధ్యక్షులుగా నుండగోచరి.

అధ్యక్షులు శ్రీరాజు వారు తమ గంభీరమైన అధ్యక్షోపన్యాసము చదివిరి. (వేరుగానుదితము.)

పిదప హిరమంజులము, నరసన్న పేట, బారున, బుడత, ఇచ్చాపురము, అంగలూరు, బెజవాడ, చెన్నపల్లె మునకు జెందిన గ్రంథాలయ రిపోర్టులు చదువబడెను. అందు అంగలూరు లో శ్రీమతి కు ప్రత్యేకముగా గ్రంథాలయము స్థాపించుటకు శ్రమతి అట్లూరి కేమమ్మగారు పడిన ప్రయాసములు, పట్టుదల ప్రశంసార్థములు.

28-5-29 లే|| ఉదయం తిరిగి గ్రంథాలయ సభ ప్రారంభింపబడెను. ఈ క్రింది తీర్మానములు సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

(1) భారతీతీర్థమువారు గ్రంథాలయములను తమలో జేర్చుకొని వానిని యభివృద్ధిలోనికి దీసికొను నచ్చుటకు గాను గ్రంథాలయ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు—భి. చి. యజ్ఞ నారాయణశర్మగారు. ఆమోదకులు—వక్కలంక అచ్యుతరావు, అంగచరపు లక్ష్మణమూర్తిగారు.

(2) సాంఘిక సంఘములు తమ పరిపాలనకు లోబడిన సభ్యులయందలి గ్రంథాలయములకు వార్షిక విరాళము లొసంగవలెనని యీ సభవారు సాంఘిక సంఘములను ప్రార్థించుచున్నారు. ఉ—జయంతి వెంకటనారాయణగారు. ఆ—వోలేటి నరసింహస్వామిగారు.

(3) భారతీ తీర్థ సంఘ పక్షమున స్థాపింపబడిన గ్రంథాలయ కాఖ్యలో ప్రవేశించు ప్రతి గ్రంథాలయమువారు రూ 1-0-0 ప్రవేశరుసునునకున్న, ప్రచారమునకై విరాళములను వసూలు జేయుటకు గ్రంథాలయముల వారిని గోరవలెననిది.

(4) జాతీయ పురోభివృద్ధికి భంగకరమగు మరణుల విధించుచు గ్రంథాలయముల కొసంగడి ప్రభుత్వ విరాళముల నంగీకరింపవలదని యీ సభవారు గ్రంథాలయముల వారిని కోరుచున్నారు.

(5) గ్రంథాలయోద్యమమును పునరుద్ధరించుటకు విద్యాధికులను అభిమానులు సంచారము నొనర్చి ప్రబోధము కలుగజేయవలెనని గోరుచున్నారు.

ఉ—విద్యాశ్రీమతి అట్లూరి వెంకటసీతమ్మగారు. ఆ—కోన వెంకటరాయ శర్మగారు.

(6) ప్రతి గ్రామమునందును గ్రంథాలయముల స్థాపి

చి నాటి యభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని ప్రజల నీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ—పోలికెట్టి ఆదినారాయణమూర్తిగారు. ఆ—వోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు.

(7) ఆంధ్రభారతీ తీర్థమున స్థాపింపబడిన గ్రంథాలయ కాఖ్యపక్షమున ఆంధ్రదేశములో గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధికై ప్రచారము చేయించుటకు గాను ఆంధ్రదేశములో గల పంచాయితీలు, యూనియనులు, తాలూకా జిల్లా బోర్డులు తగిన విరాళములొసంగి పోషింపవలెనని యీ సభవారు ఆయాస్థానిక సంఘములను కోరుచున్నారు.

ఉ—భీమిశిపాటి యజ్ఞ నారాయణ శర్మగారు. ఆ—బ్రజ సుందర చవుగారు.

(8) గ్రంథాలయపక్షమున ప్రచారంపబడుచున్న గ్రంథాలయ సర్వస్వమును ప్రతిగ్రంథాలయము తెప్పించి ప్రతికాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని యీ సభవారు గ్రంథాలయములవారిని గోరుచున్నారు.

ఉ—కోన వెంకటరాయ శర్మగారు. ఆ—పార్వంది సత్యనారాయణగారు.

(9) గ్రంథాలయ సంఘమునకు రాబోవు సంవత్సరమునకు యాదితన సభ్యులు కార్యనిర్వాహక వర్గముగా నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షుడు—శ్రీ రాజా మిర్జా నల్లపరాజు అచ్యుత రామరాజు బహద్దరుగారు.

ఉపాధ్యక్షుడు—డాక్టరు బుర్రా కేమగిరిరావుగారు.

కార్యదర్శులు—తిత్తి బలరామయ్యగారు.

కోన వెంకటరాయశర్మగారు

సభ్యులు:—జయంతి వెంకటనారాయణ (బరంపురం)

పుల్లెల శ్యామసుందరం (ఇచ్చాపురం)

భీమిశిపాటి చినయజ్ఞ నారాయణశర్మ (మాడగుల)

అల్లంకెట్టి అప్పయ్య (సాంమారు)

ఉమాల్ ఆలీషా (పిఠాపురం)

శ్రీ కవిరాజు వక్కనాయి వెంకట

నీలాద్రరాజు (తుని)

శివుడు శివరావు (కొవ్వూరు)

శేనివారపు మల్లారావు (నిడదవోలు)

అయ్యంగి వెంకటరమణయ్య (బెజవాడ)

నూరి వెంకటనరసింహశాస్త్రి

నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు (గుంటూరు)

తెల్లంకొండ రాఘవరావు

మాగంటి బాపిసీను

సానకా పట్టాభిరామరెడ్డి

గుగ్రం సుబ్బారాయయ్య

అట్లూరి వెంకటసీతమ్మ (అంగలూరు)

అంగచరపు లక్ష్మణమూర్తి (హిరమంజులం)

తూలుపాటి సత్యనామ్మ (గొల్లం)

పోలికెట్టి ఆదినారాయణమూర్తి (గుంటూరు)

ఉ:—బుర్రా కేమగిరిరావుగారు.

ఆ:—దోమా వెంకటస్వామి గుప్తగారు.

10. సంఘకార్యాలయము బారునలో నుండుటకు తీర్మానించడమైనది. (అధ్యక్షుడు.)

11. రాబోవు సభ తునిలో జరుపుటకు అధ్యక్షులచే నాహ్వానింపబడినది.

అధ్యక్షులకు, స్వచ్ఛంద సేవకులకు సభ్యుల తరపున కోన వెంకటరాయ శర్మగారు వందనము లర్పించిరి.

Advertisement for 'Kamath' (కామత్) featuring a logo and text in Telugu. The text mentions 'Kamath & Co.' and '1676'. It also includes a list of products and services offered by the company.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మున నా సంచారము

సెల్లూరుమండల కాంగ్రెసు సంఘమువారు నాకొసగిన స్వాగతపత్రములోని ముఖ్యవిషయములు.

1921 మొదలు మామండలమున జరిగిన పని నీ తరుణమున మీకు విన్నవించుట మా ముఖ్యకర్తవ్యమని మేము భావించితిమి. వెనుక మీ రీ పట్టణమునకు వచ్చి తెల్లిన పిమ్మట చాల మార్పులు కలిగినవి గాన వానిని మే మీ సన్మానపత్రమున వివరింప బూనితిమి.

సంవత్సరం	కాంగ్రెసు సమాఖ్యలు	సంఘములు	కాంగ్రెసు సభ్యులు	జాతీయ పాఠశాలలు	కాంగ్రెసు నర్కరులు	వారి జీతములు
1921	15,798-0-0	533	10,000	18	30	3446-0-0
1922	2055-0-11	28	1000	11	"	637-13-10
1923	8670-14-8	29	150	11	10	959-9-7
1924	1823-15-10	"	(తెలియలేదు)	"	17	* 2500-0-0
1925	690-0-0	"	"	"	7	719-0-0
1926	415-0-0	"	"	"	2	445-0-0
1927	728-0-0	"	"	2	లేదు	"
1928	278-0-0	"	250	2	"	"
1929	150-0-0	"	(తెలియలేదు)	2	"	"

* 2500 లలో రాష్ట్రీయ నిరాకరముగూడ చేరియున్నది.

కాంగ్రెసునిధి-వర్కరులు

ఈ ద్వైవిధ్యమునకు పట్టికను బట్టి ఆదాయము క్రమముగా తగ్గిపోవుచున్నదను విషయము స్పష్టము కాగలదు. ఆదాయము తగ్గి వారంభించగానే వర్కరులుగూడ తిరోపాతులు కాసాగిరి. ప్రస్తుతము తనకాలమునంతను కాంగ్రెసుపని నిమిత్త ముపయోగింపబూనినవా రొక్కరును లేరు. వేరైనను పోషింపబడు పనిచేయువారి సంఖ్య మొదిటినుండియును తక్కువగానేయుండెను. ఇప్పుడు టిట్లవా రిద్దరు ముగ్గురునాత్రమే యున్నారు. వారపురుషులు కొంత పనిచేయుచుండుట. మొదలు చాలకష్టములు కలిగినను వెనుదిరుగుట పరిచించి పని చేసినవారందరను యెల్ల కాల ములును సేవచేయవలసిన జీవనము గడియువారి లేకపోయినందున వారందరు నేదోయొక నృత్తి నవలంబింపవలసినవారైరి. ఇమక ఆనవాయోన్యమును ప్రకటించబడినపుడు కాంగ్రెసు మహాసభ వారి ఆక్షాను సారము తమ నృత్తులను వదలివేసినవారిలో చాల మంది యిప్పుడు ఆచుట్టులనే మరల స్వీకరించిరి. భారత తంతుకారకసంఘమువారి దిద్దరికి పని చెప్పిరి. ఒకరు సెల్లూరులో జాతీయ పాఠశాలలో పనిచేయుచున్నారు. తక్కినవారు లోకలబోర్డుల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులుగా నున్నారు. ఒకరు ఖద్దరుబట్టలను విధులవెంట తిరిగి విక్రయించుచు బోటాబోటిగా జీవనము జరుపుకొనుచున్నారు. తేలికాంగ్రెసు వర్కరులు తగ్గిపోవుటతో కాంగ్రెసు పని గూడ తగ్గిపోయినది. 1927-28-29 సంవత్సరములో కాంగ్రెసు యమున కలకత్తాకు కేంద్రముగా నున్నది. ప్రస్తుత ద్విత్తి యెంతగాత్రమును సంత్పత్తికరముగా లేదు. ఇటువలెనైన చురల బాగుగా పని జరుగునని మేము చెప్పజాలకున్నాము. కాంగ్రెసు పని నిమిత్తము శ్రమపరుచుటకు మా చేతనొక్క కావైననులేదు. కాంగ్రెసు ఉద్యమము బాగుగా కొనసాగన లేనది యావద్భారత విధానము ప్రకారము పనిచేయుటకు జీత గాండ్రను వర్కరులు బంపి తప్పదు.

మద్యపాననిరసనము

1921 లో యావిషయమున చాలపని జరిగినది. మద్యము మున్నగు వానివలన దోచరణమునకు వచ్చుచుండి, సామన్య ఆదాయము 187667 రూపాయలనుండి 228 రూపాయలకు తగ్గిపోయినది. అటుపిమ్మట కాంగ్రెసు వర్కరుల నందరిని (52మంది) 1921 సంవత్సరాంతమున కారాగృహములకు పంపిరి. అంతట త్రాగుడువలన ఆదాయము చురల పూర్తిగా పెరిగినది. ఈ యున్యాయమునకు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిబోధులుగా నున్నంత కాలమును యామద్యపాన నిర్మూలనము సంత్పత్తికరముగా కొనసాగజాలదు.

త్రాగుబోతులకు మనోజయములేదు గాన మద్యపానము ను వారు వలలెరు. వారసహాయములుగా నున్నారు. కంట్రాక్టురును, చెట్ల యజమానులును దోచరణమువారును గూడ ప్రబలమున స్వార్థపరత్వము వలన యీ ఆదాయమును వదలుకొన జాలరు. కాంగ్రెసు ఉద్యమ మిప్పుడు చాల దుర్బలముగా నుండుటచే కాంగ్రెసువారిమాట యిప్పుడు సరిగా చెల్లుబడికాకుండ నున్నది. విక్రయించుటకు కొంతవరకు ఫలితము కనబడుచుగాని అది తాత్కాలికమే. ఇప్పటికిని మండలములో కొన్ని గ్రామములవారు మద్యపానమును పూర్తిగా నిర్మించియే యున్నారు. 1927 లో గాలివాన కట్టుటవలన కొన్ని చెట్లన్నియును చాల తాళిచెట్లునుగూడ పడిపోయినవి. అందువలన కల్లు లభింపకుండ నే పోయినదిగాని యీ లోపమును పూర్తి చేయుటకు దోచరణము వారు సారా ఆరకును విస్తారముగా విక్రయింప వారంభించి

స్థానికసంఘముల యెన్నికలు

ఇతర మండలములందునాటి మా మండలమునందు గూడ మేము స్థానికసంఘములను కానన ఫలమును అభ్యర్థించి నిలిపితిమి. కాననఫల యెన్నికలలో మేము కృతార్థులము కాలేదు. కాని స్థానికసంఘముల ఎన్నికలలో కొంతవరకు సాఫల్యము కలిగినది. కాంగ్రెసు వారు స్థానిక సంఘములలో పదవులను స్వీకరించి చాల లాభకరములగు మార్పులనుజేసిరి. పాఠశాలలలో నూలువడకుపద్ధతి నేర్పరచిరి. ఖద్దరును కొనిరి. నిమ్మజాతులను పోషింపగలదు, విద్య మున్నగు విషయములలో చాల సౌకర్యములను కలిగించిరి. ఎన్నికలవలన మాలో శ్రేష్టులనువారుగూడ దుర్మతికి పాల్పడిరి. దుర్వాంశులును, దురుద్దేశములును, కోధ మాత్సర్యములును పెరిగిపోయినవి. ఎన్నికలవ్యామోహమువలన నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు తీరుబడియే లేకపోయినది. మీరు ప్రారంభించిన మహాభ్యయమునకు దౌర్బల్యమును కలిగించుటలో ఎన్నికలు గూడ పాల్పడుచుకొనినవి.

అస్పృశ్యతా నివారణము

మామండలమున నీప్రచారమువలన కొంతపని జరిగినది. ఇప్పటికిని ఆది ఆంగ్రెసు ధనికులను, పలుకుబడి గల వారిని ధిక్కరించి నిలువగలిగియుండకపోయినను వెనుక సవర్ణులను అవర్ణులను పట్టునుండెడి ఆ గౌరవ భావము యిప్పుడు చాల వరకు తగ్గిపోయినది. కాంగ్రెసు విధానము నిప్పటికిని హెచ్చుచుండి ఆది ఆంగ్రెసు సాక్షింపగలిగియుండలేదు. అస్పృశ్యతా నివారణమును ఖద్దరును ఆది ఆంగ్రెసులకు కొంతవరకు సహాయము చేసెనుగాని వారికను కాంగ్రెసు యుద్యమమునందు మనోబాధకముగా ప్రవేశింపలేదు. కార్మికోద్యమముపట్ల సభికులను శ్రద్ధబూని కార్మికులలో తగిన కట్టుబాటును కలిగించి వారికిగల పెక్కు-యిబ్బందులను మనము తొలగింపగలిగినచో నిమ్మజాతులను కార్మికులను స్వరాజ్యోద్యమము సభికులుగా నామోదింపగలగుదురని నమ్ముచున్నాము. ధనవంతులు కాంగ్రెసులో నున్నచో ధనవ్యయ మధికమగునని భీతిచే వారు త్వరగా కాంగ్రెసును వదలిపోవుచున్నారు. జీవనము విద్యాగంధము లేనివారనును కార్మికులు కాంగ్రెసుయొక్క ప్రాముఖ్యతను గ్రహింపజాలియుండలేదు. విద్యాధికులును నిర్ధనులునుగూడ కొద్దిమంది యిప్పటివరకును కాంగ్రెసును వదలుకుండ నుండిరిగాని దారిద్ర్యమువలన తొంద్రాధ గుఱుహములుచే విధిలేక వారిరెవృత్తుల నవలంబింపవలసినవారగుచున్నారు. ఈవిషయమును మీరు ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన కోరెదము.

ఖద్దరుబట్టల విక్రయము

1921 మొదలు 1924 వరకు లెక్కలు సరిగా మండలేదు.	
1925	రు 8836
1926	11755
1927	14702
1928	16584

ఈ మొత్తములో 4000 రూపాయల నెలగల బట్టలుతప్ప లెక్కినవన్నియును మామండలమునందే విక్రయింపబడెను. ఈ అభివృద్ధికి భారతతంతుకారకసంఘమువారి సహాయమే ముఖ్య కారణము. మామండలమున ఖద్దరునిర్మాణమునకు అవకాశము చాల హెచ్చుగా నున్నదని మేము నమ్ముచున్నాము.

మిరిపుడిపటికి వచ్చుట ఉద్యమమునకు సూతనవికాసము లభించుట కధికముగా తోడ్పడగలదు. మీదర

చిత్రకళాశాలా ప్రధానోపాధ్యాయుడు

దేవీప్రసాదరాయి చౌదరిగారు, చుదరాను ప్రభుత్వ చిత్రకళాశాలయందు రా. సా., ఎక. ఆర్. బాలకృష్ణ మొదల్యారుగారి స్థానే ప్రధానోపాధ్యాయులుగను, నూపర్నెంటు గను నియమింపబడిరి.

నాథము కలకొలదిగా విచ్చుచున్న ప్రజల ఉత్సాహము నిష్కలమై మనదేగాని అనేక స్థిరమైనదానికై కాదు. ప్రజలు మిమ్ములను దైవముగా భావించి పూజించెదరు. మీరొక్కరు తప్ప చుర్యయను స్వరాజ్యమును చేపూర్వజాలరనియును మీరొంటిరిగనే స్వరాజ్యము బడయ గలుగుదురనియును గూడ వారు నమ్మెరు. కాని మీయుద్యమమును వారుసరిగా గ్రహింపరు. నుడివిన వాక్యముల కన్నిటికిని ఆమోదమును తెలిపెదరేగాని పిమ్మట వానినిగూర్చి వారెయు నాలోచింపరు. కాంగ్రెసు నాయకులలో సవ్యరసముల వారిపట్ల వారికధికులగు గౌరముకలదు గాని కాంగ్రెసువట్టును కాంగ్రెసు సభ్యులపట్లను సామాన్యముగా వారుదాసీనులుగానే యుండురు. వారు రాజకీయములందేమియు శ్రద్ధవుచ్చుకొనరు విధానములు చెప్పిన వేసికొనరు. వారికి స్థానికముగా గల యిబ్బందులను తొలగించుట కొక కాంగ్రెసువర్కరు పూనుకొనినపుడు మాత్రము వారు కొంత ఉత్సాహమును చూపెదరుగాని ఆపుడైనవారతనితోపాటు కష్టనష్టములను భరించుటకు ముందుకురాదు. కాంగ్రెసు వర్కరులలో అపఖ్యాతిని బడసినవారు కొందరు లేకపోలేదుగాని మొత్తముమీద చాలమంది వర్కరులు ప్రజల గౌరవమునకు పాత్రులుగానే యున్నారు." అని యీ నివేదికలో వివరింపబడెను.

ఈస్థితి ఒక్కసెల్లూరుగందు మాత్రమేగాక చాలవోట్ల నిట్లులేయున్నది. కాంగ్రెసువారు స్థానిక కాననాది సభల ఎన్నికలలో పాల్గొనుట వలన కాంగ్రెసు కట్టుబాటును నైతికబలమును క్షీణించినదను విషయమును నేనుగూడ నామోదించెదను. 1921 బహిష్కరణమును కాంగ్రెసువారు చురల నామోదింపుటతప్ప దీనికి సాధనాంతరము నురేదియునుగూడ కనబడుట లేదు. ఇతరసంస్థలందు వలెనే కాంగ్రెసులోగూడ ద్వంద్వపరిపాలనమున కెట్టి అవకాశమును లేదు. ఏమైననీమి నిర్మాణవిధానమునకును కాననసభలకును సొత్తుకుదురలేదు. కానన స్థానికాదిసభలలో నుండువారికి నిర్మాణ కార్యక్రమమునందాసక్తిలేదు. రెదితరులకు ఆ ఫలముందాసక్తిలేదు. కాని నిర్మాణకార్యక్రమమునందు తమకు నమ్మకమున్నదనియే ఎన్నికలముందు ఓట్లకొర కొనస నువన్యాసములలో వారు నుడువుచుండురు. కావున కాంగ్రెసుసంఘములు శ్రేష్టముగను అతిచురుకుగను పనిచేయుట కొకసాధనమును కనిపెట్టవలసియుండెను భారతతంతుకారక సంఘము హారవస, మైనచో తక్కిన వానినన్నిటిని పరిత్యజించియైనను దీనిని కనిపెట్టుట విధియైయున్నది కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియును ధనము లేదనియే తెలుపుచుండును. ఈసంఘములు ప్రజల ఆమోదమును బడయగలిగినచో వానికి ధనలోప మెన్నడునుకలుగదు. సెల్లూరుమండలములోనే 1921 లో 10,000 మంది సభ్యులుండిరి. ప్రతిరాష్ట్రీయసంఘమునకు ను కనీసము 30,000 మంది సభ్యులైన నుండవలెను. అప్పుడు సాముకు 7500 రూపాయలకు తక్కువ లేని ఆదాయము రూపిగా లభించును. అటుల లభించినచో పనివడి దుడుగులే

కుండ జరుగును. అతడుండి సభ్యులను చూచి ప్రత్యేకావసరము లకు ధనముకూడ తప్పక లభించుచుండును. నిష్కలముగా పనిచేయునట్టి కాంగ్రెసు సంఘమునకు 60 లక్షలనుండి సభ్యులకు తక్కువయిండుగూడదు. కానవసరములకు అభ్యర్థుల నెక్కు కొనుటకు హక్కుగలవారుగూడ 60 లక్షలకు తక్కువగాలేరు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సంస్కరణములను సంస్కరించి బలపరచుటయే ముఖ్యకర్తవ్యముగా నున్నది. త్వరలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు సంఘసభలో నీ విషయమునకు ప్రాధాన్య మియ్య బడునని నమ్మినను. (మా. క. గాంధీ-ఎంగ్ల యిండియా 28-5, 29.)

బహుమాన చీటి

మీ అదృష్టమును పరీక్షింపుడు

500 చందాదారులు 50 నెలలు నెల 1 కి రూ 5 లు చొప్పున చెల్లించవలెను. ప్రతి నెల 20 వ తారీఖున చీట్లు చేయ బడును. చీటిని జయించినవారికి రూ 201 ల నుండి రూ 260 లు వర కివ్వబడును. బహుమానమును పొందినవారు తరువాత చీటికి చందా చెల్లించ వసరములేదు. బహుమానము పొంద నివారికి 50 నెలలైన పిమ్మట రూ 260 (ప్రతిచీటికి చందా రూప కముగా చెల్లించి రూ 250 లు, బోనసు రూ 10) యివ్వబడును. మొదటిసారి 20-5-29 తారీఖున చీట్లు చేయబడును. పైన తెలుపబడిన బహుమానచీటి ఇండియన్ కంపెనీల అట్టక్రింద రిజిస్టరు చేయబడిన బాంకుచే జరుపబడును. కొన్ని చీట్లు మాత్రమే గలవు. చీట్లు చేయుటకుమునుపే మణియార్డర్ ద్వారా చందానుపంపి, చందాదారుగా చేరుడు. ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషయందే వ్రాయవలెను.

Honorary Secretary

THE COIMBATORE PREMIER BANK Ltd.,
114, Raja Street,
Coimbatore.

ఆయాస వ్యవధి

శూలనొప్పి తగ్గిపోవును

చాలబల్లెను శూలనొప్పి నివారిణి ఉపయోగించిన ఉత్తరభాగముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది శాశ్వతము ననుభవించగలవు. ఇది చాలా నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుండి అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదింపబడు చున్నది. మందులంగ శ్లన్నిటిలోను దొరకును ప్రపంచమున దంతటను శూలనొప్పి లకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునం బంధమైన వ్యాధి లన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని నునుగుమును పొందుచున్నార. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చాలబల్లెను శూలనొప్పి నివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,
Des Moines, Iowa U. S. A.

5885 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుట లేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి.

కొంతకొంత, కడుపునొప్పికి.

గజ్జికి తైలము

ఈ తైలమును బాహ్య భాగాలకు కాంతి గజ్జికి మీద, శిరము, బొట మొదలగునవి నెరికించును. తప్పుడ నుడిచేయవలెను. ఆమృతాంజనం దుపో, బొంబాయి - మదరాసు

దేశీయవార్తలు

భారత వైమానికుని సన్మానము

బొంబాయి, మే 30:—భారత వైమానికులను వారూ పి. ఎం. కాబలి భారత వైమానికుడు ఇండియా వచ్చినపుడు యానగరములో గల వాణిజ్య సంఘములన్నియు గలసి సన్మాన మొసంగుటకు యేర్పాటుచేసిరి. (ప్రీ. ప్రెస్.)

17 సంవత్సరములతరువాత ఉత్తరము అందుట

లాహోరు, మే 30:—1912 సంవత్సరము 24 వనంబ రు తారీఖున నూర్ అహమ్మద్ అను నొకడు జమిందారు పత్రికకు చందాదారు కాగోరుడు ఉత్తరము వ్రాసెను. ఆ ఉత్తర ము నిన్న జమిందారు ఆఫీసులో నియ్యబడెను. దానిమీద 5 ముద్రలున్నవి. ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి కాలమునాటి కానికార్డుపై అది వ్రాయబడినది. అది కానికార్డుగల నలన నింక అర్థశా యిచ్చి ఉత్తరమును తీసికొనవలసి వచ్చెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

కాలినడకను ప్రపంచయాత్ర

జర్మనుకన్య సాహసము

కలకత్తా, మే 30:—మిస్ సి.వి.వి. డి.బ్ల్యూ. రో జను క్రాజు ఆరిసు నిగ్గురు అను మువ్వరు జర్మను దేశీయులు అట్టో బరులో తూర్పుజర్మనీయందు విజయము అను పురమును విడిచి ఆస్ట్రీయా హంగరీ, జుగోస్లావియా, బల్గేరియా, టర్కీ, సిరియా, పాలస్తైను, ఇరాకుదేశములద్వారా నడచినచ్చి కలకత్తాలో నిన్నును చేరిరి. బయలుదేరినపుడు వీరివద్ద రూ 30 మాత్రముం డెను. వీరు బొమ్మల నమ్మియు, పత్రికలకు వ్యాసములు వ్రాసియు, డబ్బు ఆర్జించి కాలము గడపుచుండిరి. వివిధ దేశము లందలి ప్రజలగుర్చి తెలిసికొనుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశము. (ప్రీ. ప్రెస్.)

“హమర్లీ ఆఫ్ గన్”

పత్రికా కార్యాలయము సోదా

నిషేధింపబడిన పత్రికను ఇంకను రెండు గ్రంథములను పోలీసులు తీసికొనివెళ్లుట పెహావర్, మే 30:—నిన్న సాయంత్రము పంజాబు పోలీసులు ‘హమర్లీ ఆఫ్ గన్’ అను పత్రికాకార్యాలయమును, తత్ పత్రికాధిపతి గృహమును సోదాచేసి నిషేధింపబడిన హమర్లీ ఆఫ్ గన్ పత్రికయొక్క ప్రతిని, ‘టూఫాన్ ఆఫ్ లయల్ పూరు’ అను పత్రికయొక్క రెండు ప్రతులను తీసికొని వెళ్లిరి. ఈ పత్రికపై లేబడిన ఆభియోగసందర్భముననే యీ సోదా జరిగినది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

డిల్లీలో తరచు ఇండ్లుకాలుట

ఇకముందు జరుగకుండుటకు ఏర్పాటులు డిల్లీ, మే 30:—డిల్లీలో గంజియందు మరల అగ్ని ప్రమాదము తలపించి రూ 10,000 నష్టము కలిగెను. మే 24 వ తేదీన యిదివర కొకసారి యిట్లే సంభవించి చాల నష్టము కలి గెను. ఈ స్థలమునందే తరుగుగ అగ్నిప్రమాదము సంభవించు చున్నందున అచ్చటి నివాసులు కొందరు చీఫ్ కమిషనరువద్దకు బోయి విన్నవించుకొనిరి. డిల్లీలో గంజియందు ఊకపాట్లు మున్నగు వస్తువులు కుప్పలుగా నుంచుచున్నందున అవి త్వరగ అంటుకొనుచున్నవనియు, రంపపుపాట్లు ఊక యిట్టిపదార్థ ములు అచ్చట చేరకుండ యేర్పాటుచేయవలెననియు వారు కోరిరి. ఘనీనిపాలిటీవారు మంటుబాట్లు తగినంత పిచ్చిందిని యంత్రములు ఉంచరేదనియు, వాటిని యెక్కువ చేయవలెనని యు కమిషనరుగారు చెప్పిరి. పోట్లు, ఊక, అచ్చటినుండి తొలగించవలెనని జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారిని కోరిరి. కమిషనరు గారు, రాయబారవర్గము, అచ్చటికికొయి చూచి తన ఏర్పా టులు చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బాల్యవివాహనిషేధము

పాంచాల విశ్వవిద్యాలయమువారి ప్రశంసనీయమగు తీర్మానము

లాహోర్, మే 29:—1930 సంవత్సరమునకు పూర్వము వివాహమైనవారును, వివాహసమయమున 18 ఏండ్లకు తక్కువ లేనివారునప్ప యితరవివాహితవిద్యార్థులెవ్వరును మెట్రిక్యులేషన్, స్కూల్ ట్రైనల్ పరీక్షలకు రానివ్వబడరని పాంచాల వి శ్వవిద్యాలయ స్కూల్ బోర్డువారు తీర్మానము గావించిరి. 1931 సంవత్సరము పరీక్షలైనతరువాత నట్టివిద్యార్థులు 1932 సంవత్సరమున జరుగు పరీక్షలకు ప్రైవేటుగా మాత్ర మే రాదనదురు. (అ. ప్రెస్.)

రైలుబండ్లను తగులబెట్టుట

రైల్వే నౌఖరు వింతచర్య

లాహోరు, మే 30:—పశ్చిమాత్తర పరగణాల రైల్వేపై ను నందు మొగల్పూరు స్టేషనులో ఈనెల మొదటిలో అనేకసార్లు రైలుబండ్ల కర్మాగారములు తగులబడినవి. బండ్లకర్మాగారమునందు పనిచేయు చుండిన ఒకనౌఖరు అరెస్టు చేయబడెను. అతడు మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట నేర మంగీకరించె ను. మొగల్పూరు యార్డునందు బండ్లు తగులబడుటకును ముందు తగులబడునని గోడలపై కరపత్రములు అంటించియుండుటకును తానే కారణమని చెప్పెను.

ఒకరైల్వే జవానుగూడ అరెస్టుచేయబడెను. లాహోరు స్టేషను ప్లాట్ఫార్ముమీద ఇట్టి యెదరింపుచర్యకు అంటించ బడుట కిట్లే కారణము. ఏమిజరుగునో చూచుటకై అట్లుచేసె నట. దస్తూరిబట్టి యితడు పట్టువడెను. (అ. ప్రె.)

రైలులో దొంగతనము

రూ 1500 బహుమానము

కలకత్తా, మే 31:—నడచుచున్న రైలుబండిలో ఒక యూరోపియను మొగమున ముసుగువేసుకొని పోస్టులుబండిలో తొరబడి రూ 10,000 కరెన్సీనోట్లు ఎత్తుకపోయెను. అవిష యమున కలకత్తా రైల్వే పోలీసువారేయైన సహాయముచేయ వలసినదిగా గోరబడిరి. ఈ దొంగను పట్టియిచ్చినచో మదరాసు పోస్టుమాస్టరు జనరలుగారు రూ 1,000 బహుమతి నిత్తు మనిరి. మెనుారు ప్రభుత్వమువారు రూ 500 అధికముగ యిత్తుమనియు ప్రకటించిరి. ఈ దొంగతనము మెనుారు రైల్వే లో విరూరు-షిమోగాల మధ్య జరిగినది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

పంజాబు శాసనసభ

1930 జనవరివరకు ఎన్నికలు జరుగనిమాట

నిజము

ప్రభుత్వ ప్రకటన

లాహోరు, మే 30:—నేడు వెలువడిన పంజాబు ప్ర భుత్వ గెజెటు ప్రత్యేకసంచిక నిన్నటి వార్తను ఖాయపరచు చున్నది. మామూలుగ జరుగునట్లు అక్టోబరు లేక నవంబరులో ఎన్నికలు జరుగవు. ప్రస్తుత శాసనసభ ముగియవలసిన తేదీ 1930 జనవరి 4 లోపున యీ సభా జీవితమును పెంచుటకు సరమా లేదా, ఎంతకాలము పెంచవచ్చు ననువిషయము నిర్ణ యించబడును. (అ. ప్రె.)

మీరటు అస్పృశ్యుల సభ

విద్యోగులు విందులో అల్లరి

మీరటు, మే 30:—దక్షిణాఫ్రికాలో ఇండియా ఏ జంటునకు కార్యదర్శిగ నియమింపబడిన ఎఫ్. బేరింగ్ బాయిం టు మేజిస్ట్రేటుగారికి చామరులు (అస్పృశ్యులు) విద్యోగులు విందుచేసి ప్రశంసాపత్ర మొసంగిరి. ఆసభలో అల్లర జరిగెను. వినతిప్రము చదివిన పిదప ప్రతిహేతులుగ నున్నవారు కొందరు ప్రభుత్వమువారు అస్పృశ్యులకు ప్రతిహేతులుగ నున్నందున యీవిందు బహిష్కరించవలెనని కోరుచు ఎర్రకరకర్తములు సభలో పండిరి. బేరింగుగారు తరువాత జరిగిన పిండునకు వా రెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యరు,
సహాయవాతావరణకా ప్రజ్ఞాదు.

మహాత్మా గాంధీ

గుంటూరు కళావంతుల సందర్శనభాగ్యము

మహాత్మాగాంధీగారు గుంటూరు పురమునకు విచ్చేసినపుడు కార్యక్రమమునందు కళావంతుల స్త్రీ పురుషులకు ప్రత్యేకము ఉదయము 8 గంటలకు ముగిసిపోతే బ్రహ్మచారిలు మేల్కొలుపు చేయబడియుండెను. కళావంతుల సాంఘిక లెల్లరు సర్వకార్యములు కట్టిబెట్టి సకాలమునకు లైబ్రరీహాలు నడ్లను అత్యుత్సాహముతో చేరిరి. గాంధీమహాత్ముడు కారుపై వచ్చి బైట నున్న అస్థులజనబహుసముదాయ మంతయు లోనికి వత్తురనియు, గోల జరుగు ననియు కారు దిగకనే మిగతా కార్యక్రమము ముగించుకొనుటకు వెల్లిపోయిరి. కళావంతులెల్లరు నిరుత్సాహమునకులై దైన్యముతో యెవరి గృహములకు వారు జరిరి. కాని శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులుగారును, సన్మాన సంఘ కార్యదర్శి శిలం. సుబ్బారావునాయుడుగారును, మహాత్మునకు బహుశా సేర్పాటు చేయబడిన రహదారి 20 గాళావద్ద వేచి యుండి కళావంతులకు గల్గిన నిరుత్సాహమును, తమ కార్యక్రమము ముగించుకొని వచ్చిన గాంధీమహాత్మునకు నివేదించగా శ్రీ వారు కళావంతుల యెడ తమకు గల కనికరభావమును తెలుపుచు కళావంతులకు ప్రత్యేకము తమ వసతి గృహమునందే దర్శన మిచ్చెదమనియు 11 గంటలకు వారి నందరిని వచ్చునట్లు చేయమనియు ఆజ్ఞాపించిరి. ఈసంగతి శ్రీ పంతులవారు గాంధీగారి ఆజ్ఞకై వేచియున్న కళావంతులకు తెలుపగా వారందరు తక్షణము ప్రతిగృహమునకు వెళ్లి మహాత్ముల దర్శన భాగ్యము లభించు ననియు వెంటనే అందరు రహదారి బంగాళాఖాతమున దిగిరి. ఈ వార్త కళావంతులెల్లరకు అమృతధార కాగా మహాత్ముని దర్శనమునకై పరితపించుచున్న హృదయములందు గల వివాదమెల్ల నొక్కసారి సంతోషతరంగములుగ నుప్పొంగి తమ తమ గృహకృత్యములెల్ల విడిచి శ్రీకృష్ణ వేణుగానామృతమునకు గోపగోపిక లెల్ల మైమరిచి పరుగిడి నట్లు వందేవండని కాకపాకములెల్ల విడచి రాధారి బంగాళాఖాత సరిగా 11 1/2 గంటలకు చేరిరి.

మహాత్ముడును భక్త పరాధీనుడగు పరమేశ్వరుని భంగిరాట్నము నడుకుచు కళావంతుల నెల్లరను "రా" నాజ్ఞాపించి పురుషులను నొకవైపునను స్త్రీలను నొకవైపునను తమకు యిరుపార్శ్వముల కూర్చొననియమించిరి. అంతట శ్రీయుత జనంగల రాజగోపాలంగారు మహాత్ముని కంఠమునందు ఖడ్గదనులుతో అమర్చబడిన దండను సమర్పించిరి. మరియు చిత్తజల్లు వెంకటాచలపతి రావుగారు ఖడ్గద సంబితో వేయబడిన 200 రూపాయల కానుకయును, ఖడ్గదనుడైన అచ్చొత్తించిన విసతిపత్రమును సమర్పించిరి, మహాత్ముడు చిటునగవుతో వీనినెల్ల స్వీకరించి తాను కొన్ని సంగతుల నడిగినవనియు, సత్యమే పలుకుడనియు చెప్పుచు కొన్ని ప్రశ్నలు స్త్రీలను సంబోధించుచు నడిగిరి. వారు ఆంగ్లమున అగును ప్రశ్నలను శ్రీనరసింహారావు పంతులుగారు ఆంధ్రీకరించిరి. అంత శ్రీమహాత్ములు సేనున్న హాళావముతో మాట్లాడుచున్నాను, మీరు భయపడవలదు. నన్ను యేదేవుఁడైనా మోసము చేయలేదు. మీరును మోసపుచ్చవలదు. మీరందఱును సంస్కరణమును పొందిన వారలేనా? అని అడిగిరి. అందుకు వారెల్లరు సంస్కరణము సంపూర్ణముగా మీ జీవితమునందు పొందజాలక పోయినను మే పెల్లరము మేళతాళములను విసర్జించి మాపుత్రిక లెల్లరకు వివాహముల చేయ దీక్షపూనితిమనియు, అట్లు అవరించుచున్నామనియు నుడివినారు. శ్రీమహాత్ముడు హర్ష మొంది మీకీ అభిరహము లన్నియు యెందులకని అడిగిరి. అందులకు స్త్రీలుచెప్పినదేమన మాభావిజీవితకాలమునందు ఉదరపోషణమునకై వీనినెల్ల సమీకర్షింపి వేసిగాని, స్థిరాస్థిగొనిగాని జీవనము గడుపు కొందుమని చెప్పిరి. గాంధీగారు తమవెంట ఒకరిద్దరు పిల్లలను పంపిన యెడల తమ ఆశ్రమనందుంచుకొని హరికి నేతపనులు, తివాచి నేనుట, మొదలైన వృత్తులు నేర్పించెదమనియు వారు తరిగ్గి పొందివచ్చిన పిమ్మట వారినుండి తక్కిన వారలెల్లరు నేర్చుకొనవచ్చుననియు, ఒక్కొక్కరునెల 1 కి 40 రూపాయలు సంపాదించుటకు వీలుగననియు చెప్పిరి. కాని యెవరును తమ బిడ్డలను ఆశ్రమమునకు పంపుటకు సమ్మతించజాలమనియు, గుంటూరు నందలి కారిదానికేతనములో తమ పిల్లలను చేర్చుకొనుటకు యేర్పాటుచేయమనియుగోరిరి. స్త్రీలలో రాట్నమునకుగలవారు మీలోగలరాయనిన, వడుకగలవారెల్లరును మహాత్మునిదగ్గర కూర్చొనిరి.

షహరాన్ పూరు అరెస్టు

ముద్దాయిలో మాట్లాడి అతనికి యింటిలోనుండి భోజనము, గుడ్డలు తెచ్చుటకు బంధువులు కొరుట లాహోర్, మే 30:—జయపండు అను యువకుడు షహరాన్ పూరులో అరెస్టుచేయబడెను. అతనితో జెయిలులో ముచ్చటించి, యింటి నుండి భోజనము, గుడ్డలు నిచ్చుటకు సాకర్యము లేర్పరచవలసినదని జయపండు బంధువులు మేజిస్ట్రేటును ప్రార్థించిరి. తేపు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు నివ్వగలడు. (ప్రీ ప్రెస్.)

చెరసాల విచారణసంఘము

అజమాయిషి సరిగా లేదు. యువకులకు శిక్షణ సరిగా లేదు. జాతివేరుపాతము హెచ్చుగానున్నది అలహాబాదు, మే 30:—సంయుక్త రాష్ట్రములలో చెరసాలసిద్ధిగతులను విచారించుటకు నియోగింపబడిన సర్ లూయీ స్ట్రానర్ట్ పండిత జగత్ నారాయణ, హాదియ్ హుస్సేన్ గారలు నివేదికను ప్రచురించిరి. ఈసంఘమువారు విచారించగా, ఇన్ స్పెక్టరుజనరలుకు తీరనిపనియుండెననియు, అందువలన చెరసాల అజమాయిషీ చేయుట కతనికి వీలు లేక పోయెననియు వారికి తెలిసెను. సెంట్రల్ జైల్స్ శూపరిం పెం డెంటుకుగూడ విధివిధానము లేకపోవుటవలన జిల్లాజైల్స్ ను తనిఖీచేయుటకు వారికి అవకాశము చాలకున్నది. వారు ఈ పనిని సివిల్ సర్జనులకు వదిలిపెట్టుచుండిరి. కాని వారుగూడ యీపనిని తృప్తికరముగా నిర్వహించజాలక పోయిరి. డెప్యూటీ జైలులరు, ఫీఫ్ వార్డు మొదలగు ఉన్నతోద్యోగిలకును, వార్డర్లకును ప్రాధుననుండి రాత్రినెలకు పనియున్నను జీతములు చాల స్వల్పముగా నున్నవి. వీరు తమపనిలో చాలవరకు కాన్ఫిక్టు వార్డర్లమీద వదలుచుండిరి. నివేదికను ముగించుచు తనిఖీదారు లీ ట్రిండ్లిఫిగముగా చెప్పుచున్నారు. తనిఖీ చాలినంతగా లేదు. జెయిలుశాఖ పరియైన కట్టుదిట్టములు కలిగియుండలేదు. ఖైదీల జీతము నియమయుక్తముగా లేదు ఖైదీలు బాగుపడుటకేమియు నవకాశములు లేవు. యువకులకు ఖైదీలవిద్యకు సరియైన ప్రోత్సాహము లేదు. చేతి పనులకు ప్రోత్సాహము లేదు. ఈ లోపములను సవరించుటకై శాఖను పునిర్నిర్మించుననెనయు, కాన్ఫిక్టువార్డర్ల ఉద్యోగము (ఖైదీలలో నేకోడరు ఉద్యోగిలగుట) రద్దుచేయబడవలెననియు, ఖైదీలను విభజించుటలో మంచిపద్ధతి యవలంబింపవలెననియు, పనివిషయమై గూడ సంస్కరణయుండవలెననియు, ఖైదీలు యిడిచరకుంట్ల గౌరవముగా చూడబడవలెననియు, ఖైదీని బాగుపరచుటకు చాల హెచ్చుప్రయత్నములు చేయవలసియున్నవనియు వారు వ్రాయుచున్నారు. భారతీయ సభ్యులు జాతి భేదమును ఖండించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వారినిచూచి చిటునగవుతో ఖడ్గదనిధికి అభరణములు యెవరైనా నివ్వగలిగినచో యివ్వవలసినదిగా గోరిరి. స్త్రీలలో కొందరు గాజులు, పుంగరములు మహాత్ముల హస్తములనందుచి సాష్టాంగ నమస్కృతు లొనర్చిరి. మహాత్ముని దర్శనమే గాక స్వల్పించు భాగ్యముగూడ లభించినందులకు స్త్రీలెల్ల ఆనందపరచుకొనెరి. శ్రీమతి ఇనుకొల్లు రాజరత్నమ్మగారు తన చేతిగాజు రాసందన చింతించుచుండగా గాంధీమహాత్ముడు స్వయముగా తాను దీయప్రయత్నించిరిగాని వారికి స్వాధీనముగాక కత్తెరతెప్పించి కత్తిరించి మహాత్మునికి సమర్పించినారు. ఏమి యీమహాభాగ్యము? మహాత్ముని కరస్పర్శచే పాపపుంజములెల్ల చెల్లాచెదరై పవిత్రత గాంచినది. ధన్యతనొందినది.

ఈవిధముగా గుంటూరులో యేసంఘమువారికి లభించిన భాగ్యము కళావంతులకు లభించుట శ్రీయుతనడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుగారియొక్కయు శిలం సుబ్బారావు నాయుడుగారియొక్కయు కృషిచేత గాక దైన్యమందున్న యీసంఘములకు యెట్లులభించగలదు?

అంత శ్రీ గాంధీగారు తమ మధ్యాహ్నపు కార్యక్రమము నిర్వహించుకొనుటకు లేచిరి. కళావంతులు స్త్రీపురుషులెల్లరు తమకులభించిన అప్రార్యభాగ్యమునకు సంకెండుచు తామెల్లరము ధన్యతనొందితి మని తలంచుచు తమతో నింత విశ్రాంతిగా సుమారు 2 గంటలకాలము శ్రీ గాంధీగారు గడిపినందుకు వారికి యీ ఉద్యమమునందు గల గాఢాభిమానమునకు నెంతయు వందనశతంబు లర్పించుచు శ్రీవారిని విడువలేక విడువలేక తమ తమ గృహములకువెరిరి.

మద్దెల ముక్కంటి.

లాహోరు డివిషన్ కమిషనర్ రాజీనామా

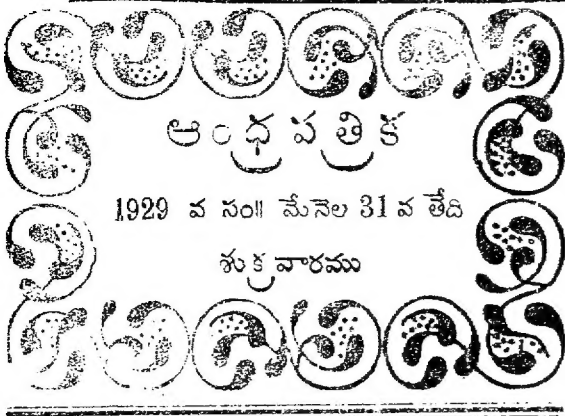
రెవెన్యూ పరిపాలనమునందు భేదములవలన అభిమానించిన జిల్లాల నియోజకమునందు భేదములవలన

లాహోరు, మే 29—పంజాబు ప్రభుత్వములో రెవెన్యూ సభ్యుడుగానున్న సర్ ఫజల్ హుస్సేన్ గారు ఒకదర్బారు చేయ నుండగా దానిలో పాల్గొననొల్లక లాహోరు డివిషన్ కమిషనరుగ నున్న వేగారు రాజీనామానిచ్చినసంగతి బ్రిట్యూన్ పత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఈ రాజీనామాకు కారణములు రెండు. పరిపాలనమునందు ప్రభుత్వ సభ్యుని కెన్న వేగారికిని గలిగిన భేదాభిప్రాయమొకటి. ఈ పద్ధతి ప్రకారము కృషిశీలాలను నిర్ణయించు పద్ధతిలో భేదాభిప్రాయము ఉండెడిది. దర్బారు ప్రభుత్వ సభ్యుని యభిప్రాయములను ప్రోత్సహించును గనుక ఆవిధానముతో నేకీభవించజాలక కెన్న వేగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇటీవల హైదరాబాద్ కమిషనరు పదవి ఖాళీయైనప్పుడు ఆపదవికి కెన్న వేగారిని నియోగించక యితరులను పెట్టినందుకు కారణముగూడ యీ భేదమే యని పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రైతాంగము

తిరువల్లి క్లెయిన్, మదరాసు 1929 మే నెలలో వెలువడిన వ్యవసాయ వివరములకు గునీ ఆంగ్రహసప్తత్రిక మొదటి సంపుటము 8 వ సంధికను స్వీకరించితిమి. దీనియందు 24 పుటలును 10 వ్యాసములును కలవు. జంతువులనుండి మనుష్యులకు సంక్రమించు వ్యాధులు, మామిడి పండ్లను నిలువచేయుట, చెరువపంట వేరుకేసగవైరు, ఎరువుల ఎగుమతులు, రిసెటిల్మెంటు-రైతులు బడ్డోలీ రీసెటిల్మెంటు విచారణ నివేదిక మున్నగువ్యాసము లిందు కలవు. వ్యవసాయ శాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు శ్రీయుత దువ్వూరి బాలకృష్ణమూర్తిగారు వేరుసెనగ వైరును గూర్చియు, శ్రీయుత నల్లభాయి పటేలుగారు రీసెటిల్మెంటును గూర్చియును వ్రాసిరి. శ్రీయుత నిమ్ల కృష్ణమూర్తిగారు వ్రాసిన ద్వారాల చంద్రయ్య, యను అపరాధ పరిశోధక నవలలో 2-4 ప్రకరణములు గూడ నిందు కలవు. వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్త లను సి. ఏ. రామయ్యరు, కే. కృష్ణమూర్తిరావుగార్లు మామిడి పండ్లను, చెరువు, పంటను గూర్చిన వ్యాసములను వ్రాసిరి. సాలుచందా రు. 2-4-0.

Advertisement for COBRA BOOT CREAMS. It features an image of a bottle of cream and text in English and Telugu. The English text says: 'Make your shoes last longer use COBRA', 'add life to shoes', 'Made in Black, Brown, White, etc.', 'Agents:- విల్సన్ అండ్ కో, మద్రాస్'. The Telugu text says: 'చక్కాశున మెటుగు నిచ్చి, చర్మమును మృదువుగా నుంచును. క్రీము నుపయోగించుట సులభము. త్వరలో మెటుగును గలిగించును.'

కథలు

తంతుకార సంఘమువారు ప్రచురించిన “కాదీ నైడు” అను గ్రంథము కద్దరును ఉత్పత్తి యొక్క యవసరమును చక్కగ నిరూపించినది. రాటము ప్రధానపరిశ్రమగ ఉపకరించు నని, తదభి మానులు తెలుపుటలేదు. జనసామాన్యమున కిది అనుబంధపరిశ్రమగ ఉపకరించు నని మాత్రమే వారు చాటుచున్నారు. వీరి వాదమును డాక్టరు మానుగారు ఆమోదించియుండిరి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వపు రిపోర్టులు గూడ అంగీకరించుచున్నవి. దీనితో తులదూగ గల అనుబంధపరిశ్రమ నింతవర కెవ రును సూచించి యుండలేదు. హిందూదేశదారిద్ర్య నమస్యయొక్క మూలాధారమును, గాంధీ మహాత్ముడు కనుగొన గలిగెను. హిందూదేశదారిద్ర్య మును తొలగించుటకును, జన సామాన్యమునకు పనిలేక దిరుగు కాలములో వారికి పని గలిగించుట కును, మహాత్ముడు రాటమును సూచించెను. వ్యవ సాయపు పనుల గావించువారికి, ఏమాత్రము రాబడి ఇతరత్ర లభించినను, వారి కది అమూల్యమగు లాభము నొసగుచున్నది. ఇంతియగాక, దేశ మిప్పుడు తలపెట్టిన విదేశవస్త్రబహిష్కారమున కిది తోడ్పడి స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలాధారము గాగలదు. ప్రజలలో పలువురు వ్యవసాయము వలననే జీవించువారు. మిల్లు పరిశ్రమవలన నూటి కొక్కరును, వర్తకము వలన నార్గురును, ఉద్యోగములవలన ఇరువురును మాత్రమే జీవించుచున్నారు. జనసామాన్యమునం దధిక సంఖ్యాకుల కుపశాంతి గల్గించు సదుపాయ మేది యయినను, అదియే వాంఛనీయ మయినది.

పని లేనికాలములో ఏమాత్రము పని గలిగి నను, ప్రజలకు ఎనలేనిలాభము గలుగును. గాంధీ మహాత్ముడు చూపిన ప్రక్రియ అనంధవమని తెలి పినవారుగలరు. కాని, అనుభవము గలిగినకొలదియు ఇది ఆచరణయోగ్య మని తెల్లమగుచున్నది. వీల నన, రాటపు పరిశ్రమకు పెట్టుబడి యంతగ నవసర ములేదు. ఖరీదు గల యంత్రములతో బనిలేదు. నూలువడుకుటకు విశేషవైపుణ్యము గూడ నవ సరములేదు. ప్రతివారును దీనిని నిర్వహింపగలరు. విశేషశ్రమ గూడ నవసర ముండదు. బాలురును, బాలికలును, వృద్ధులును గూడ ఈ పనిని సాధింప గలరు. రాటమును ప్రజలు చిరకాలమునుండియు ఉపయోగించుటచే, ప్రాచీన సాంప్రదాయము లిం కను అడుగంటలేదు. ఆహారమునకు బిమ్మట, వస్త్ర మే ఎల్లరకును కావలసియుండుటచే, రాటము సార్వ జనికవాంఛను దీర్చగలదు. కార్మికులు దూరము బోకుండ, తమ పరిశ్రమఫలమును స్వగ్రామము నందే వినియోగింపగల్గుదురు. ఏ ఋతువునం దయి నో యొక్కార్యమును నిర్వహింప వీలగును. ఏ

మతమువారి కయినను, ఏ సంఘమువారి కయి నను, దీని నవలంబించుట కాక్షేపణ యుండజాలదు. ఔమనివారణ కిది అమూల్యసాధన మని సర్వత్ర గుర్తింపబడుచున్నది. కుటుంబమంతయు కలసి ఈ పనిని సాగింప వీలగుటచే, అందరూను నొక్క ప్రదేశే శమున నుండ వీలగును. నేతపనివారల కిది విశేష ముగ లాభించును. ఇతర చేతిపనులు దీనివలన పున రుద్ధారణ యగుటకు వీలగును.

రాటపు పరిశ్రమను చేపట్టినప్రజ లెవరును దానిని విడువకుండుటయే, దీనియొక్కలాభమునకు నిదర్శనము. విశేషదూరములనుండి, కద్దరు కేంద్ర ములకు నూలు దీసికొని వచ్చువారి సంఖ్య తగ్గుట లేదు. కుటుంబపురాబడి నిది విశేషముగ పెంచెనని డెలుపు అంకెలు వివరింపబడెను. కద్దరు ప్రియ మను సాకు నిలువజాలదు. కద్దరు ఉత్పత్తి యధికమయిన కొలదియు, దీనిఖరీదు దానియంతట యదియే తగ్గి పోవుచున్నది. ఇంకను తగ్గుటకు వీలుగలదని, యా హింపబడుచున్నది. నూలునాణెము పెరిగినకొలదియు, నేతఖర్చులు తగ్గిపోవును. ఎవరికి గావలసిన వస్త్రాని వారు నిలువజేసికొనుట యవసరము. అనుభవము గలిగినకొలదియు, కద్దరు చౌకగ తయారగుననుటకు సందియము లేదు. కొంచెముప్రియముగ నున్నను, ఇయ్యది చాలకాలము నిలుచుటచే, ప్రజలు దీని నభి మానించుట సహజము. ఇంతియగాక, కద్దరును కొ నువారు దీనిలాభములు ప్రజలకే చేరునని గ్రహిం చుచో, వగవజాలరు. కద్దరువలె, మిల్లువస్త్రములు జనసామాన్యమున కుపశాంతి గలిగింపజాలవు. మిల్లు లు కొలదిమంది కార్మికులకుమాత్రమే ఉపకరించు చున్నవి. కద్దరుటలుగాక, జనసామాన్యమునకంతకును ఉపశాంతి నొసగగలదు. మిల్లువస్త్రములలో విదేశ వస్త్రబహిష్కారము కొనసాగదని, రూఢియగు చున్నది. కద్దరునిర్మాణము తిన్నగ జరుగుచో, ప్రజ లెల్లరకును పని గల్పింపగలదు.

మిల్లులవలన, యంత్రములు మున్నగువానిని, విదేశములనుండి తెప్పించవలసిన యవసరము గలదు. రాటములను గ్రామపు వడ్రంగి, తయారుజేయ గలుగును. రాటములకొరకు అన్యులపై నాధార పడియుండ నక్కరలేదు. పెక్కు రాష్ట్రములలో చిరకాలమునుండియు తిరుగుచున్న రాటములు గలవు. మూలబడిన రాటములు పెక్కులు గలవు. ఇవియన్నియు పనిజేయుచో, పెట్టుబడితో పనిలేకనే నూలు నెంతయినను తయారుజేయగలవు. ఇప్పు డున్న రాటములును, మగ్గములును చాలును. ఎక్కువ కావలసియున్నను, వీనినిమిత్త మెంత సొమ్మో ఖర్చుగాదు. విద్యాధికులును, ధనికులును కద్దరును విభిగ ధరించుటకు దీక్షబూనుచో, జన సామాన్యము వీరి ననుకరించెదరనుటకు సందియము లేదు. కద్దరు తయారగుచున్న పలుతావులలో, గ్రామ విద్యాభివృద్ధియు, మద్యపానముపట్ల నిరు త్సాహమును, వ్యాపించుచున్నవి. అస్పృశ్యత తొ లగుచున్నది. అందుచే కద్దరు సంచలనము, మిగిలిన యంతములవిషయమున చలనము గలిగించు నని సూచింపబడినది. ఇందుకు బాఢ్యాలీయే నిదర్శనము. తంతుకారసంఘము జనించిననాటినుండియు, కద్దరు పై వీరు తమదృష్టిని కేంద్రీకరించుచున్నారు. వివిధ రాష్ట్రములలో సత్వరాభివృద్ధి గలుగుచున్నది. కాం గ్రసుసంఘమువారు పదునాల్గులక్షల నీ సంఘమున కిచ్చిరి. పిమ్మట మహాత్ముని పర్యటనము మూల

మున ఏడులక్షలు చేకూరెను. 21 లక్షలతో నీ సం ఘము తన పనిని ప్రారంభించెను.

ఈ సంఘమువారు వివిధరాష్ట్రములలోను గత సంవత్సరము సెప్టెంబరు 1 నరకు 2157160 రూపాయిల ధనమును కద్దరనిమిత్తమై పెట్టుబడి పెట్టిరి. వేయిమంది ప్రచారకు లీ సంఘముక్రింద పని చేయుచున్నారు. వీరియాజమాన్యముక్రింద అయిదు వందల పదునొండుప్రతిష్ఠాపనలు పనిచేయుచున్నవి. వీరిసహాయము పొందుచున్న ప్రతిష్ఠాపనలు రెండు వందల ముప్పది గలవు. మొత్తముమీద 741 సంఘ ములు పని చేయుచున్నవి. వీనిలో 110 ఉత్పత్తికేంద్రములు గలవు. నూటయేబది విక్రయకేంద్రములు గలవు. ఒక్క కేంద్రము పెక్కుగ్రామములకు సం బంధించియున్నది. తిరుప్పురు కేంద్రము నూరుగ్రామ ములనుండి నూలును గ్రహించుచున్నది. ఉత్పత్తి కేంద్రములు, 2198 గ్రామముల కుపయోగపడుచు న్నవి. 703 గ్గురు ఏకులజేసెడివారికిని, 90272 మం ది నూలువడుకువారికిని, 4672 గురు నేతపనివార లకును, లాభించుచున్నది. 1927-28 సంవత్సరము న 2416382 రూపాయిల కద్దరు ఉత్పత్తియయ్యెను. 3308634 రూపాయిల కద్దరు విక్రయ మయ్యెను. ఇంటింటికిబోయి కద్దరు నమ్ముటకుగాను కమిషను పద్ధతి ఏర్పరుపబడెను. దీనిక్రింద 143 గ్గురు నియ మింపబడిరి. 1927-28 సంవత్సరమున 1250000 రూపాయిల కద్దరు ఈ రీతిని విక్రయింపబడెను. 14306 రూపాయిల కమిషను చెల్లింపబడెను.

ప్రైవేటుసంస్థలకు ప్రోత్సాహ మొసగు టకుగాను, తంతుకార సంఘమువారు కొంత గ్రాంటు నిచ్చుచున్నారు. కద్దరు సర్వీసులో జేరు వారి శిక్షణకై నబర్మతిలో సాంకేతిక పాఠశాల యొకటి నిర్వహింపబడుచున్నది. వీరు రెండు సం వత్సరములు శిక్షణ బడయవలయును. పిమ్మట తొమ్మిది మాసములు పనిచేయ వలయును. ఇప్పుడు ఇరువదిమంది పాఠశాలలో శిక్షణ బొందుచున్నారు. నలుగురు వారి స్వంతరాష్ట్రములలో ప్రాబేషను క్రింద నున్నారు. ఏడుగురు శిక్షణ పూర్తియైనపిమ్మట, పని జేయుచున్నారు. రెండు సంవత్సరములలో విత్తుల రీయుట, ఏకులజేయుట, నూలువడుకుట, నేత, వడ్రంగము, రంగులు, హిందీలో శిక్షణ గజత బడును. దీనినిబట్టి తంతుకారకసంఘమువారు కద్ద రును, వ్యాపారపద్ధతుల ననుసరించి ఎట్లు నిర్వహిం చుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. వివిధరాష్ట్ర ములలో జరిగిన అభివృద్ధి గాంచవచ్చును. ఆంధ్ర రాష్ట్రము 1921 సంవత్సరమునందే కద్దరు ఉద్యమ మును ఉత్సాహముతో చేపట్టినట్లుల కనుపించును. చాలరోజులవరకు హిందూదేశమున కంతకును ఆంధ్రదేశమే కద్దరును కద్దయి జేసి యుండెను. ప్రస్తుత సమయమున తంతుకారక సంఘముక్రింద నలువది ప్రతిష్ఠాపనలు పనిచేయుచున్నవి. ఆంధ్రదేశ మున పలువిధములగు కద్దరు తయారగుచున్నది. ముతకకద్దరు అన్నిజిల్లాలలోను దొరకును. మధ్య రకపుకద్దరు గుంటూరు తూర్పుకృష్ణా మండలము లలో తయారగుచున్నది. సున్నితమగు కద్దరు వస్త్రములు గంజాము, విశాఖపట్టణములలో తయారగుచున్నది.

సున్నితమగు కద్దరువస్త్రములను వివిధరాష్ట్ర ములవారును కోరుచున్నారు. తంతుకారక సం ఘమువారే సన్నని వస్త్రముల నిమిత్తము తమ

స్వంతపు అంగడిని శ్రీకాకుళమునందు స్థాపించిరి. హిందూదేశమునందు మరియొక చోట నెక్కడను ఇట్టి సన్నని కద్దరు లభించుచున్నది. నూరు నూట యిరువది సంబరలవరకు ఇక్కడ నూలు వడుకుబడు చున్నది. వీనితో తయారయిన వస్త్రములు సన్నమయినను, చాలకాలము నిలుచునని కనుగొన బడినది. శ్రీకాకుళపు అంగడి గాక, ఆంధ్రశాఖ వారు గుంటూరులో కేంద్ర సంఘమును నిర్వహించుచున్నారు. శ్రీకాకుళమునందుగాక, మరి మూడు ప్రదేశములలో ఉత్పత్తిస్థానములు కలవు. పదుమూడు విక్రయ సంఘములు గలవు. కేంద్ర సంఘమున కన్ని స్థానముల నుండియు సరకు చేరు చున్నది. వీరు ఇతర విక్రయపు అంగడులకు సరకును సప్లయ చేయుచున్నారు. రామకృష్ణాశ్రమము నాల్గువేలఖరీదుగల వస్త్రములను కేంద్రసంఘము నకు సమకూర్చుచున్నది. పల్నాడు సంస్థ రెండు వేలరూపాయల సరకును సమకూర్చు చున్నది. ఈ సంస్థ మామూలు కద్దరునే గాక, కుప్పడము బట్టలను గూడ చేకూర్చును. ఈరకపు బట్టలు ఆంధ్రదేశమునందే గాక, తమిళనాడులో గూడ తెప్పించబడుచున్నవి. గురువారెడ్డిపాలెము వేయి రూపాయలవస్త్రములను సప్లయచేయును. కేంద్ర సంఘమునందు రంగులద్దకముగూడ జరుగుచున్నది.

తంతుకారకసంఘము నిర్వహించు చున్న ఇతరశాఖలలో, తునిలో రెండువేల రూపాయల కద్దరు ప్రతిమాసమునను తయారగుచున్నది. తునిలో ప్రైవేటు సంఘములు రెండు గలవు. ఇవి రెండును గలసి వేయి అయిదువందల రూపాయల విలువగల కద్దరును తయారుజేయుచున్నట్లు దెలుపబడినది. సీతానగరమునందలి శాతమీ సత్యాగ్రహశ్రమము మాసమునకు రెండువేలరూపాయల కద్దరును తయారుజేయును. కైలాసపట్నపు కేంద్రము వేయిరూపాయలసరకును తయారుచేయును. ఇక్కడ చొక కద్దరు తయారగుచున్నది. పనివారల కిచ్చు వేతనములు తగ్గుగ నుండుటయే, దీనికి కారణము. అనకాపల్లి కద్దరు ప్రతిష్ఠాపన, కద్దరును తయారుచేయుచున్నది. నెల్లూరు జిల్లాలోని కాను పూరు కేంద్రము వేయిరూపాయల ఖరీదు గల వస్త్రమును తయారుజేయుచున్నది. ఈ మండలము నందు నాల్గు ప్రైవేటుప్రతిష్ఠాపనలు గలవు. తూర్పు కృష్ణామండలమునందును, పశ్చిమగోదావరి మండలమునందును, చిన్న ప్రతిష్ఠాపనలు గలవు. బందరులో కద్దరు ఉద్యమము రంగుల అద్దకపు పరిశ్రమకు ప్రోత్సాహ మొనగెను.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో పండ్రెండు సర్పిలైడు ప్రతిష్ఠాపనలు గలవు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు, తంతుకారకసంఘమువారు 161412 రూపాయలను పెట్టుబడి పెట్టియున్నారు. 362 గ్రామములకును, 260 ఏకరలజేయువారికిని, 1111 నేతనివారలకును, ఈ సంఘము లాభించుచున్నది. 1927-28 సంవత్సరమున, 294083 రూపాయల ఖరీదు గల కద్దరు తయారు చేయబడెను. 371698 రూపాయల కద్దరు విక్రయింపబడెను. నలువదియారుమంది ప్రచారకులు ఆంధ్రశాఖకింద పనిచేయుచున్నారు. వీహారునందు కద్దరువ్యాప్తి కవకాశములు చాలగలవు. కాని, ఇందుకు తగినకద్ద రింకను ఉత్పత్తియగుటలేదు. వీహారు శాఖకు అయిదు ఉత్పత్తిసంఘములు గలవు. మూడు నూలు తయారుచేయు కేంద్రములు గలవు. పదు నారు విక్రయాంగణములు గలవు. ఈ రాష్ట్రమున

212441 రూపాయల కద్దరు 1927-28 సంవత్సరమున ఉత్పత్తియయ్యెను. 243354 రూపాయలకద్దరు విక్రయింపబడెను. ఈ రాష్ట్రమునందు తంతుకారక సంఘమువారు 342751 రూపాయలను వినియోగించిరి. 1923 సంవత్సరమువరకు పంగదేశమునందు కద్దరు ఉత్పత్తి లేకుండెను. కాని, ఇప్పు డీరాష్ట్రము ద్వితీయస్థాన మాక్రమించుచున్నది. ఇందుకు మూలకారకులు సతీశచంద్రదాసు గుప్తగారు. వీరు ఖాదీ ప్రతిష్ఠాపనను నెలకొల్పి, తద్వారా అద్భుతమగు సేవజేసిరి. ఇంతియ గాక ఈ ప్రతిష్ఠాపన, నాణ్యమైన రంగుబట్టలను తయారుజేయు చున్నది. కలకత్తా కార్పరేషనువారు, వీరియొద్దనుండి తమకు గావలసిన సరకులను గొనుట కంగీకరించిరి. అభయారామము, ప్రవర్తక సంఘము, విద్యాశ్రమము, కాదీ మండలము, కాలిసుపురపు ఆశ్రమము కద్దరు ఉత్పత్తికి విశేషముగ తోడ్పడుచున్నవి. బాంబాయికి రాష్ట్రీయశాఖ లేకున్నది. కాదీ భండారమువారు, వివిధ రకముల కద్దరును తెప్పించి అమ్ముచున్నారు. రాష్ట్రీయ స్త్రీసభవారును, దాదారు భండారము వారును, కద్దరును విక్రయించుచున్నారు. బర్మాలో తంతుకార సంఘమువారిొక్క భండారమును రంగూనులో భరించుచున్నారు. డిల్లీ రాష్ట్రమునందు, మీరటులోని గాంధీ ఆశ్రమమువారు, కద్దరు ఉత్పత్తికిని, విక్రయమునకును తోడ్పడుచున్నారు. కూల్పహారు కేంద్రమువారు రెండువేల రూపాయల కద్దరును మిశ్రమున కొకటికి తయారుచేయుచున్నారు. గుజరాతునందు స్వోయోగమునకై నూలునడుకువారు పలువురు గలరు. 1927-28 సంవత్సరములో 711 కుటుంబములు తమకు గావలసిన కద్దరును తామే తయారుజేసికొను చుండెను. కర్నాటరాష్ట్రమునందు, ప్రాచీన కాలమునుండియు నూలువడుకు ఆచారము గలదు. మైసూరునందలి బద్నవేలులో, కద్దరు పరిశ్రమను ఆ శ్రభత్వము వారు పోషించుచున్నారు. కద్దరు సహకార సంఘము లీ రాష్ట్రమున పదునైదు స్థాపింపబడెను. కర్నాట రాష్ట్రమున, 1927-28 సంవత్సరమున 112,193 రూపాయల కద్దరు విక్రయమయ్యెను. తంతుకార సంఘమువారు 105821 రూపాయల పెట్టుబడిపెట్టిరి.

మహారాష్ట్రమునందు రెండు ఉత్పత్తిజేయు కేంద్రములు గలవు. 1927-28 సంవత్సరమునందు 195590 రూపాయల కద్దర యిక్కడ విక్రయింపబడెను. పంజాబునందు, నూలువడుకుట ఆచారముగ వచ్చుచున్నది. ప్రతిగ్రామమునందును, రాటములు కొన్ని తిరుగుచుండును. తమకు సరిపోవు నూలును ఆయా కుటుంబముల వారు తయారుజేసికొనుచుందురు. ఇక్కడ ద్రవ్యసహాయ మున్నచో, నూలును కొనుటకు వీలగును. 84892 రూపాయల కద్దరు 1927-28 సంవత్సరమునందు తయారు చేయబడెను. 107538 రూపాయల కద్దరు విక్రయింపబడెను. రాజస్థానమునందు గూడ నూలువడుకుట ఆచారముగ నున్నది. దీనియందు అయిదు ఉత్పత్తిస్థానములును మూడు విక్రయసంఘములును గలవు. ప్రస్తుత సమయమున తమిళనాడు ఉత్పత్తియు విక్రయమును గూడ అత్యధికముగ నున్నవి. హిందూదేశమున తయారగు కద్దరులో నూటికి నలువది వంతున తమిళనాడులోనే తయారగునని సూచింపబడినది. త్రిపుర ప్రధానకేంద్రముగ నున్నది. ఇక్కడ

తంతుకారకసంఘమే గాక, ప్రైవేటు సంస్థలుగూడ పనిజేయుచున్నవి. తిరుప్పురుకు పిమ్మట, పుదుచ్చలయం గొప్ప కేంద్రముగ నున్నది. ఈ రాష్ట్రము నందు, తంతుకారకసంఘమువారు 547675 రూపాయలను పెట్టుబడిపెట్టిరి. పదుమూడు ఉత్పత్తికేంద్రములును, 24 విక్రయపు డిపోలును, గలవు. 144 మంది ప్రచారకులు తమిళనాడు శాఖకింద పనిచేయుచున్నారు. 925 గ్రామములకును 18225 నూలు వడుకువారికిని, 1424 మంది నేతనివారలకును, ఈ శాఖ ఉపకరించుచున్నది. తొమ్మభూయిష్టమగు ఉత్కళరాష్ట్రమునకు కద్దరు ఉద్యమము మిగుల నుపకరించెను. ఇకముందు, వివిధరాష్ట్రములవారును కద్దరు ఉత్పత్తి విషయమునను, విక్రయమువిషయమునను, సత్వరాభివృద్ధిని కనబరచెద రనియు, కద్దరుద్వారా విదేశవస్త్ర బహిష్కారము త్వరలో పరిపూర్తియగుననియు నమ్మెదము.

కారాగృహపరిపాలనము

జయిలు కమిషను రిపోర్టు వెలువడిననాటినుండి నేటివరకు కారాగృహపరిపాలనమున, ఎంచదగిన మార్పు గనుపించదు. వివిధరాష్ట్రములలో జయిలు పరిపాలన మధ్యాన్నముగ నున్నట్లులే వార్తలు దెలుపుచున్నవి. సంయుక్తరాష్ట్ర కారాగృహ విచారణసంఘపు రిపోర్టు వెలువడినది. దీనిప్రకారము, జయిలు సూపరింటెండెంటుగారికి మండల కారాగృహములయెడ శ్రద్ధవహించుటకు తీరిక లేకున్నది. సివిలుసర్జనులు ఈ పనులను తృప్తికరముగ నిర్వహించుటకు, వారికి సావకాశము గలుగుటలేదు. క్రింది ఉద్యోగులకును వార్డరులకును పని ఎక్కువ. జీతము తక్కువ. వీరియాజమాన్యమును అసంతృప్తికరముగనున్నది. ఇక పరిపాలనమంతయు కన్విక్టు వార్డరులచేతులలో నున్నది. వీరు నేరస్థులే యగుటచే, వీరు ఇతరనేరస్థులయెడ ఎటుల ప్రవర్తితురో దెలుపనక్కరలేదు. ఇతర రాష్ట్రములలో గూడ నిట్టి యవస్థయే ప్రబలియున్నది. నేరస్థులు సచ్చీలురగుటకే మాత్రమవకాశములేదని, నివేదిక దెలుపుచున్నది. బాలనేరస్థుల విషయమున తగినశ్రద్ధ వహింపబడుటలేదు. కన్విక్టు వార్డరులను తీసివైచి, ఖయిదీల పట్ల ఎక్కుడు సామ్యముగ ప్రవర్తించుచు, వారి శీలమును చక్కబఱచుట యవసరమని, సూచింపబడెను. కారాగృహములలో జూపబడు రంగుభేదమును, కమిటీయందలి భారతీయసభ్యులు నిరసించుచున్నారు. హైందవ కారాగృహము లేనాటికి చక్కబడునో యూహింప వీలులేకున్నది.

మదరాసు శాసనసభా జీవితము

మదరాసు శాసనసభా జీవితమును గవర్నరు గారు పెంచినట్లు, ప్రభుత్వప్రకటనము దెలుపుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారు దెలిపిన హేతువులనే, వీరును సూచించిరి. ఇంతకు పూర్వము ఏప్రిలునెలవరకు ఎన్నికలు జరుగవని వార్త చేరెను. ప్రభుత్వప్రకటన ముప్రకారము, ఎప్పుడు ఎన్నికలు జరుగునో గవర్నరుగారు నిర్ణయింప రయిరి. ఈ విషయమున గూడ గవర్నరుగారు రాజప్రతినిధిగారి మార్గమునే అవలంబించిరి. మద్రాసు రాజధాని ప్రజలు, తమ హక్కులకు గలుగుచున్న భంగపాటును గుర్తించి, స్వరాజ్యమును శీఘ్రముగ బడయ కృషిసల్పుట ధర్మము.

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

దొమ్మిదరుగుట-నక్కకూతలు కుక్కకూతలు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 30:—పెబర్లీలో కన్సర్వేటివు యభ్యర్థి సర్ రియోనాల్డ్ బ్రాస్లీగారు నిన్న సభలో మాట్లాడుచుండగా రాజనీతిని జరిగెను. నక్కకూతలు కుక్కకూతలు అరంభమైనవి. యువ న్యాయములు అందరకును గట్టిగా వినిపించుట కేర్పాటుచేయబడిన యంత్రములలో నల్ల చుట్టినివేసిరి. ఆసను యమున బొడ్డివ్యుధుగారు మాట్లాడుచున్నారు. ఆమాటలు విని పించుకుండ ఇట్లుజేసిరి.

అపశకునము

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 30:—ఎన్నికల తేదీ నేడు ప్రారంభమైనది. నెంటు లెయిన్ గార్డునియోజకవర్గపు టెన్నికలలో ఓటులను లెక్కించు యధికారి ఓటుల పెట్టెను తెరచినవెంటనే క్రిందపడి చనిపోయెను.

ట్విక్ కెహం ఎన్నికల సభలు

సర్ జోయిన్స్ హిక్సుగారిని త్రోసివేయుట

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 30:—ట్విక్ కెహం ఎన్నికలలో నియోజకవర్గమువారు సర్ జోయిన్స్ హిక్సుగారిని త్రోసి వేసిరి. ఇట్లుగనని ఎన్నడును అనుకొనలేదట. సభకు పూర్వమే ఆతనికి కొన్ని ప్రశ్నల బంధి సభలో జవాబీయ వలెననిరి. తనకు ప్రశ్నలు తేరలేదని హిక్సుగారనగా గోల బయలుదేరెను. సభ్యు లాతనిని అబద్ధాలతోరని అరచిరి. అల్లరి మితిమీరిపోవుటచే సభ జరుగుటకు పీలులేకపోయెను.

గ్రేటు బ్రిటను ఉత్తర విర్లండు అంతటను ఎన్నికలు సాగుచున్నది. ఎక్కువమంది ఓటుజేతలను గెలుచుచున్నారు. యజమానులు తమ పనివాండు ఓటుల నిచ్చి వచ్చుటకు సదుపాయములను జేసిరి. ఓటుజేయుట ప్రభుత్వము పట్ల తమధర్మమును నిర్వహించుటయని అన్ని పక్ష ములవారును ఓటరులకు వచ్చి జేసిరి. మొత్తము 28000000 ఎన్నికదారులున్నారు. ఇందులో క్రొత్తగా 7000000 ఓటరులు చేర్చబడిరి. ఇందులో 5000000 మేగా స్త్రీలున్నారు. 1719 యభ్యర్థులు 607 స్థానములకు పోటీపట్టుచున్నారు. 585 కన్సర్వేటివులు, 561 కార్మికులు, 512 లిబరల్స్, 25 కమ్యూనిస్టులు, 29 స్వాతంత్రవాదులు, క్రిందటిపార్లమెంటు రద్దునాటికి 396 కన్సర్వేటివులు, కార్మికపక్షము 180, లిబరల్స్ 45, స్వాతంత్రులు 7, ఆరుస్థానములు ఖాళీ.

కన్సర్వేటివులు తమబలమే ఎక్కువగనుండునని ఆశించుచున్నారు. కార్మిక లిబరల్ పక్షమువారు గూడ తాముగొన్నటుల జరిగెనేని కన్సర్వేటివుల ఆశలు అడియాశలే. నేడు తేపు తెల్ల వారమున 200 నియోజకవర్గముల ఫలితములు దెలియును.

ఎన్నిక ప్రచారములో బాల్బిన్ గారు దేశములోను, విదేశములందును శాంతినిసాపించుటయే తమ సంకల్పమనియు, గృహపనీని గల్పించితిమనియు, గూడెములను ఆర్యోముగ జేసితిమనియు, ఆర్యోమును పెంపొందజేసితిమనియు, ఇంకను ఎంతయో చేయవలసియున్నదనియు, పాతకాలను క్రొత్త మరల ఏర్పాటుజేయుచున్నారమనియు, పారిశ్రామికతగవుల సంతరింపజేసి కాంతిని సమహర్షగల్గితిమనియు నుడివిరి. ముందునిర్మాణకార్యక్రమమును ఇప్పుడే తయారుజేసితిమనిరి. దానిని అమలుజరుపుటకు అవకాశము నీయవలెననిరి.

పురుషులకుంట్ల స్త్రీలు 1,510,800 మంది ఎక్కువ ఓటుగన్నారు. స్త్రీలఓటు ఎటులపరిణమించునో దెలియకున్నది. యువతలు తమ నియోజకాధికారమును సరిగా గ్రహించినిర్వహించుచున్నారనియు, తాము ఓటు చేయుట

కర్తవ్యమనే జాపునున్నారనియు, వారెట్లు ఓటు చేయుచున్నదిరహస్యముగ నుండుననియు వారు కటుంబాచారమునే అనుసరించుచున్నారని తెలియుచున్నదినియు తెలిపిరి. ఓటు చేయునటులే బాలికలు ఓటు చేయుచున్నారని సర్ జోయిన్స్ హిక్సుగారు రనిరి.

కమ్యూనిస్టులు తమ ఎన్నిక ప్రచారమును గావించుచుండ ఆల్బరు సెంటులో గుంపు వచ్చి వారిపై బడి వక్తను పడద్రోసి స్మారకము లేకుండ జేసిరి. ఇతనిని అప్పత్రికి గొంపొయిరి.

అధికోత్సాహము ప్రబలుట

(రూటరు)

లండన్, మే 31:—ఎన్నికలు గురువార ముదయమున ప్రారంభమైనవి. అధికోత్సాహము ప్రబలుచున్నది. స్త్రీలు చుటుకుగ కార్యభారమును నిర్వహించుచున్నారు.

బలాబలములు

రాత్రి 12-25 గంటలు కన్సర్వేటివులు 21, కార్మిక పక్షము 25, లిబరల్స్ 2. ఇండిపెండెంట్స్ 4. కార్మికపక్షము వారు కన్సర్వేటివులనుండి 11 స్థానములను గెల్చిరి. లిబరల్స్ నుండి రెండింటిని గెల్చిరి. లిబరల్స్ కన్సర్వేటివుల నుండి రెండు స్థానములను గెల్చిరి. ఇండిపెండెంట్స్ కన్సర్వేటివుల స్థానములను రెంటిని గెల్చిరి.

ఎవ్వరు పెర్సన్ ప్రభువు (యంత్ర) పూర్వము మంత్రిగ నున్న ఆర్థరు హెండర్సన్ గారును తమ స్థానములను నిలబెట్టుకొనిరి. లిబరల్ పక్షమున సర్ హెర్బర్ట్ క్యామ్యూలు గెల్చెను. వక్తసంఘమునకు పార్లమెంటు తరపున కార్యదర్శి యగు డార్విన్ విలియంసు, హోముడిపార్లమెంటు సహాయమంత్రి సర్ విలియం హెండర్సన్ గారు ఓడిపోయిరి. కార్మికులు గెల్చిరి. సర్ క్యామ్యూలు హోరు, సర్ ల్యామింగున వర్తిండ్లనుగారు మరల ఎన్నుకొనబడిరి.

లండన్, మే 31:—నేటి యుదయము 3/30 గంటలు కన్సర్వేటివులు 74, కార్మిక పక్షము 115, లిబరల్స్ 14, ఇండిపెండెంట్స్ 5. కన్సర్వేటివులు 1, కార్మికులు 52, లిబరల్స్, 8 ఇండిపెండెంట్స్ 2 స్థానములను గెల్చిరి.

అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభ

(రూటరు)

లండన్, మే 31:—12 వ అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభ గురువారము ప్రారంభమైనది. 55 రాజ్యములకును 50 రాజ్యములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చిరి. పూర్వము జర్మనీలో కార్మిక మంత్రిగ నున్న డాక్టరు బ్రాస్సు గారు అధ్యక్షులు గ ని య మిం ప బ డి రి. నిర్బంధముగ పనిచేయుట, జీతము పుచ్చుకొని పనిచేయు వారెన్నిగంటులు పనిచేయువలసినది పనిలేనివారిసమస్యనుగూర్చి అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయమువారు తయారుజేసిన నివేదికను ఆలోచించుటనుగూర్చి చర్చించెదరు.

స్నో డనుగారు -

“మార్సింగుపోస్టు” విలేఖరి

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 30:—స్నో డనుగారు రన్నటుల భారతీయుల జీవితప్రమాణమును హెచ్చించినచో లంకాషైరు సరకులను కొనెదరన్న మాట యబద్ధమనియు భారతీయులు స్వదేశీ యోధ్యములలో మునిగియున్నారనియు, వారెంతమాత్రము బ్రిటిషు సత్త్వములనుగాని నాగళ్లనుగాని ఎరువులనుగాని తీసికొనరని ఒక విలేఖరి మార్సింగుపోస్టు పత్రికలో వ్రాసెను. భారతీయులు స్నో డనుగారి మాటలను విని నవ్వెదరనియు ఆతనిమాటలు ఉత్తర అర్ధమలేనిమాటలనియు వ్రాసెను.

బ్యాంజి వారు సుల్తానును లండనుకు నేడు (శుక్రవారము) బ్రిటిషు అధికారులు ఆహ్వానించెదరు.

రాజుగారికి బ్యరముతగులుట

ప్రక్కమీదనే యున్నారు

(వై లెన్)

రుగ్బీ, మే 30:—రాజుగారికి బ్యరము తగిలెను. ప్రక్కమీదనే యున్నారు.

యునైటెడ్ స్టేట్స్

సీగ్రోల నింకను గొట్టి జంపుచున్నారు

(బీము సర్వీసు)

న్యూయార్కు, మే 30:—యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో ఇంకను సీగ్రోలను గొట్టి జంపుచున్నారు. టన్నా సీగ్రో ప్రజలు చెఱసాలపై బడి అందున్న సీగ్రోబండి క్వేట్ స్త్రీని గొట్టెనని తామే నిర్ణయించి దగ్గరనున్న చెట్టున కురిదీసి ప్రాణములను దీసిరట.

మ్యాంగు హేలో భారతీయులు

రాజద్రోహ నేరము ఒనర్చిరట?

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 30:—మ్యాంగు హేలో 10 భారతీయులు రాజద్రోహముగ ప్రవర్తించుచున్నారని, బ్రిటిషు అధికారులు అరెస్టుజేసిరి. వీరు (భారతీయులు) బాధితులగు ప్రావ్య దేశ సంఘమునకు జెందినవారట. ప్రావ్యబాతులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై మ్యాంగు హేలో ప్రచారమును సల్పుచున్నారట.

బహుమతి ఇనాం

ఒక రూపాయ మణియార్జురచేసి మాకు ఈ వార్తాపత్రిక చేరును, తేదిని తెలుపుడు. మీ పైకమునకు 4 బహుమతి టికెట్లు పంపబడును. వాటిని 1 క అ 5 లు చొప్పున మీ మిత్రులకు విక్రయించి మీరు మాకు పంపిన రూ 1 యు తిరిగి పుచ్చుకొనుడు. దీనితో సహా అందమైన “ఒక బంగారపు ముంతేలిగడియారము” లేక మా కంపెనీవారిచే ఏర్పరచబడి యుండు 26 బహుమతులలో నొకటి పంపబడును. మీవద్ద నుండి టికెట్లను కొనువారుగూడ అట్లనేచేసి, వారి కిష్టమైన బహుమతిని పొందనిండు.

బహుమతులు:—ముంతేలిగడియారము, ఆలూబం ట్రైంపీసు, ఫౌన్ టెను కలము, పట్టు అంగవస్త్రము, చర్మపు నూటోకేసు వగైరాలు.

The Free Order Distributors
47/3 Sankar Halder Lane, Calcutta.

సిల్క్ వస్త్రముల అభివృద్ధి

మా శ్రీ లక్ష్మీశిల్కు పేర్కరిలో ఇప్పుడు క్రొత్తరకము శిల్కుచీరలు చేయుచున్నాము. రు 300 మొదలు రు 1000 వరకు విలువగల చీరలు కావలసినవారు వెంటనే మాపేర వ్రాసికొనఁజయ్యును.

ఇంతేగాక మాశిల్కు ఖండువాలు, పర్చింగులు కోటింగులు. నార్మడిపంచలు, బ్రిక్కు పేట్రాచీరలు, కళావరు పేటుచీరలు, తలగుడ్డలు కొనువారు వానిమీద మాత్రేడుమార్కులు ఉన్నచో లేనో చూచి మతి కొనవలెను.

మారకముల నాణెముచూచి అందఱును మా శిల్కు వస్త్రములనే కొనుటవలన ఇతరులు కొందఱు మాపేరు చెప్పుకొని తమతమ నాణెము తక్కువ అయిన బట్టలు అమ్ముకొనుచున్నారు. కావున మోసమునకు చిక్కవద్దు. సాంపుల్లు కావలసినవారికి పంపెదము.

ముప్పన సోమరాజు & వీర్రాజు.

ప్రాప్రముటర్సు, శ్రీ లక్ష్మీశిల్కు ఫ్యాక్టరీ పెడపురం

ఆప్తనుయుద్ధము

అమానుల్లాగారు స్వయముగా చెప్పిన విషయములు

బాచ్చాసాకూగారికి మరణగండము తప్పినది పెహారు, మే, 30:—గత 28 తేదీన బాచ్చాసాకూగారు తమ పటాలములను తనిఖీచేయుచుండగా బాంబుఒకటి పేలెను. ఒకడు చనిపోయెను, చాలమందికి గాయములు తగిలెను. ఇందువిషయమై జాగ్రత్తగా సోదాచేయగా భూమిలో కొన్ని బాంబు లింకను గుప్తముగా నుంచబడియున్నవని ను. ఇదంతయు కొందరు కుట్రదారులవల్ల చేయబడుచున్నవని యని తేలినది. బాచ్చా సాకూగారికి మాత్రము పెద్దమరణగండము తప్పెను. బాచ్చాసాకూగారి నేనాని సయ్యముహమ్మన్ను చంపి వేయబడినమాట నిజమేయని తెలియుచున్నది. కాని ఇంకను అధికార పూర్వకముగా ధ్రువపడలేదు.

నాదిరుఖానుగారు తాను ఆఫ్ గను ప్రభువుగా ప్రకటించుటకు కారణమేమి?

పెహారు, మే 30:—ఆఫ్ గను రాజ్యములోని తూర్పు పరగణాల ఖానుగారును లాల్పూరా ఖానులును కలసింపుచున్నారని చాకనూరులోని ముల్లాగారు రాజీకుదర్పనలనని యత్నించుచున్నారు.

నాదిరుఖానుగారు కొన్ని ఉత్తరువులను జారీచేయుటకై యత్నించగా రాజపదవిగలవాడే జాబుదలగు జారీచేయ నర్హుడని ఉలేమా లండరును చెప్పుటవల్ల నాదిరు ఖాను గారు తాత్కాలికముగా రాజ్యాధికారము వహించినట్లుగా ప్రకటించుటనవారై యట్లుచేసిరి. అంతియేగాని, వారికి స్వలాభాపేక్షయేమియు నిందులేదు.

అమానుల్లాఖానుగారు ఆప్తనురాజ్యమునుండి వచ్చిన తర్వాత కొన్ని తెగలవారు నాదిరుఖానుగారికి ఇప్పుడిప్పుడు తోడ్పడుచున్నారు. సులేమాను ఖేలుగిల్జాయాల నాయకుడగు ఖీరు అసూగారి సహాయసంప్రతినిగూడ సంపాదించుటకు నాదిరుఖానుగారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

మొట్టమొదట ఆప్తనురాజ్యములో విప్లవమును బయలుదేరదీసిన షిన్వారీతెగవారు తమ పరగణాలో పరిపాలనము తామే చేసికొనుచు కిస్తులు పన్నులు తాము నియమించుకొనిన అధికారుల ద్వారా వసూలు చేసికొనుచు స్వతంత్రాధికారము వహించియున్నారు.

అమానుల్లాగారు స్వయముగా చెప్పిన విషయములు

బొంబాయి, మే 30:—బొంబాయిలో వేంచేయున్న అమానుల్లాగారు అసోసియేటెడ్స్ ప్రెసిడెంట్. యీ క్రింది విషయములను అమానుల్లాగారు నెలవిచ్చిరి:—నాయొక్క పటాలములు ఓడిపోవుటచేత నేను ఆప్తనురాజ్యమునుండి పారిపోయి రాలేదు. ఈ వార్త సర్వాబద్ధము. అంధేరిలును, తరకాలును, బటాకులును, టాఫీలును నాయొడల మొట్టమొదట విశ్వాసపాత్రులైనది. 30 రోజులవరకు మోసముచేసి నాకు ప్రతిక్షులులై వర్తించుటవల్ల వారు చేసిన ద్రోహమే నా దురదృష్టమునియు అపజయమునియు భావించుచున్నాను.

షిన్వారీల మొట్టమొదట తిరుగుబాటు చేసియుండిన దాకిగా యీ మహాసమరము సంభవించినంతవరకును నాపటాలములను ఎవరితోడను ఎదిరించి పోరాడవలదని యుత్తరువు చేసితిని. నేను యుద్ధముచేయుటకు మారుగ నావీజంట్లకు శుభాత్మలకు బంధి విప్లవకారులతో సంప్రతించి సమాధానము ప్రేమార్పవలెనని యత్నించితిని. నాకు వ్యతిరేకముగా తిరుగుబాటుచేసినవారందరను నాయొక్క సంస్కరణభావము లన్నియు తమ నైతిక సాంప్రదాయములకు విరుద్ధమని భావించిరి. టాయి వద్ద జరిగిన మహాసభయందు యీ విషయములన్నియు ఆయా తెగల ప్రతినిధులతో చర్చింపబడెను. ఆనాడు 1107 ప్రతినిధులు సమావేశమైరి. ఆనాటి సమాధానపు మరతులన్నియు అందరిచే ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడెను. కాని మొట్టమొదటినుండియు తమ స్వలాభమును, దుర్వ్యాపారములను నాయొక్క సంస్కరణములవల్ల నష్టముకలిగి దుర్భేరులై కుతంత్రములను జేయుచున్నవారు తమ కుతంత్రములు బయటపడవని భయముచే నా సమాధానమరతులకు ప్రజలంగీకరింపకుండునట్లుగా జేయుటకై తమ విప్లవప్రచారమును తిరిగి సాగించి సమాధానపడిన తెగలవారినందరిని తిరిగి విప్లవమునకు పురికొల్పిరి. అందువల్ల అవసరకృపాతము దేశములలోని అంతఃకలహములవల్ల కలగజేయ

కుండుటకై రాజ్యపదవిని వీడి నాసోదరుడగు ఇనయతుల్లాగారిని రాజ్యసంహారముపై అధిష్ఠించితిని. నాయొడల రాజభక్తిపరాయణులై యున్న కొన్ని తెగలవారు కాంధహారములో నుండుటచే వారి తోడ్పాటును సంపాదించుటకై కాంధహారమునకు వెడలితిని. తూర్పు పరగణాలోని కొన్ని తెగలవారు పశ్చాత్తాపము నొంది నాయొడల అనుకూలభావముతో వర్తించిరి. అంతట నేను తిరిగి నాయకత్వము వహించి బాచ్చాసాకూగారి దొంగల గుంపును తరిమివేయుటకై కాబూలునకు దండయాత్ర సాగించ బూనితిని. కాబూలు, కాంధహారముల మధ్య నున్న తెగల వారందరును నాకు తోడ్పడుటకు అనుకూలభావముతో నుండిరి. అందువల్లనే కొన్ని సుఖక్షితపటాలములను నడిపించితిని. నిజముగా బాచ్చా సాకూగారిని ఓడించుటకు నాపటాలములు సుసమర్థమై యుండెను. బాచ్చా సాకూగారి పటాలములలోనివారు చాలమంది నాతండ్రిగారి పరిపాలనకాలముందు పటాలములలోని నైనికులై యుండిరి. అట్టివారు తిరిగి సయ్యము లభించగనే నాపక్షమునకు తిరిగి పోరాడుటకు సిద్ధముగా నుండిరి. వారావిధముగా అనేకపర్యాయము తిదివరకు చేసియుండిరి. వార్తాకుతెగవారు నాపక్షమున పోరాడుచుండగా బాచ్చాసాకూగారి పటాలములలోని నైనికులు తమ ఆయుధములను వార్తాకులకు ఇచ్చివేసిరి. నా పటాలములు ముఖరునకు వచ్చినతోడనే అదివరకే ఆచట నుండిన బాచ్చాగారి నైనికులు తమ కత్తులు కటారులను మానైనికులకు ఒప్పించి మాపక్షమున పోరాడుటకు ఆయత్నపడిరి. కాంధహారమునకును గజనీకిని మధ్యనున్న ఆయా తెగలవారి రాజభక్తివిశ్వాసములను చేయుతగా గొని, బాచ్చాసాకూగారి నైన్యము గజనీనగరములో వేయకన్న నెక్కుడు లేదని తెలిసికొని నేను గజనీపై దండెత్తితిని. కాని, గజనీ చేరినతోడనే, అంధేరిలును, తరకను, టాఫీను, టాఫీతెగలవారు తిరుగుబాటు సాగించిరి. వీరు తిరుగుబాటు చేయుటను చూచి అనుకొన్న దానికి వ్యతిరేకముగ చూచి గజనీలో యుద్ధము చేయకయే ముఖరునకు మరలితిని. నాయొడల తిరుగుబాటు చేసిన ఆ తెగలవారికిగల దుర్భ్రువును తొలగించవలయునని నేను యత్నించితిని. కాని ఆ విప్లవోద్యమము కలాతీగిల్జాయావరకుగూడ త్వరితముగా వ్యాపించెను. అంతట నేను కలాతీగిల్జాయాకి వచ్చితిని. ఇచటగూడ నాయొక్క సదుపదేశములు నిరర్థకములయ్యెను. గిల్జాయి తెగవారికిని దురానీ తెగవారికిని పాసగిన కలహమువల్ల రక్తపాతము సంభవించుటకాచి, యంతఃకలహములను పురస్కరించుకొని నాస్వలాభములను నేను సాధింప దలంపచోలేదు. ఆప్తనురాజ్యక్రేయమునకై నేను రాజ్యపాలనాధికారము సంపాదించవలయుననిగాని ఆప్తనుప్రజల వివాళమునకు నేనుగూడ కారణభూతుడనై నా స్వలాభమును నేను సాధింపదలంపచోలేదు. అందువల్ల యుద్ధప్రయత్నములనే పూర్తిగా మానుకొని ఆప్తని స్థానమునే వదిలి వచ్చితిని.

నా పటాలములకు తననయ్యజేగలబాచ్చాగారిపటాలములను నేను ఇంతవరకును ఎదిరించి పోరాడలేదు. నామహాపూర్వకముగా నేను లంభించిన యభిప్రాయనియమముప్రకారము యీ అంతఃకలహములను ప్రేరేపించుటకు నేనిచ్చింపలేదు. అందువల్లనే నేను ఆకస్మికముగా యిటును రాగారిమైనది. నేను రాజ్యపదవిని తిరిగి రాబట్టుకొనజాలక పరాభవమునందినను, నాయుద్దేశములు తప్పక యీడ్చగలవు. ఆప్తనురాజ్యములో మతాభిమానులను నియు, మతసంరక్షకులనియు పెద్దనహించి కల్పాభములకై ప్రజలను పీడించుచున్నవారినందరిని మతాధికార పదచ్యుతులను జేయవలెనని నేను సలకల్పించితిని. ఆప్తనుదేశము వెనుకబడియుండుటకు గూడ యీ దొంగమతగురువులేకారకులు. వీరందరును దొంగలని ప్రజలకు తప్పుకలెడువారు. అట్లు తెలియుటయే నాసంకల్పసిద్ధి. స్వలాభవస్తుములకు కోపోద్రేకితులు కానియొడల ఆప్తనురాజ్యమునకు యీవిధముగా విప్లవకారులు దుర్గతి కల్పింపరు. (అ. ప్రె.)

రాజపాలు హత్యకేసు

ముద్దాయి హైకోర్టులో అపీలుచేయుట లాహోర్, మే, 30:—రంగీలా రనూల్ అను గ్రంథమును ప్రకటించిన రాజపాలును హత్యకావించెనని నెవనన్నకోర్టులో నేరము మోపబడి ఉరిశిక్ష విధింపబడిన ఇలామద్ షా అనునతడు నెవనన్న తీర్పునుండి హైకోర్టుకు అపీలుచేసెను. జూలైలో వెకేషను న్యాయమూర్తులయొద్దకు కేసుపూయిరింగు జరుగవని తెలియుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

18 ఏండ్ల ఐరోపీయదాడికిశిక్ష

మోటారుకారును నిర్లక్ష్యముగాను, అజాగ్రత్తగాను నడిపినందులకు

బొంబాయి, మే 20:—18 ఏండ్ల ఐరోపీయదాడియగు రగ్నీ రోజర్సుకన్య కింగు ఎడ్వర్డు ఆసుపత్రిగర్ల మోటారుకారును నిర్లక్ష్యముగాను, అజాగ్రత్తగాను నడిపి ఫిబ్రవరి 26 తారీఖున డిసేజా సతికి మరణము కలిగించినందులకు కేసు లేబడెను. 3 వ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు ఆమె దోషియని నిర్ధారణచేసి ఒక్కరోజు విడిచిపెట్టెను. విధించినప్పుడు ఆమె దీనముగా నేను జైదుకు పోవలెనా, నేను జైదుకు పోవలెనా? ఎట్లుపోగలను అని యేడ్చెను. అంతట దండనాధికారి యామెపై జాలిగొని ఆశిక్షమార్చి 450 రూపాయలు జరిమానావేసి విడిచిపెట్టెను. (అ. ప్రె.)

(మహాత్ముడు కడపమండలమును బ్రశంసించుట)

(ఆదోనినుండి)

గాంధీమహాత్ముడు మాపురమన ఆరగంటనేపు ప్రసన్న నేర్పము లెరుగకుండ మాట్లాడెను. మహాత్ముడు వేసిన క్షుత్తులన్నియు ఏలములో బాగుగా అచ్చుకమునకుపోయెను. రాయల సీమపారు లిచ్చిన స్వాగతమునకు మహాత్ముడు చాల సంతసించెను. “కడపమండలమున ఆర్థరాత్రమున చేసిన సంచారము నందే రెండువేల రూపాయలు వసూలయ్యెను. ఇదిగాక ఒక ప్రాద్దుటూరు పురమే రెండువేల రూపాయలను వారికి నొసంగబడిన స్వల్పవకాశములోనే నా కొసంగెను. ప్రాద్దుటూరు వాసులకు మేముసంగిన అవకాశములనుబట్టి చూచినను మఱియు మేముచునుండిన కొలదిగంటలకాలమునుబట్టి చూచినను రాయలసీమలో నెల్ల ప్రాద్దుటూరుపురమే అగ్రస్థానము నహించుచున్నదని తప్పక చెప్పదగినది. కడపమండలమునకు మేము చాలినంత యవకాశము నొసంగియుండిన పక్షమున నామండలమన్ని మండలములకంటె నెక్కుడుగ మమ్ముల నాదరించి యుండెడిది.”

అని మహాత్ముడు కట్టకడపట నెలవిచ్చెను. ఈవక్యములు కడపమండలవాస్తవ్యుల కెంతయు నానంద మొసగునని తమవత్తిక కంపుచున్నాను.

కళావంతుల విద్యాసంఘము కార్యస్థానము-గుంటూరు

ఆంధ్రదేశమందలి కళావంతుల బీదవిద్యార్థులకు ఈ సంఘమువారు 1929 సం॥జులై నెలనుండి పాఠశాల శీతములు మున్నగువానికి సహాయము జేయుదురు. ఈ సంఘమునుండి ఇదివరకే సహాయము పొందుచున్న వారును కొత్తవారును తమదరఖాస్తులను ఈ దిగువవివరములతో గుంటూరుకు కార్యదర్శిగా రగును. రా. శ్రీ మద్దెల ముక్కంటిగారి పేర 25-6-29 తేదీలో పున పంపుకొనవలయును.

- 1. విద్యార్థి పేరు. 2. నివాసము. 3. తండ్రి లేక తల్లి యొక్క పేరు. 4. ఏమార్కులులో చదువుచున్నది. 5. ఏతరగతి పాఠ్యము అయినది. 6. ప్రస్తుత మేతరగతి చదువనున్నది. 7. యోగ్యతను గూర్చియు తెలిపి లేటలను గూర్చియు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుల సర్టిఫికేట్లు. 8. తెలిపి లేటలను గూర్చియు, యోగ్యతనుగూర్చియు, బీదతనమును గూర్చియు, కళావంతుల ప్రముఖుల సర్టిఫికేట్లను దరఖాస్తుతో సురక్షింపవలయును.

గుడిసేవ సుబ్బయ్య. అధ్యక్షుడు.

మోహినీతైలము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

ప్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మహాపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, ప్రిడర్లు, ఉద్యోగిగణులు మొదలగువారికి గుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. శరీరములను మోహలావ్యములకు ప్రావగుకుతులను మనోహరముగా జేంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రమణీయముగు నువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్ట వియ్యగు. దీనియందు మనోహరముగు నువాసనద్రవ్యములను చేర్చి కయారచేయించి నెలకొనిన సీసాల విక్రయించి మెత్త జడకీ యున్నాము. కేరెల్యజుసారి పరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అమ్మతాంబూల దీపి, బొంబాయి - మదరాసు

రామజోగరావుగారి యోగవ్యాయము కలాశాల

ప్రథమసాంవత్సరికోత్సవము

దేశోద్ధారకు డధ్యక్షతవహించుట

మదరాసు, మే 31:—ప్రాశస్త్యము బులుసు రామజోగరావుగారి గీతగరమున స్థాపించి నిర్వహించుచున్న యోగవ్యాయము కలాశాలయొక్క ప్రథమ సాంవత్సరికోత్సవ మిడిన ముదయము 7 గం|| 30 ని||లకు “కెల్లటూపా” (తిరునల్లి కేల్లటూ) నందు కడునుత్సాహముతో ప్రారంభమయ్యెను. దేశోద్ధారక భాగినాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి డధ్యక్షత వహించిరి. వింజమూరి భావనాచార్యులుగారు, మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు, వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు, అవుటపల్లి నారాయణగారు, మొదలగు ప్రముఖులును, చాలమంది పురజనులును సభ కరుడెంచి పాల్గొనిరి. దేశమాతృప్రసముతో కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను.

పరిపాలనా నివేదికము

పిమ్మట అధ్యక్షుని కోరికపై సంస్థాపకులగు ప్రాశస్త్య రామజోగరావుగారు గతసంవత్సరమునందు కలాశాల యధివృద్ధిని వివరించుచు పరిపాలనా నివేదికను చదివిరి. అం దిట్లు నుడిచిరి, “భారతయువకులను, యువతులను, ఆరోగ్యవంతులు గనోనర్చి బాహుబల సంపన్నులగు నోనర్చుటకుగాను 22-3-28 న (తెలుగు సంవత్సరాదిరోజున) ఆగ్రుగు బాలురతో “తెల్ల రోడ్డు” నం దీకలాశాల ప్రారంభింపబడెను. ఏప్రిలు మాసాంతమున కలాశాలయందు శిక్షణమునందుచున్న బాలుర సంఖ్య 47 వరకు పెచ్చెను. వీరిసంఖ్య, మే మాసాంతమున 50 వరకును, జూనుమాసాంతమున 60 వరకును పెచ్చెను. వేసంగి నెలవుల యనంతరము బ్రీటిష్ కేజీ హిందూ హైస్కూలు వారి నడుగగా, వారు తమకలాశాల యావరణయందు, వ్యాయముతరగతుల సేర్పరుచుటకు అనుమతి నొసగిరి. అప్పటినుండి యు నీకలాశాల ఆయావరణయందే యుండెను. వ్యాయముతరగతులు ఉదయము 4 గం- 30 ని||లకు ప్రారంభమై 7 గం 30 ని||లకు ముగియుచుండును. (1) నూర్వన మ స్కారములు (2) ప్రాణాయామము (3) పలువిధములగు దండేములు, బస్మిలు (4) కత్తిసాము, కుస్తీ మొదలగువిద్యలుం దిచట ప్రస్తుతము శిక్షణమొనగబడుచు న్నుడి.

ఉపకాఖలు:—శరీరవ్యాయమాభిమాను లగు ఓరుగంటి కన్నయ్యగారి కోరికపై ఈ కలాశాల కుపకాఖలుగ, టాకర్ను ఆగ్రహారమునందు ఒక యోగవ్యాయము కలాశాల గతవం బరుమాసమున సేర్పరుపబడెను. ఇందు ప్రస్తుతము 25 గురు విద్యార్థులుగలరు. అగ్రస్తుమసమున పరశువాకమునందు మరి యొకకాఖ వీర్పరుపబడెను. గరిమెళ్ళ కోడండరామయ్య, శివుడు రామమూర్తి ఇచ్చట ప్రతిదినమును విద్యార్థులకు శిక్షణ మొనగుచున్నారు. ప్రాశస్త్య రామజోగరావుగారు వారమున కొకసారి ప్రాణాయామాభిమానున శిక్షణమొన గుచుండురు. ఇచ్చట వ్యాయముమొనర్చువారందరును, భారతవైద్యపాఠశాలయందలి విద్యార్థులే.

తిరునల్లి కేల్లటూపాదలి వ్యాయమునందలిలో సభ్యులుగాని, విద్యార్థులుగాని మొత్తము నూరుమందిగలరు. ఇందు చాలమంది విద్యార్థులు, వ్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులునుగలరు. ఈ కలాశాలయందు చేరుటకు ప్రవేశమును ఎనిమిదిజూలు మాత్రమే. మరెట్టి జీతమునుగాని, చందానుగాని ఇవ్వ నక్కరలేదు.

బాణా, ధశీ, కత్తిసాము, కుస్తీ, ప్రాణాయామము, యోగాసనములు, నూర్వనమస్కారములు మొదలగు అనేకవిధములగు యోగవ్యాయమువిధములందు విద్యార్థులకిచట శిక్షణమొనగబడును. ఈ వ్యాయముకాల ఇంకను తైశవావధియుండున్నది. అయినచు ముందుముందు ఎంతయో మహోత్సాహమును కార్యముల సాధింపజేసిన గంపెడారితో నున్నది. జాతీయారోగ్యముపైనుబాహు బాలాభివృద్ధిపైనునే భారతదేశముయొక్క ధరిమృదత యాధారపడియున్నది. ప్రతిభారతీయుడును మునుటియును యోగవ్యాయమును గడంగి, ఆరోగ్యవంతులై బాహుబలసంపన్నులై జాతీయభృన్ముతికి తోడ్పడెను. ఇట్లు మోక్షాంతకు అనిన ప్రజలకీరాగ్యమే అని యెఱుఁగు. ఈ కలాశాల ఇంతవరకు విద్యార్థులకు నొసగుచున్న పాఠము రామజోగరావుగారు కృతజ్ఞతానందము లర్పించిరి

వ్యాయము ప్రదర్శనము

కలాశాలాచార్యులు నివేదికను చదివి వినిపించిన యనంతరము, వేర్వేరు వ్యాయము విధములందు పోటీ పరీక్షలును, వ్యాయము ప్రదర్శనము జరిగెను. వ్యాయము కలాశాల విద్యార్థులలో చాలమంది, సభకు పోటీలలో పాల్గొని కడుమనోహరముగ వేర్వేరు వ్యాయముపద్ధతుల ప్రదర్శించిరి.

అధ్యక్షుని హెచ్చరిక

అనంతరమధ్యక్షులు ప్రసంగించుచు, తాము, రామజోగరావుగారిని 22 వత్సరములుగా నెరుంగుదుమనియు, వారు మొదటినుండియు నొకేరీతిని, భారతయువకులయందు, శరీరవ్యాయమాభిలాషను కలుగజేయుటకు, మిక్కిలి షట్టుదలతో పాటుబడుచుండిరినియు నుడిచిరి. వారు ఏదోవిధముగ, ఈ యోగవ్యాయము కలాశాలను ప్రారంభించిరి. ఇప్పుడు షుమారు 80 మంది విద్యార్థులు దానిలో వ్యాయమును నభ్యసించుచున్నారు. వారిసంస్థను ప్రారంభించి, చేయుచున్న పనికి మనమెంతయు కృతజ్ఞులముగ నుండవలెను. సాధారణముగా వారి ప్రయత్నములను గురించి అపోహలు గలిగియుండెడివాడను. వారు ప్రారంభించిన యత్నములు చివరవరకు సాగవని వా కనుమానముగనుండెడిది. కాని ఈదినమున జూచిన విషయములబట్టి నానుపోహలు తొలగినవి. ఈకలాశాలపనిని చూడగా నిజంగా వారిసంకల్పము కొంతవరకు నెగ్గించుకొనినటులే, అంగీకరింపవలెను. ఈకలాశాలను ప్రారంభించుటతో వారి ధర్మమును వారు నిర్వహించిరి. ఇక దానికి సహాయమొనర్చి పోషించుట ప్రజలకర్తవ్యము.

ఈకలాశాలయందు సేర్పబడు వ్యాయమును సాధారణమైనదిగాదు. ఇతరవిధములగు వ్యాయముములకును, యోగవ్యాయముమునకును చాల భేదముగలదు. దీనిలక్ష్యము కేవలము, శరీరకండరముల పుష్టిజేయుటమాత్రమే గాదు. అతి ప్రాచీనకాలమునుండియు, అంతకుపై చాల యుత్సాహమును యాదర్శమును, మన మహర్షులు గుర్తించి, దానినిసాధించుటకనేకయోగమార్గముల నూచించియుండిరి. వర్తమానకాలములో ప్రపంచమందంతటను, పరదేశాక్రమాభిలాష అధికమై బాహుబలముందుకు ముఖ్యముగా సాధనముగా భావించి, కేవలము శరీరబలమునకే ఆగ్రహాన మొనగి దానినే యారాధించుచున్నారు. కాని రసాయనిక శాస్త్రపరిశోధనలచే కనుగొనబడిన నూతన మారణయంత్రములు, బాహుబలముకంటె, బలవత్తరమునకెక్కి మరియొకటి గలదని, ప్రపంచమునకు ఎరుకపరచెను. నిజంగా, మనుష్యుని కర్తవ్యమేమనగా మనుష్యుడు తనబుద్ధిబలమును, బాహుబలమును గూడ, ప్రపంచకార్యమునకు వినియోగింపవలెను గాని పరపీడనకును మారణకార్యములకును ఉపయోగింపరాదు.

యోగవ్యాయము-శరీరమునందలి పంచేంద్రియములను, శరీరమును బలవంతములుగా నొనర్చి వానికి తోడు బుద్ధికి గూడ మంచి పరిశ్రమయొనగి, దాని బలమును అభివృద్ధిపరచి, కర్మేంద్రియముల నన్నిటిని తన వశమందుకొని, చేప్పినటుల విని ప్రవర్తించుటకు లావర్యము. యోగవ్యాయముపద్ధతి శరీరమునందలి, జ్ఞానేంద్రియములకును కర్మేంద్రియములకును

వికృత యుండవలెను. దశేంద్రియముల సమానముగ వికసించజేసి, వానినన్నిటిని బలియముగా నుంచుటకు, యోగవ్యాయమును ఉత్సాహముగా సాధనము. శరీరారోగ్యము బాగుగ లేనపుడు, మనుష్యుడు ప్రపంచములో నేమియు చేయజాలడు. దుర్బల శరీరుడగు మనుష్యుడు తాను సుఖింపజాలడు. ఇతరులకు నేవయినర్పజాలడు. ప్రపంచములో ఏకార్యము చేయవలెననినను, దేహబలము మొట్టమొదట యుండవలెను. “శరీర మాద్యం ఖలుధర్మసాధనం” ఈసిద్ధాంతమును నిర్లక్ష్య మొనర్చుటనలననే, మనము ప్రస్తుత మిట్టి అభోగతికి వచ్చితిమి. ఇతర దేశములలో 70, 80 వత్సరముల వయస్సుగల వ్యక్తులు, రాజ్య పరిపాలనాభారములను, వహించి మంత్రిపదవుల జేయుచుండగా మనదేశములో 50 వత్సరముల దాటిన యుద్వేగమునందుండరాదని నిబంధనలు గావించబడుచున్నవి.

50 వత్సరముల యనంతరము జీవించువారే బహుస్వల్పము. అనేకమంది అదృష్టమేధావులు మనలో అకాలమరణమునకు గురియగుచున్నారు. మనశరీర దౌర్బల్యమిది దాచి పెట్టుకొని లాభములేదు. ఒకయూరపియనునుగాని సోల్లరును గాని జూచినపుడు, అతని సమీపించుటకే చునవారు భయపడుచుండురు. ప్రతిదిన మిట్టివిషయములనేకములను రైళ్లలోను, మరి ఇతరప్రదేశములలోను మనము చూచుచున్నాము. మనలో ఆత్మవిశ్వాసం నశించినది. ఆత్మవిశ్వాసము లేనివాడు ప్రపంచములో ఏమియు సాధింపజాలడు. తిరిగి భారతీయులు శరీర బలమును, ఆత్మవిశ్వాసమును సాధింపనిది, స్వ్యాభ్యమునుగాని, మరి దేనినిగాని సాధింపజాలరు. సాధించిన పిదప నిలబెట్టుకొనుటకూడ దుస్సాధ్యము. కనుక, భాదేశాభ్యుదయమును, తన జీవితసామ్యమును వాంఛించు ప్రవృత్తియును ప్రతిదినమును అధ్యయము 2 గంటలైనను, శరీరవ్యాయమునకు వినియోగింపవలెను. ప్రతివారును జష్టిగావలెనని చెప్పుటలేదు. అధ్యయము, తమ శరీరారోగ్యముపైను ప్రతివారును కాపాడుకొనవలెను.

యోగవ్యాయము పద్ధతులు, కేవలము, శరీరపుష్టివిజన దృష్టియించక, మనస్సునగూడ నిగ్రహించి, సర్వేంద్రియముల బుద్ధికి వశీకరణ మొనర్చును. ఇట్టి ఇంద్రియనిగ్రహము అభ్యసించినవారు, ప్రపంచమున నేవనినైన సాధింపగల అనిమదువును, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, తన నీసభకర్మక్షునిగ నొనర్చి గౌరవించినందులకు కృతజ్ఞతను దెలిపిరి.

బులుసు రామజోగరావుగారు పిమ్మట యోగవ్యాయమును మాత్రముల గురించి వివరించుచు యువన్యసింది, సభకు వ్యాయముకలాశాలకు స్వంతభవనము లేకపోవుటచే ఇబ్బంది నున్నదనియు ఈలోపమును పూరిచేయుటకు ఉదాహరణ ప్రముఖులు పూనుకొనవలెనని విజ్ఞప్తి యొనర్చిరి.

వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు, అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞతా వందనములర్పించుచు ప్రసంగించినపిదప, నాసమయమునకు సభ ముగిసెను.

మోహినితైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.

పురుషులు వాటుటకు యోగ్యమైనది.

అమ్మతాంజనం డిపో, బాంబాయి-మదరాసు

కృష్ణా జిల్లాలోని మోటారు బస్సులు

ఈ జిల్లాలో యిప్పటివరకు షుమారు 215 మోటారుబస్సులు గలవు. 1928-1929 సంవత్సరములలో మొరక్కల్ శేపు రోడ్డుకు బస్సు 1 కి రామపోను మైలు 1 కి రు 0-0-6 లు చొప్పునయున్నా. పల్లపుప్రదేశేపు రోడ్డుకు బస్సు 1 కి రామపోను మైలుకు రు 0-0-9 లు చొప్పునయున్నా District Board License fees యుండెడిది. ఈ సంవత్సరము అది అక్రమముగా బస్సుల యజమానులు ఎన్ని మొరలు పెట్టుకొనినను అధికారులు యజమానుల లాభములనుగాని, మందు ప్రయాణీకులకు జరుగజోవు నష్టములనుగాని గుర్తించక యీక్రిందిప్రకారముగా లైసెన్సుఫీజును హెచ్చించియున్నారు. 1928, 1929 సంవత్సరములో ఒక్క మోటారుబస్సుకు ఒక్కసంవత్సరమునకు డిస్ట్రిక్టుబోర్డు లైసెన్సుఫీజు. రు 750-0-0 లు యుండెడిది. సభకు బస్సుకు యీలా అన్యాయముగా హెచ్చించినరేట్ల ప్రకారము యీ సంవత్సరము యివ్వలసిన డి|| బో|| లైసెన్సుఫీజు రు 1624-15-4 లు అయి వున్నది. అక్రమముగా హెచ్చించి లైసెన్సు ఫీజువిషయములో అడ్డంకిలు జనరలుగారివద్ద సలహా తీసికొనుటకు బస్సు యజమానుల శక్తిలేకగారగు చామర్తి. మల్లిఖార్జునరావు పంతులుగారు మద్రాసు వచ్చియున్నారు. సలహాలు అనుకూలముగానే యున్నది. బస్సు యజమానుల కష్టములు నష్టములు కొద్దికోజలలోనే తొలగిపోగలవని తెలంచుచున్నాను. బెజవాడలోగాని బందరులోగాని బస్సు యజమానుల జనరలుబాడీ మీటింగు 10 దినములలో జరుగగలదు. తొలిముందు తెలియగలదు. 7 యేడునెట్టి కారులకు నిలిటి సంవత్సరము రు 250-0-0 లు యుండగా యీ సంవత్సరము రు 750-0-0 లకు హెచ్చినది.

క్రిందటి సంవత్సరములో 70 డెబ్బది చిన్న కారులు లైసెన్సు అయివుండగా యీసంవత్సరములో అక్రమపు రేట్లవల్ల డబ్బును కట్టలేక 14 చిన్న కారులమాత్రమే లైసెన్సు అయినవి. అధికారులు ప్రస్తుతపు లాభమును జూచిరిగాని వచ్చే సంవత్సరము యీలైసెన్సుఫీజును భరించజాలక బస్సులను యెత్తివేయుదురని పూహించజాలక పోయిరి. హిందూదేశములో యేభాగమందుగాని యింత హెచ్చయినసన్నును మోటార్ల యజమానులు యెవరికిని యిచ్చి యుండుటలేదు. మన దేశములో కృష్ణా జిల్లాబోర్డు మాత్రమే యింత హెచ్చుపన్నును విధించినది. కృష్ణా వివరములకు ముందు వ్యాసములో ప్రాసిక్ చేసెను.

ఇట్లు

పి. నీతారామ చౌదరి.

వృత్తాంతలేఖలు

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

హిందూకళాశాల

మే నెల 30:— హిందూకళాశాలయందు ఇంగ్లీషు తెల్లరదపదవికి, శ్రీయుర పి. కృష్ణస్వామి బి. ఏ. (ఆనర్సు) గారు నియమింపబడిరినియు, (కామర్షులు సబ్ కలెక్టరు బోధించుటకు) వాణిజ్య శాఖోపాధ్యాయులుగ, శ్రీయుత ఆర్. దత్తారావుగారు (బి. ఏ. బి. కాంస్) ఏర్పాటుచేయబడిరినియు తెలియచున్నది.

‘చయన’ క్రతువు

బ్ర|| శ్రీ|| చెరువు సోమయాజులుగారు, బండరులో జూను నెల 3 వ తేదీ మొదలుకొని, బకచయన క్రతువును యుప నిర్వహించిరి. ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఎండలు

ఎండల తీవ్రత కొద్దిదముల నుండి బాగుగ కనుపించుచున్నట్లును, నిన్నటి యెండమాత్రము మిక్కిలి సహింస శక్తి గానట్లుండెను. రాత్రి 11 గంటలవరకు చల్లనిగాలి తిరుగ లేదు.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రొత్తరకదంపతి పూజాసహిత సీతాకృత్యాణము గుంటూరు, మే 28:—గుంటూరులో తిలకు పేటలో ఆవైభవముగ 24, 25, 26 తేదీలలో కీర్తిశేషులైన పురాణం గకట్రామయ్యగారి కుమారుడు శ్రీ రామలింగశాస్త్రిగారు స్థిగారి సతసమాప్తికై ఆప్త ప్రకృతదంపతి పూజాసహిత సీతాకృత్యాణమును జరిపిరి. విశాలపండిరి నిర్మించి దానిలో సీతారాముల నలంకరించి పూజాదికములగావించిరి. 108 మంది భంపతులకు నూతనవస్త్రముల నిచ్చి, ఆభరణములజేయించి పూజచేసిరి. ముస్లాముల హరికథాకాలక్షేములు, భజనలు, తరంగకాలక్షేపములు జరుపబడెను. ఒంగోలునుండి హరిదాసులు తరంగకాలక్షేపమున కరుడెంచిరి. భక్తసమాజమున కార్యదర్శియు, అఖండ పండితులును, మహావక్త్రులును అగు ములుఖట్ల లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు భక్తినిశూర్ణి యుపన్యాసముజేసి శోతల భక్తిపారసమ్యుల జేసిరి. దంట్లు వాసుదేవశాస్త్రిగారి మునుపు డగు చిరుతెడు, పసికూన ప్రతాపగిరి రామకృష్ణమూర్తి తరంగకాలక్షేపము జేయుచు, నృత్యముజేసి మహాదానందమును గలుగజేసెను. నవదూరి విశ్వనాథశాస్త్రిగారి యొక్కయు, అంబడిపూడి రామనాథముగారి హరికథాకాలక్షేపములు ఇక్కడనుండెను. అందులో విశ్వనాథశాస్త్రిగారి కాలక్షేపము బహుజనామోదమును బడసెను. కాలక్షేపము లన్నిటిలోను వేమూరి రామమూర్తిగారి మృందగము గణింప దగినవి. రామమూర్తిగారు, అనన్యభక్తుల రెండుగములు, అధ్యాత్మము పాడగల కీర్తిగలవాడు మీరుమిక్కిలి మృందంగమునం దసాధారణ ప్రజ్ఞను ప్రకటించెను. అనుదినము వేలకొలది బ్రాహ్మణులకు అన్నదానముజరిగి మూడుదినములు సతి వైభవము గను, సలక్షణముగను జరిగెను. భక్తులెందరో నచ్చిరి. ఇందలి భక్తుల నొకచోట జూడగలుగు భాగ్యము మాపురవాసులకు గలిగెను.

గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు

ప్రచారము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బాపట్ల, మే 30:—గుంటూరు మండలమున కాంగ్రెసు సంఘములస్థాపన, యితర పనులు చురుకుగను, కడు యుత్సాహముగను ప్రారంభింపబడినవి. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులును, శాసనసభాసభ్యులును అగు శ్రీయుత పిల్లలమర్రి ఆగజ సేయులు పంతులుగారు ఉత్సాహవంతులగు కొలది మంది యువకులతో సహా మండల సంచారముకు గాను నిన్న బాపట్ల నుండి బయలుదేరిరి. వారు యిటు శ్రీయుత మల్లాది యజ్ఞనారాయణగారిని గలసికొని కాంగ్రెసు సంఘముల స్థాపన విషయము సంప్రతించిరి. శ్రీ యజ్ఞనారాయణగారు కాంగ్రెసు విషయమై సెలవులలో శ్రేయస్కర తీవ్రప్రచారము జేయుచున్నారు. న్యాయవాది సోదరు లీతీరన వారి విరామకాలములో సేకముఖమున ప్రచారము జేసిన కాంగ్రెసు బీవకళతో ప్రకాశింపగలదు. వారు 17 వ తేదీనుండి బాపట్ల తాలూకాలో చాల గ్రామములకు జనిరి. మర్రిపూడి, అప్పికట్ల, గుడిపూడి, తేటపాలెం, కారంచేడు, కుంకలమర్రు, పరుమార, పెదనందిపాడు, కొమ్మూరు, వల్లూరు, వంగిపురం, ఒంగోలు మున్నగు ప్రదేశములలో వారు సంచారముజేసి కాంగ్రెసు సంఘముల చాల ప్రదేశములందు స్థాపించిరి. ఈసెలవులలో వారింక నెక్కువగ పనిజేయుటకు నుద్యుక్తులై యుండినటుల దెల్పిరి. కాని యిచేవల అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘములో తీర్మానింపబడిన మహాత్ములవారి తీర్మానమును పురస్కరించుకొని ప్రజలు వారి వారితో వారి వారి ప్రదేశములలో కాంగ్రెసుసంఘల పునరుద్ధరణ జేసికొనుటలో వినియోగించుకొనవలయునని దలచుచున్నారు. వారి సంచారమునుగూర్చి యడుగగా ప్రజలలో కాంగ్రెసు అనిన గాఢాభిమానము గలదని జెప్పినారు. కాంగ్రెసేపని పూర్తిగా మండలమందు విజృంభింపజేసెనన్న నోచేంజరుయొక్కతోడ్పాట త్యక్తమనమని చెప్పిరి. అదియునుగాక ప్రతితాలూకాకు కనీస మొక బీవకళమీద సేర్పరచిన ప్రచారకు డుండవలయుననియు, అట్లుండిన నతడు తనకాలమునంతయు కాంగ్రెసుపనిలోనే వినియోగింపగలదనియు దెల్పిరి. మ:చిత్తియందున్న వారును, ఉద్యోగములందున్న వారును వారి వరుమానములలో కనీసము నూటి కొకరూపాయచొప్పున కాంగ్రెసుకర్పించిన కాంగ్రెసు యింకనెంతో చురుకుగ సాగగలదనియుగూడ జెప్పిరి. ప్రజలు వారి విశ్రామకాలము నికముం దితరవిషయములలో వృధాబరచక కాంగ్రెసుసేవయందే వినియోగించిన మండలములో నూతనోత్సాహము బయలుదేరగలదనియు అందుచే స్నేహితులందరు తమ విశ్రామకాలమును, తమ మిగిలినదెప్పును కాంగ్రెసుకర్పింపవలయునని గోరుచున్నారు. జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము వారి పనులను జేయవలయునని గోరుచున్నారు.

1. మండలములోని ప్రచారకులపట్టి తయారుచేయుట, అందు వారి చిరునామాలు, వారి స్థితిగతులను దెల్పుచు కరపత్రములు ప్రచురింపబడవలెను.
2. మండలములోని కాంగ్రెసుసంఘములు, వాని ఆధ్యక్షులయొక్కయు, కార్యదర్శులపేర్లను తెలియచేయుటకు ప్రచురింపబడవలెను.
3. ద్రవ్యము వసూలుచేయుట.
4. ఖిచ్చరుప్రచారమునకై తీవ్రముగ కృషిసల్పుట.

దంత చూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణమును కడుపులోను లుపి విశుద్ధుగజేయుటకు విశ్వముండి రక్తముకావలయును. వోలగ్నమును తీరయంతులు: పండ్లు మత్స్యములవలె తెలుగా కాంతును. అమృతాంజనము దీని ముద్రాను, బొంబాయి.

ప్రకటన
గార్డన్ ఉడ్ రాఫ్ (మోటార్సు)

లిమిటెడ్ వారు
తమ ప్రదర్శన గదిని, పరిశ్రమములను
విశాఖపట్టణమునందు
(రైల్వేస్టేషనుకు దగ్గరనే) తెఱచియున్నారు
తూర్పుగోదావరి, విశాఖపట్టణము
గంజాం జిల్లాలకు

ఫోర్డు కారులు
బస్సులు ట్రక్కులు వగైరాలకు
అమ్మక, సర్వీసు దారులు.
మా ప్రదర్శనగదిలో నున్న స్టాకునుండి పలువిధములగు మాదిరీలు తక్షణమే యివ్వబడును.
గుడ్ ఇయర్ టైరులు ప్రత్యేక పరత్తులపై
ఇయ్యబడును
కోహ్లా ఎలెక్ట్రిక్ ట్రాటింగు ప్లాంటులు గలవు

నవయాత్ర రిజిస్టర్డ్
25 మాత్రలు సీసా రు 2-8-0.
నిరైపోయిన కుక్కలను గట్టిపరచుటకు శుభ్రనిద్రమైనది. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి, నవయాత్రనమిచ్చును. నరములకు జలము కలిగించి, సలసారములు మనుభవించు నటుల జేయును.
మీవు త్రవ్వకులు రహస్యముగా నుంచెదము.
కామి పకరణి
చెడిన సకలముల బాగుచేయుటకు ప్రత్యేక మందు గ్యాంగంటిగా పనిచేయుటలో, ప్రసిద్ధిపొందినది.
వి. పి. చార్జి శిగ. సీసా 1 కి రు 1-0-0.
ఆనందబావాజీ ఆశ్రమం,
4855 గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

దుర్గామెడికల్ హాల్
గవర్నరుపేట, బెజవాడ
గనేరియా మిక్చర్
గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును
(1) ఈమందు నెగరోగములను నివారించి మాత్రము నిడుచునప్పుడు గలగు పోటు, మంట, చురుమును యింజక్షనులతోను పిచ్చికారిలతోను నిమిత్తంలేకుండ తప్పక కుదుర్చును.
సీసా 1-కి రు 8-0-0.
మూర్ఖారిష్టము
(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వమైనను యెన్నిసంపత్తనముననుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా, కుదుర్చునెలకు సరిపావుమందు రు 8-0-0.
పొడలకు తైలము 181
(3) ఈతైలము తెల్లపొడలసేగాక యింకవిధములైన పొడలనుగూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాశి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మనాధులను పోగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0
ఏజంట్లుకాలెను.

సరస్వతీపవరేత్తెనేరాజమండ్రి
అన్ని విధములగు అచ్చుపనులు, బైండు పనులు చేయబడును. 63

జాబులు

శ్రీ గోదావరీమండల వర్ణాశ్రమ

ధర్మరక్షక మహాసభ

స్వస్తి శ్రీ శుక్లపల్లి రైతాళు బి ౧౧ సోమవారం ౧౮-6-29 తేదీన ఉదయం 7 గం|| లు మొ|| 10 వరకున్న సుధాహ్లాం ౩ గం|| లు మొ|| 6 వరకున్న అమలాపురం తా|| పాలనమ్మి గ్రామమునందు బ్రహ్మశ్రీ హరినాగభూషణం పంతులుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద జరుపబడును. వర్ణాశ్రమగర్వాభిమానులవారలందరును పండితులును శిష్యుల వయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుప బ్రార్థింతులు.

వేరి సూర్యనారాయణమూర్తి,
తాతా కామేశ్వరశర్మ,
ఆహ్వానసంస్థాపకులు.

స్కూల్ ఫయివల్ లెక్కల పరీక్ష - బందరు

పరీక్షా పత్రములు ముందుగా బాలరకు తెలిపిననవి తలచి యీనెల 25 వ తేదీన కృష్ణా గుంటూరు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో స్కూలుఫయివల్ లెక్కల పరీక్ష తిరుగు జరిపిరి. కాని ఏకాగ్రమునతో పరీక్షా పత్రములు జూడగనే బాలర కొకవిధమున భయము తోచినది. ఏలెప్పు చూచినను ఏదియో యొక చిన్న కిటుకుతో గూడియుండెను. ఆస్వరూపు ఎక్కడి కక్కడ తెగిపోక పెద్దప్రక్కనులు వచ్చుటచే తాము తప్పు చేయుచుంటిమని బాలురు తలచుట సంభవించెను. ప్రతిలెక్కలోను వేసిన గాని ఆ స్వరూపానే రాదు. పూర్వపు మెట్రిక్యులేషన్ పద్ధతి మార్పుగ లెక్కలుండి వటులుగాన్నించుచున్నవి. లెక్కల గ్రూపులోని బాలురుహాడ రెండు మూడు లెక్కలకంటె ఎక్కువచేసెట్లు గనబడును. ఇకపిమ్మటి గ్రూపు బాలరసంగతి చెప్పనవసరమేలేదు. కావున పరీక్షాధికారులు చాలా లిబరల్ గా నుడినగాని నూటికి 70, 80 మంది బాలురు లెప్పెదరనుటకు సందియములేదు. కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలలోని బాలురకే యిట్టి యవసరపట్టినది. స్కూలుఫయివల్ బోర్డువారు ఈ బాలర విషయమై జౌదార్యము జూపవలెను. లేనిచో బాలరకు చాల యన్యాయము జేసినవారగుదురు.

నిడుమెంటు సీతారామయ్య పంతులు

కళావంతుల విద్యాసంఘము

కార్యస్థానము - గుంటూరు

గుంటూరు పురపాలక సంఘమువారు ఆంగ్లదేశ కళావంతుల బీదవిద్యార్థుల విద్యాభివృద్ధికై స్థాపించబడి రిజిస్టరు చేయబడియున్న కళావంతుల విద్యాసంఘమునకు ప్రతిసంవత్సరము రు 150-0-0 ఇచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ఈతీర్మానము గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరుగారిను మ-రా-శ్రీ ఎఫ్. పద్మియు. మూవార్డు వోడగారి అంగీకారము మ్యునిసిపాలిటీవారు పంపిరి. శ్రీకలెక్టరుగారు విద్యాసంఘముయొక్క లెక్కలు, వసైరాలు తమ క్రింది యువోగ్రలవల్ల తనిఖీచేయించి సంతృప్తిజెంది మ్యునిసిపలికొన్నిలువారి తీర్మానమును గంగీకరించిరి.

ఈసంఘముద్వారా కళావంతుల సంస్కరణమునకు తోడ్పడుచున్న మ్యునిసిపలు చైరుమన్ మ-రా-శ్రీ నడింపల్లి వెంకటనరసింహారావు పంతులుగారికిని మ్యునిసిపలు కాన్సిలరులకు, జిల్లా కలెక్టరుగారికిని మా కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లర్పించుచున్నాము.

ఇట్లే ఆంగ్లదేశమందలి పురపాలక సంఘములును, జిల్లాతాలూకాబోర్డు సంఘములును, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలును తోడ్పడ బ్రార్థింతులు. ఆజ్ఞానాంధకారమున నున్న నీజాతిని సంస్కరించుటకు విద్యాతోత్తి నొసంగుటే ముఖ్యకర్తవ్యమని ప్రాజ్ఞులకు తెలియని విషయము కాదు.

మద్దెల ముక్కంటి,
ధరణికోట వెంకటదాసు
కార్యదర్శులు.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp. Apply to:-IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE - Nai Sarak, Del

శ్రీ కస్తూరీ దేవీవిద్యాలయము - నెల్లూరు

మావిద్యాలయము పోషణమునకు ఈదిన నుదహరించిన గ్రామములవారు ధాన్యమువందాలు వసూళ్లు యిచ్చినందుకు వారికి మాకృతజ్ఞతావందనములు.

పెనుబర్తి గ్రామము

శ్రీ. సా. బలరామిరెడ్డిగారు	రూ 2
చింతలపల్లి వెంకటరెడ్డిగారు	" 1
అత్తివరపు రామలింగారెడ్డిగారు	" 2
పున్నలపల్లి రాఘవరెడ్డిగారు	" 1
పున్నమూడి వెంకట్రామారెడ్డిగారు	" 1
చిక్రేట్ల వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు	" 1/2
చిట్టమూరు వరదారెడ్డిగారు	" 1/2
అత్తిలూరు పిచ్చిరెడ్డిగారు	2-0-0
పల్ల రెడ్డి రామలింగారెడ్డిగారు	" 1/2
యీ బలరామరెడ్డిగారు	" 1/2
వెదనన రి ఆదిశేషారెడ్డిగారు	" 1/2
కోలగోట్ల శేషరెడ్డిగారు	" 1/2
పెనుబర్తి వరదారెడ్డిగారు	" 1
నల్లపరెడ్డి సుందరరెడ్డిగారు	" 1
తలమంచి వీరరాఘవరెడ్డిగారు	" 1
బండ్రుగుంట సుబ్బారామయ్యగారు	2-0-0
పెనుబర్తి వెంకటకృష్ణయ్యగారు	" 1

మొత్తము 14 4-0-0

పై ధాన్యం వసూలుచేసి అమ్ముగా వచ్చిన మొత్తము 50 రూపాయలు.

కాకుపల్లి గ్రామము

1. ఆరుగుంట బలరామరెడ్డిగారు	రూ 1
2. ,, పిచ్చిరెడ్డిగారు	" 1
3. యీదల శేషరెడ్డిగారు	" 1

మొత్తము 3

యీ ధాన్యం వసూలు అమ్ముకం మొత్తము రూ 17-0-0

మొత్తము పై రెండుగ్రామములలోను ,, 71-0-0

పాణికా కనకమ్మ,

కార్యదర్శిని.

చంద్రా నర్సరితోటలు - నేలం జంక్ షన్

మామిడిపండ్లు, ఇంగ్లీషు మారగాయలు మార్కెటుధర ప్రకారము పంపబడును. మామిడిచెట్లు, ఇతర ఫలవృక్షములు, క్రోతులు, ఇంగ్లీషు, స్వదేశీ మారకాయల పూచి తనములు కొత్తవిగా ఉన్నవి. క్యాటలాగు పంపుదుము.
Chandra Nursery P O Salem Junction

ఆంగ్లరత్న మగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

హూవిద్యాలయవికారమును, సంస్కృతాంధ్ర సాహితీ సంపన్నుడు, మాతృదేశభిమాని, జాతీయోదారమును నగు ఆంగ్లరత్న మగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి కేరు వివని యాంగ్ల బుండ్డు. ఆ మహనీయుడు దివంబలంకరించి యిప్పటికి సంవత్సరమైనది. కాని, యా యాంగ్లరత్న మయొక్క సరసవాక్య పూరితములగు నుపన్యాసాలు మనకు ముఖ్యసంపదా! ఆ మూర్తి మన కన్నులపడుట గట్టిపట్టులే యుండును. తన స్వార్థత్యాగము, దేశభక్తి, శైర్య సాహసములు మొదలగు సద్గుణములు లోకుల కాదర్శములుగాజేసి, తమపు చాలించిన యాగోపాలకృష్ణుని నాంగ్రులు మఱచినందుల కెంతయు విచారకరము. కావున నాంగ్రులెల్లరు నిష్కృష్టై ఈసుగజా కరుని నామము చిరస్థాయిగ నుండుటకు దగిన మార్గ మేదియైన యోచించురగాకయని కోరుచున్నాము.

ఈ విషయమున మేము ఆరువేర "గోపాలకృష్ణ శ్రమ"మును మాతృదేశభిమానుల సహాయముతో స్థాపింప బ్రయత్నించుచున్నాము. ఇందు కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్య శ్రమమే జరుగును కాని యిట్టిపని కేవలము మావలననే జరుగు నదికాదు. ఉదారహృదయులగు నాంగ్రమహాజనులు ఇక్కార్య మున దోడ్పడ బ్రార్థింతులు.

ఆశ్రమస్థాపనవిధానము ముందు తెలియపరచబడును.

ఆంగ్లరత్న మయొక్క స్మారకదివోత్సవము రాగల 10 జూన్ తారీఖున ఏలూరునందే పురపాలక తోడ్పాటున జరుపబడును. నాడు వారిశేర నెలకొల్పబడిన యాశ్రమవిధానముగూర్చి చెప్పించి నిర్ధారణచేయబడును. కావున నాశ్రమమందు బాల్గొనవలసిన విహసీయులు ఆ సమయమునకు రెప్రార్థింతులు.

ఏలూరు,
29-5-29.

వంక సూరిశాస్త్రి,

దుగ్గిరాల కృష్ణమూర్తి,

బసవరాజు శ్రీరంగశాయి.

సిల్క్ ఖద్దరు

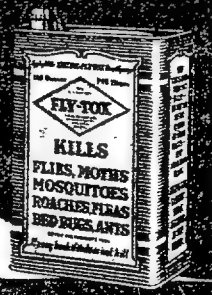
లేక వేస్తు సిల్క్ నూటింగులు నాణ్యమైనవి. చౌకధర లో పొందవచ్చును. ఉత్తరీనను బాగుగానుండును. అందమైన సుపు పచ్చరంగుగా లేలును.

7 గజములు x 27 అం. 1 నూట్, 2 కోట్లు సరిపోవును. ధర రు 6/2 పొమ్మభిరులు ఉచితము నచ్చనియెడల సామ్య వాపసుచేయబడును. ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయుడు.

Jagannath Chanauram,
Choura Bazaar, Ludhiana,
Upper India.

FLY-TOX

దోమలను ధ్వంసమొనర్చుచున్నది
నేడే ఒక డబ్బీని కొనుడు - స్వేచ్ఛాపునే పట్టు
దలతో వాడుడు. డబ్బీలోపల బ్లూచీటియుండును.

ది ఆంధ్రవేపర్ మిల్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

రాజమండ్రి

ఆధరైజుడు కేటెటలు

రూ 10, 00, 000.

వాటా 1-కి రు 100-0-0 లు చొ||న 10, 000 వాటాలుక్రింద విభజించబడినది.

లేటుకర్నాటిక్ పేషరు మిల్సు లిమిటెడ్, వాటాదార్లకు మాత్రం యీ నెలఖరువరకు వాటాలు ఇవ్వబడును. కర్నాటిక్ పేషరుమిల్సులో పూర్తిగా చెల్లించిన లేక కొంతమట్టుకే చెల్లించిన వాటాలపైన చెల్లించిన ప్రతి రు 10 లకు రు 4 లు చొ||న కమీషను యివ్వబడును. యిప్పటికి నగము వైగా వాటాదార్లు యీకంపెనీలో వాటాలను కొనియున్నారు. వాటాలు కొననివారికి యీకంపెనీతో సంబంధము ఏమియు నుండదు. మేము పని ప్రారంభించినాము. ఘమారు ఒక నెలరోజులలో కాగితము తయారు చేయుదుమని నమ్ముచున్నాము.

వివరముల నిమిత్తము మేనేజింగు ఏజెంట్లగు

మోత, వైడా అండు కంపెనీ వారికి

వ్రాసుకొనవలెను.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(31-5-29)

జవ్వలి దినుసులు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు	రు.అ.పై
కాకిండులు—22 X 22 ముంగిసూరు (బి)	8-5-0
సరాసరికము	7-6-0
కాకిండులు—22 X 22 రాబీ "లయన్" (బి) రు	8-0-6
తెలుపులు—1702 (నెట్) రు 12-4-0 గ్లాస్ 9000	
రు 12-5-0 ఎల్. ఎల్. 73, రు 8-3-0 88/888	
రు 11-10-0; 1702 రు 11-0-0 9041 (నెట్)	
రు 10-6-0, 30 (నెట్) రు 8-8-0 వైట్ వర్మింగులు	
బి. బి. బి. రు 15-8-0 సి. 40000 రు 21-0-0	
గమలు—53 "స్వీటుమార్కు" 2424 రు 12-8-0; 2222	
రు 11-4-0; బంగారు దుప్పి 22 X 22 (బి) రు 8-4-0;	
సామాన్యకం రు 7-4-0	

కాల్లు

40 నెంబరు (నీవు 5 పా కట్టులు)—టాక్రి రు 5-9-6 చలవ (కొంగ) రు 7-8-0; చలవ (ఎనిటిక్స్) రు 6-11-0 చలవ (నాగకన్యక) రు 6-12-6 చలవ (గుప్తి) రు 6-12-6 చలవ (గడ్డకెండా) రు 6-13-6 పచ్చగురము (ఎర్ర) రు 7-8-0

40 జపాక్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు రు 11-11-0 కలర్ బాత్ రు 11-8-0.

60 నీవు (5 పానులకట్టులు)—అడకతైర రు 14-12-0 టి. (ఎర్ర) "పాట్టెలుతల" మార్కు—రు 11-10-0 రాట్టము (ఎర్ర) రు 11-0-0; ఏ రుదుకారము రు 8-12-6 ఎరుగి మిర్రు రు 8-0-0; కంగారూ మార్కు—రు 8-13-6

హబ్బుజులు	రు 8-10-0
గడ్డిబండి మార్కు—	రు 8-11-0
పెన్నిల్లు	రు 8-5-0
సిరాబుడ్డి	రు 8-6-0
తెల్ల "కంగారు"	10-6-0
ఇండియా బ్రిటానియా మార్కు—తెల్ల రు	10-6-0
ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేన్) రు 257	
డిబ్ (క్రూసాయర్) రు 254	
రాగిరేకు రు 290	

సిమెంటు పిపా వెల:-

గో-హేమ్ ("చెయ్యి") రు 11-4-0 జర్మన్ "ప్లాగ్" రు 9-12-0 జర్మన్ "టవర్" రు 9-8-0

చక్కెర మూటయొక్క ధర:-

జావా "రెడి" రు 26-4-0 జావా రు 26-6-0 జావా రు 25-8-0 ఆగస్టు సెప్టెంబరు రు 25-6-0.

వేరుసెనగ నూనె

పీపాలలో రు 96-0-0

ముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 101-0-0.

పదును చేసిన తోలు రతి 1-కి ధరలు

పుత్తూలు (7 టు 9) "ఆఫ్ కంట్రిస్" రు 0-13-0 టు 0-15-3	
" (తేలిక) " రు 1-1-0 టు 1-1-8	
" (7-9) బెంగుళూరు రు 0-14-0 టు 0-15-6	
" (తేలిక) " రు 1-1-3 టు 1-1-5	
" 6 1/2 టు 8 1/2 బెజవాడ్ రు 0-14-0 టు 0-15-4	
" (6 1/2 టు 7 1/2) విజయనగరము రు 0-15-0 టు 0-15-6	
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0-15-8	

కెర్రోలు	రు 0-9-9 టు 0-10-1
కెర్రూడతోలు	రు 1-0-8 టు 1-0-9
ఆఫ్ మూడతోలు	రు 1-10-6 టు 1-11-3

మొగుడు జీవితం

కో. ఆయి. వెండుకల్లును కౌశ్యేతముగా మొలవకుండ గించును. రు 8-0-0. మిక్ నెలవరుగు రు 2-0-0 మాత్రమే. యంత్రాలయం, నాయనిపల్లి, వేటపాలెంపాడు.

ఫోర్టు సెంటుజార్జి గెజిటు

28-5-29 తేదీ

జ్యూరీషియట్

కెప్టెను టి. ఎ. రాజరత్నంపిల్లెగారు మద్రాసు పోలీసు స్టేషను నియమింపబడిరి.

ఆర్మీ కళాఖ

ఎ. ఎన్. బి. జెయిల్ గారు ఎం. ఎస్. ఎమ్. రైల్వే టెక్నాలజీ ఆఫీసు చేయుటకు ప్రభుత్వంపై నియమింపబడిరి.

కె. ఆర్. పద్మనాభ అయ్యంగారు ఇండియన్ ఆఫీసు ఆఫీసు సర్వీసునందు పాదమేనుగు నియమింపబడిరి. వీరు ట్రెయినింగు కోరకు మద్రాసు ఆఫీసు జనరలు ఆఫీసునందు నియమింపబడిరి.

పి. సి. చెట్టిగారు మద్రాసు డిప్యూటీ ఆఫీసు టెంటు జనరలు నియమింపబడిరి.

జి. సఖారామ్ గారు ఆఫీసు ఆఫీసు సర్వీసునందు ప్రాజెక్టు నందు నియమింపబడిరి.

జి. నారాయణస్వామి అయ్యంగారు అసిస్టెంట్ ఆఫీసు ఆఫీసు డిప్యూటీ ఆఫీసు టెంటు జనరల్ ఆఫీసునందు నియమింపబడిరి.

మరణము

ఎం. జాన్ బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు గుంటూరు సెంటు జాన్ హాస్పిటల్ లో లేట్ లైట్ నియమింపబడిరి.

న్యాయకాఖ

వి. రంగనాథులు నాయుడుగారు ఆనకాపల్లిలో ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటు నియమింపబడిరి.

డి. యెడియప్ప, ఎ. హనుమాన్ సింగు / గార్లు బ్లూరి జిల్లాలో కమలాపురమునందు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటు నియమింపబడిరి.

ఇదివరకు మా వద్ద బేరము చేసిన

గొందరును తృప్తిపెండుట మాత్రమే గాక, పదేపదే ఆర్డరులను పంపుటయే మానముకము కున ప్రబలనిదర్శనము. మేలైన ఆసలు పుష్కరాగములు నగలు కావలసినవా రందరును ఈ దినవ విలాసమునకు దయచేయ గోరెదము, లేక ఉత్తరము వ్రాసిన పంపబడును.

సరిశ్రమశాల:-

96, వరదాముత్తి యప్పక వీధి, మద్రాసు; షోరూం:- చైనాబజారురోడ్డు (పూలలంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

జలగం ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందుకో.

భారత ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, (లాహోరు)

స్థాపితము 1896.

చైర్ మన్ లాలా హరికిషనులాలుగారు.

గత 1923 లో 1,000/-1-కి సొలినకు రు 20/-ల చొ॥ లాభము కింద

మొట్టమొదట పంచిపెట్ట గలిగిన పూర్ణమును స్వదేశీ భీమా కంపెనీ.

హిందూ దేశ మంతటను సభాభీనులు, బ్రాంచి ఆఫీసులు, ఛీఫ్ ఏజెన్సీలును గలవు.

ఆస్తి మొత్తం	సుమారు	95 లక్షలు
చెల్లించిన భీమాల	"	60 "
మొత్తం	"	150 "
1928 సొలలో యిచ్చిన	"	
క్రొత్తపట్టాల మొత్తం	"	

సమర్థులగు

ఏజెంట్లు కావలెను

పి. కుప్పస్వామి అయ్యర్, బ్రాంచి శైక్రటర్, 31 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వివరములకు వెంటనే వ్రాయుడు.

దంతు ర్తి శాంతయ్య,

ఆర్గనైజింగు ఇన్ స్పెక్టరు, సామర్ల కోట.

బొంబాయి లైఫ్ అన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలాభాయ్ నూల్ దాస్ Kt.C 1 E., J.P. మేనేజరు యెస్. బి. కార్జుమాస్వర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలసీసాకర్యముల నివ్వగలిగియున్నాడు. ప్రత్యేక సమనాయకులు తమిళనాడు ప్రాంతములు. ఎక్కువ పోనెన్సు. స్వల్పవరకు.

(మంచి మేనేజ్మెంట్)

ఆటోమోటో కాన్ ఫర్ కీచరు. పాలసీదారు హక్కులను వెంటనే చెల్లించుట. వివరములకు వ్రాయుడు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary Madras Branch, P. B. No. 3

Mount Road MADRAS.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ మే నెల 31-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు		
మనుసు తెనాలిది ,, ప 42 కలవి రు	18 0 0	18 8 0
నెల్లూరిని ,, డిటో	18 8 0	14 8 0
ధీలి ,, డిటో	15 8 0	17 0 0
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
సువ్వులు ,,	21 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర:205	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిటో	16 8 0	18 0 0
పెసలు ,, డిటో	16 0 0	17 8 0
మినుములు ,, డిటో	17 8 0	18 0 0
ఉలలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	140 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు.104 మిమకనూనె 96		
అముదము బా 1-కి	101 0 0	108 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	100 0 0	105 0 0
కూరపసుపు ,,	55 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	91 0 0	94 0 0
దవియాలు ,, బా 1-కి	42 0 0	49 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40 50		
బెల్లము బా 1-కి	28 8 0	49 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	26 4 0	26 8 0
చింతపండు బా 1-కి	35 0 0	50 0 0

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	88 0 0	84 0 0
చదరం ,,	27 0 0	84 0 0
రవుండు ,,	82 8 0	85 0 0

6. నూలు

నెం 20 బెన్ని సింహంయాలె	రు 7 15 0	
నెం 6 ,, కటారి	5 0 0	
నెం 24 ,, లాకి	5 10 0	
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	11 4 0	
నెం 44 సాండ్	5 18 0	
నెం 40 రాణి	10 9 6	
నెం 4 బెన్ని మసీదు	4 12 8	

7. లోహములు

కండి 100 కులం 1-కి	రు 58 4 0	రు 62 8 0
బంగారుకులం 1-కి	21 0 0	21 2 0
సవరన 1-కి	18 8 9	
ఇత్తడి బా 1-కి	260 0 0	
రాగి బా 1-కి	290	300 0 0

8. రంగులు

అతిమేలు స్విట్జర్లాండు అలిజరయిక్ సింహంమార్కు		
పిపా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు 47 0 0		
,, నీలిరంగు 1 రతి	1 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 0	
,, 28 రతులు	1 9 0	
,, 56 రతులు	1 8 9	
,, 1 అందరు	1 8 0	
చక్కలు పాన్సుపాన్-బోలెట్ ఆనగా (బర్ని-రెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 రి	1 0 0	
నదరు 4 రి	1 2 0	

1930 లోగా

గత సంవత్సరం కలకత్తాలో జాతీయమహాసభ కూడెను. అందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లేక అధినివేశన స్వాతంత్ర్యము నునకు కావలసినదని తగాదా బయలుదేరినది. రెండుపక్షములు ఏర్పడెను. పోరాటము ప్రబలమయ్యెను. పక్షజయం కోసము యిరుపక్షములవారు సన్నద్ధులయిరి. మహాత్ముడు పరిసితిని బాగుగా గుర్తించెను. జాతీయసంస్థలో పోరాటము అకారణము, నాశకారణముని గ్రహించెను. ఇరుపక్షములకు రాజీ కుదిర్చెను. అన్నికక్షల వారికిని యారాజీ అనుకరణీయమే. కాంగ్రెసు వారికేకాక, కాంగ్రెసు బయటఉన్నవారికి యాతీర్మానానుసారము 1930 లో పనిచేయుట విధిక్రమము. పనిచేయుట ధర్మమువిన ఆధారపడి ఉన్నది. ఇతరులెట్లు ప్రవర్తించెదరో తెలియదు. కాంగ్రెసు యాముట్టుకు అతీర్మానానికి ప్రతిపూలముగా పనిచేయుటఅన్న ఘోరపాపమునకు లాగ్లే. ఈమధ్య తమిళనాడు కాంగ్రెసువారు నడిచిననడక చాలా ద్రోహపూరితమైనదే! అట్లు జరుగుటకు శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఆత్మదౌర్బల్యమే కారణము. ఆయన కలకత్తా రాజీ తీర్మానాన్ని ఒప్పుకొని మరల యాలా ప్రవర్తించాడంటే, ఆయన ఆత్మదౌర్బల్యము ప్రకటమైందన్నమాట!

కలకత్తా కాంగ్రెసులో 1930 లో అధినివేశన స్వరాజ్యం యివ్వకపోతే, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించి అసహాయోద్యమధ్యాయాన్ని ప్రారంభించాలని తేలింది. అందరు చాలా సంతోషించారు. ఈమధ్యజరిగిన సర్కారు వారి చర్యలవలన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం కోసం పనిచేయాలనే కాని అధినివేశ స్వరాజ్యం వస్తుందనే ఆశ భగ్నమయింది. ఈలా జరుగుతుందని ప్రతిభారతీయునకు తెలుసు. వెనుకటి సర్కారువారి చర్యలు తెలియటానికి కారణం వాస్తవంగా ఆలోచిస్తే 1930 లో కావాల్సిన సంసిద్ధతకు యీ లోగానే సన్నాహాలు జరగాల్సిఉంది. ఆలా జరగలేదు. అందరికీ బొత్తుగా యీ గొడవేలేదు. మహాత్ముడు మట్టుకు మధ్యమధ్య 30 సంవత్సరాన్ని గురించి ఎత్తువాడు. మొన్న 16 వ తారీఖు యం గు యిండియాలో 1930 జనవరి ఒకటన తేదీని ఎట్టి విడ్డూర్యము ఆకస్మికంగా జరుగబోదు. 1929 లో మనకుగలఅవకాశము చక్కగా నుపయోగించుటకీ దీక్షతో పనిచేస్తేనే 1930, లో తగిన ఫలితము చేహరును అని వ్రాశాడు. ఇప్పుడేవా కాంగ్రెసువారు (స్వరాజ్య పక్షీయులు సహా) 30 సంవత్సర ఎదుర్కొంటు కు సిద్ధులు కావాలి. ఆనాడు పని ప్రారంభిస్తే అధిక కాలయాపన అవుతుంది గాన యీ సంవత్సరంలోగానే మహాత్ముడు విధించిన నిర్మాణ కార్యం కొనసాగించుటం విధి. ఆలాచేయక మూకీభానం వహించుట చాలా ఘోరపాపం. స్వరాజ్యపక్షం వారికి ఎన్నికల హడావుడి చేయవద్దని రాజప్రతినిధి స్పష్టిచెప్పాడు. వారుహడా వృధా మోటార్లకు, ఎన్నికల ఎత్తులకు అవకాశం యివ్వక నిర్మాణ కార్యదీక్ష మున్నెల్లతారని నామనవి. మళ్ళి మనమంతా 1921 నుంచీ పన్నులు ఎగబెట్టిన అధ్యాయవరకు చేసిన దీక్షతో పనిచేయాల్సిన అవసరం వచ్చింది. యీ అవకాశాన్ని పోగొట్టుకోటం అంటే మాత్రుద్రోహము చేయుటే. ఆంగ్లము, మహాత్ముడు మనవైమోసిన బలహీనతకు జవాబుగా 30 లోగానే చేయవలసిన పని పూర్తిగా నిర్వర్తించుట విధి.

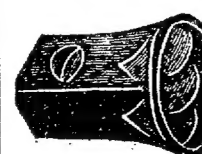
జిల్లా కాంగ్రెసులు, తాలూకా, ఫిర్యా సంఘాలు ఏర్పరచి పన్నుల హడావిడికి పూర్వం దీక్షతో పనిచేసినవారి పరంచేసి మహాత్ముని నిర్దిష్టకార్యం ప్రారంభిస్తారని నా ప్రార్థన. కాంగ్రెసులు, దేశభక్తులు యీ అవసరం చేతినుంచి పోగొట్టుకుందురని పదే పదే వేడుకొనుచున్నాను.

పులివాక గురునాథశర్మ

డిటెక్టును లేక రహస్యమును

కనుగొను యంత్రము

దీని యంత్రయోగము :—ఉన్నచోటనుండియు నీ

యొక్క ప్రియమాలిని ఆమె చేసిది కనుగొను ఆమెకు తెలియకనే ఈ యంత్రము గొని నీవు తెలిసికొనవచ్చును. నీ దేశకళా మండలం నీకు తెలియకనే జరిగిన విషయములను నీకు తెలియకుండ నీవు వెంటి వచ్చు వారిని నీవు తిరిగి చూడకనే దీనిని గొని తెలిసికొనవచ్చును. దీనితో పడకటింటి ఫోటోగ్రాఫు కలుపబడి అందమైనవి కావగల సంపదము. దీని ధర 1-4-0 లు

యం. ఎస్. నరసయ్య అందు కంపెనీ,

మ.2249-1 నెం 11 ఆరుమగంకిణి, దరాన.

శుక్ల ప్రమాదాత వత్సరముల

ఫలితము

(ది రిజిస్ట్రు ఆఫ్ శుక్ల-ప్రమాదాత)

గ్రంథకర్త శ్రీయుర బెంగుళూరి

సూర్యనారాయణరావుగారు

(వి. ఏ. ఎఫ్. ఆర్. హెచ్. ఎస్. ఎం. ఏ. ఎస్. బి. ఎం. ఆర్. ఏ. ఎస్. ఎం. ఎం. ఎల్. ఎస్. హెచ్. డి. బి. సి. వగైరా, బెంగుళూరులో అప్రెంటిజులు మాగజను ప్రతికకు సంపాదకుడు.)

ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటింపబడిన యీ గ్రంథము నందు కొంటిమి. బృహజ్జాతము, జాతకచంద్రిక, జాతక కళానిధి, ప్రశ్నోత్తరము, మున్నగు గ్రంథములను వీరు భాషాంతరీకరించుటయేగాక స్వతంత్రముగా పెక్కు జ్యోతిష గ్రంథములను ఇతర గ్రంథములు గూడ వ్రాసియున్నాడు. వీరి వివరకు అత్యుత్తమ వత్సరముల ఫలితమునుగూర్చి యొక గ్రంథమును ప్రకటించిరి. ఇపుడు శుక్ల ప్రమాదాత వత్సరముల ఫలితము నీగ్రంథమున వివరించిరి. “శుక్ల సంవత్సరమున చాల యుద్ధములు జరుగును. వ్యాధు లధికముగను, కఠిన శాసనములు మొదలగును. ప్రజలు తుంటి పాదలచే పీడింపబడుదురు. వివిధ దేశములకు విరోధములు ప్రబలును. ప్రజలకును పాలకులకును గూడ సంఘర్షణములు కలుగును. పశువులలోను శ్రీలలోను శిశువులలోను మరణము లధికమగును. పంటలు పాడగును. 14-4-20 ప్రాంతమున చాల సంక్షోభములు కలుగును. ప్రపంచమున చాల ప్రసిద్ధినిొందినవారిలో యిద్దరు ముగ్గురికి వ్రాణాపాయసితి కలుగును. దివాలా లధికమగును. ఒకటి రెండు గొప్ప కంపెనీలుగూడ దివాలా తీయును. శ్రీల స్వాతంత్ర్యము చాల మొదలగును. పాశ్చాత్య దేశములు సమరసన్నద్ధము లగును. ఆంగ్ల దేశమున సమైక్యములు ఆ దేశమునకును విదేశములకును సంఘర్షణములు మొదలగును. ఆంగ్ల దేశమున యిద్దరు ప్రముఖులు నష్టపడెదరు. ఈ విప్లవాదులవలన భారతదేశమునకు చాల మేలుకలుగును. ఇంగ్లండు అమెరికా దేశములకు విరోధమేర్పడును. దక్షిణ ఆఫ్రికాలోను అమెరికాలోను చిక్కులు కలుగును. అనామక దేశములకు ప్రాణభ్యుత్త కలుగును. ఆంగ్ల దేశమున రాజకుటుంబమువారు జాగ్రత్తగా నుండవలెను. దుర్మితీ ప్రజలును ధనికులకు నష్టకష్టములును వీధలకు ధనపౌఖ్యములును కలుగును. ఆఫ్ఘను ఇటలీ ఫ్రాన్సు దేశములలో చిక్కులు కలుగును. చీనా జపాను దేశములు యుద్ధములో చిక్కుకొనును. ఆఫ్ఘను దేశమున ప్రారంభమున యుద్ధమువలననే యితర దేశములలోగూడ యుద్ధములు కలుగును. భారతదేశమున రాజకీయములలో చాల చిక్కులుకలుగును. ఆంగ్ల దేశమున మంత్రివర్గము మారిపోవును. విద్యాలయమును ఉపాధ్యాయులకును అనుకూల్య ముండదు. భారతదేశమున కొన్ని సంస్థానములలో చాల చిక్కులుకలుగును. వానిలో యిద్దరు ప్రముఖులు మృతినిొందెదరు. హిందూమహామృదీయ కలహము లధికమగును. చాలమంది వాయకులు కార్యాగ్రహముల కేగెదరు. రాజప్రతినిధి మారును. ఉత్తరహిందూస్థానమునందును మైసూరు లోను హైదరాబాదులోను చిక్కులుకలుగవు. గ్రామములలో ప్రజలు సుఖముగానుండురు అని యిందు వ్రాయబడెను. పోయరు యుద్ధముగూర్చి అంతకు ఆరు నెలలకుముందుగానే వీరు వ్రాసిరి. జర్మను యుద్ధమును గూర్చి 1914 మార్చి నెలలోనే ప్రకటించిరి. ఆయుద్ధము 1914 సెప్టెంబరులో ప్రారంభమగుననిగూడ స్పష్టముగా వ్రాసిరి. విక్టోరియా మహారాణి ఎడ్వర్డు సార్వభౌముడు మున్నగురాజుల మరణకాలమును గూడ వీరు సరిగా నూచించిరి. జ్యోతిష శాస్త్రమునందు సకలదేశములవారిచే నంగీకరింపబడిన ప్రామాణీకులలో సూర్యనారాయణరావుగా రొకరు. ఈ గ్రంథమునం దింకను ముఖ్య విషయములు చాల కలవు. మొత్తము 55 పేజీ లున్నవి. క ఎనిమిది అణాలు (రు 0-8-0)

అడ్రెసు:—వి. సూర్యనారాయణరావు అందు సన గారు, సూర్యాలయ, బెల్లూరి పోస్టు, బెంగుళూరు.

ప్రకటన

(204)

రోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, జాబుల ద్వారా రోగలక్షణములను తెలుపుదు చేరినచో రోగస్వక్త ప్రచ్యుకొనవలసిన మందు, పథ్యము, వగైరాలు విపులముగా వ్రాసిపంపబడును. 5

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బె

దేశసంచారము

గాంధీ మహాత్మునిచే వ్రాయబడి యీ నెల 23 వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియా పత్రికలో కటింపబడిన వ్యాసము.

9-5-1929 మొదలు 16-5-29 వరకు 8 రోజులలోను జరిగిన వివరములు.

16-5-29 వ తేదీ ఎంగుయిండియా ప్రకారము ఆ తేదీ కు వసూలైన మొత్తము. 201792-14-3.
(20-5-29 ఆంధ్రపత్రిక 4-వ పేజీచూడుడు)
తూర్పుగోదావరి

9-5-29 కోరుకొండ రూ. 50-0-0
సీతావగరం (దరిమిలా వసూలు) 81-2-8
రాఘవపురం (ద. వ) 64-8-0
దారిలో 153-0-0

విశాఖపట్నంజిల్లా (ద. వ) 37-0-0
తూర్పుకృష్ణ (ద. వ) 20-0-0
పశ్చిమగోదావరి (ద. వ) 18-0-0
గుంటూరు (ద. వ) 617-11-6

986-0-9

నెల్లూరు మండలము
మిచ్చిరెడ్డిపాలెం 4506-0-5
(లాల్లాజీనిధికి—570)

వంగల్లు 126-0-0
అన్నారెడ్డిపాలెం 146-0-0
పల్లవోలు యిగు కపాలెం 348-0-0
కేబాల 386-0-0
మక్తాపురం 75-0-0
మినగల్లు 56-0-0
దామరమడుగు 10-0-0
పెనుమల్లి 15-0-0
కాళయకాగోల్లు 250-0-0
ప్రజ్వేరు 176-0-0
కొత్తవంగల్లు 116-0-0
నల్లయ్యపాలెము 1246-0-0
(లాల్లాజీనిధి 116)

రాజుపాలెం 116-0-0
గండవరం 300-0-0
పెదపుత్తేరు 208-0-0
కోవూరు సహకారసంఘము 116-0-0
పార్లపల్లి 296-6-8
కొడవూరు 400-0-0
కొండుూరు 1127-14-6
మోపూరు 1136-0-0
మోపూరు 1296-8-0
అల్లూరు 1706-9-8
కావలివగైరా గ్రామములు
(లాల్లాజీనిధి-1) 14099-6-10

5-29 ఉలవపాడు 558-0-0
కందుకూరు 1349-2-3
పామూరు 717-0-6
సీతారామపురం 15-12-0
ఎలమర్ర 1-0-0

2634-14-9

29 పెరమన 116-0-0
సంగం 775-0-0
పల్లెపాడు 781-14-9

(లాల్లాజీనిధి-5)
గంగపట్నం 640-0-1
మైపాడు 752-3-9

8016-2-7

13-5-29 వెంగవపాలెం 30-0-0
కోడూరు 50-0-0
కోరుటూరు 47-0-0
ఇందుకూరుపేట 176-2-0
కొత్తపూరు కై ప్రవ యువజనసంఘము 5-0-0
నెల్లూరు 5178-12-6

(లాల్లాజీనిధి-20)

పాట్టెపాలెం 1016-0-0
పొట్లపూడి 70-0-0
గూడూరు 734-0-0
తుంటూరు 50-0-0

7356-14-6

14-5-29 నాయుడుపేట 665-6-8
అత్తివరం 116-0-0
నిడుముళి 50-0-0

831-6-8

(10-5-29 మొదలు 14-5-29 వరకు 5 రోజులలోను నెల్లూరుమండలమున వసూలైన మొత్తము 27,988-13-4)

చిత్తూరు జిల్లా

కాళహస్తి 1116-0-0
బెలుమెటలు కంపెనీ 816-0-0

2268-6-8

15-5-29 తిరుపతి 1099-7-0
కేణిగుంట 67-0-0
అనామకు 60-0-0
పాపనాయనిపేట 12-0-1
పుత్తూరు 806-0-0
తిరుత్తని 115-12-0
చిత్తూరు 511-0-0
పలమనేరు 138-12-0
పుంగనూరు 586-15-11

3846-15-0

16-5-29 మదనపల్లి 2475-14-0

(చిత్తూరుజిల్లాలో 14, 15, 16 తేదీ లలో నూడురోజులలోను వసూలు మొత్తము 7254-13-0)

అనంతపురం జిల్లా

నాగిరెడ్డిపల్లి 116-0-0
కదిరి 1300-8-11
కూటుగుళ్ళ 116-0-0

ముదిగుబ్బ 116-0-0
దంపెట్ల 116-0-0
ధర్మవరం 1148-8-0
అనంతపురం 1247-4-0
తాడిపత్రి 1160-5-8

5320-10-2

7796-8-2

మొత్తము 9-5-29 మొదలు

16-5-29 వరకు 8 రోజుల

లోను వసూలైన మొత్తము

41,490-5-8

16-5-29 వ తేదీ ఎంగుయిండియా

లో వ్రాయబడిన మొత్తము వసూలు

2,01,792-14-8

23-5-29 ఎంగు యిండియాలో

తెలుపబడిన మొత్తము

2,43,283-8-6

జిల్లాలవారి వసూలు

పశ్చిమకృష్ణ 28,091-0-11

తూర్పుకృష్ణ 28,900-1-3

గుంటూరు 47,280-15-1

పశ్చిమగోదావరి 42,117-9-1

తూర్పుగోదావరి 47,248-6-8

విశాఖపట్టణము 14,145-14-5

నెల్లూరు 27,988-14-4

చిత్తూరు 7254-18-0

అనంతపురం 5320-10-2

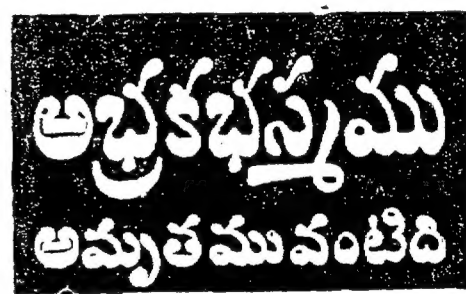
2,43,293-8-6

వివరములు తెలియని తరుగు

10-0-0

2,43,283-8-6

(మో. కా. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 23-5-29)

శ్రీ ముక్త్యాలసంస్థానమున తయారుచేయబడినది బహు మూత్రమును, వేడిని, దగ్గును, తయను, బోగొట్టును. మూత్ర మునందుండు చక్కెరను మాయముచేయును. శరీరమునకు మంచి దార్శమినిచ్చి, రక్తకుడినిజేయును. అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులు గుడురు అనేకమంది నాడి మెచ్చి యున్నారు. సంపూర్ణ వరములకు వెంటనే వ్రాయుడు. 100 మొదలు 300 వరకు పుటములు వేయబడిన రకములు గలవు. (5)

300 పుటములు తు 1-కి రు. 5

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణా)

న ర న ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

ఇక్కడి మొదట ప్రకారము కానగా తయారుచేయబడిన ఇసుకపెట్టెలు ఈ దినన తెలుపబడినవారితో అమృతమునకు పేరుగాంచుచున్నది.

బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆటరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి వరసరా చేయబడినవి 1429

పి. న శే శ మొ ద లి యార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
ప్రాప్తికరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు
వటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు
ఐరన్ అండు థ్రాన్స్ ఫార్మర్స్
అమల్ ఎంజనీరు, మోటారులు, మెషిన్లు, థాగములు, మొదలగు వివిధ రకములను చేయుటకును సమర్థులగుటకు. రైతుపట్టణము కావలసిన నిలబెట్టు, పాప్టింగు నట్లు వరసముగా యివ్వబడును. సర్వారాములైబ్రరీ, పెద్దనాయకపేట ముద్రాగు. మెషిన్లకు సంబంధించిన థాగము అన్నియూ అర్జునయ్యవారి కయారుచేయింపబడును.
ఈ ప్రకారము వ్రాసిన బహులు వ్రాయబడును.

మ హా భా ర త వి మ ర్శ న

గంధక ర్త:—పెండ్యల వేంకటసుబ్బాస్వామిగారు

ఈ పుస్తకము భారతీయులగుక క్రిష్ణవంశ వంశీయుల, కారణ రాజ్యాధిపతుల కారణము, ప్రాచీన శంఖముల
కాదనియు, (దాపతి కస్తూరిబాల గాధ యాదవవంశము) శ్రీకృష్ణుడు అశ్వత్థామ క్రియనియు ఇంక వనేశవిషయము
పట్టి "పరభాత చరిత్ర" అని పేరుతో వీరివర్గ గ్రంథము వ్రాయబడినది ఇందు భారతీయుల భరితభండ వలన
ప్రత్యేకము అవచ్చుచింది తప్పబడినది. అందుకు చరణము 160 పేజీలు ఉద్దేశము వెల 1-4-0 లు మాత్రము
రెడ్డిబజారు, రాయవరము. హైదరాబాద్ వరిజిల్లా.

ర సాయన చాయశాల

షేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగ నూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇం" యూలో" నెల్లను
మె దటివారని విక్రీలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను వక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కిను.

మిక్కిలయము మా రకములను ఈ యోగించినవారు, మా రంగునూలు కొని, పరి
యతర రకములను పుట్టర.

120

శంపీల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

మంచిసాధనములు మంచిపంటనిచ్చును

"తైపుస్తాకు" నాగలి, కొని పంటను ఎక్కువగా పొందును.

వాటాదారులకను, తైపుస్తాకు పాలినీహాల్దరులకును రొఖము లేక సులభమైన నే నడివాయిదా
పద్ధతుల ప్రకారమియబడును.

120-3

చిత్రపటముతోనున్న ధరలపట్టెకొరకును, ఏజన్సీపద్ధతులకు నిట్లు వాయుడు.

మేనేజింగు డైరెక్టరు:—వై. సూరు అగ్రికల్చరల్ డైరిఫారం కంపెనీ, లిమిటెడ్
బ స ఏ న గు డ్డి, బెం గు ఖా రు సి. టి.

రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల-బెజవాడ

పై కళాశాల 1929 సం॥ 1 వ తేదీని తెరువబడును. ఆయుర్వేద విశారద డి.ఎస్. వైద్యవిద్యార్థుల
తరగతులకు సంస్కృతమునను అంగ్రమునను వైద్యవిద్య గరుపబడును. చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 20 వ తేదీలోపల
వైస్ ప్రెసిడెంటుగారి కేర ధరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. వీరవిద్యార్థులకు భోజనాది సౌకర్యములు చేయబడును.
విద్యార్థులు జీతములు యివ్వ నక్కరలేదు.

బాడ్డపాటి వేంకటప్పయ్య పంతులు రిటైర్డ్ వకీలు, వైస్ ప్రెసిడెంటు-

వెలగలేటి శ్రీధరధ రామయ్యపంతులు, శక్రటరీ,

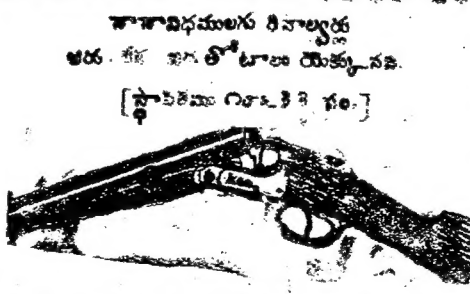
కవిరాజ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులు,

ప్రి సి పా ల్.

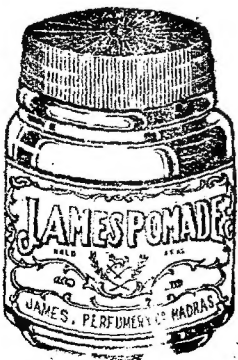
అంతా ముల్లోటాకుమార్ శుభసిద్ధిమగ
కంపెనీవారిచే చేయబడినది.

ధ ర లు
నరనము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

వాతావిధములగు రివోల్వర్లు
అరు. కే. కం. లోటాలు యెక్కువవి.
[స్థాపితము 1923 సం.]

కాకము 3.25, 3.50, 4.00 అంగుళములలో వారము. చిన్నది కేటాలో కెట్రోన్ కలిగినవికూడ వారము. (1928)
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. 10 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అనేక సందర్భముల బహుమతిగాంచినది:—

జేమ్స్ పోమేడు

వెంట్రుకల నల్లనివర్ణము పొడిచుటలో అగ్రగణ్యమిది. (కాబట్టి)
మిక్కిలి అందముగానుండును. యిందు వాడంత్రముచేరిండును. మెదడున కన్నతపే
భాకర్తి పోషించును. కన్నులకు చలనదనమునిచ్చును. కరివళిమనకను, నిర్మూల్యమనకను
యితర పోమేడున్నట్టిది మించుచున్నది. (కరబుడ్డి నిర్మూల్యమనక దు-1000 గ్రాముల)
బుడ్డి 1.50-5.00 డబ్బు. 8.00-0.

జేమ్స్ పోమేడు వ్యాపారి కంపెనీ,

288 వీరినవ్వవాడకోవిడి, టి. టి. మద్రాస్.

Best
Indian Pain Balm
Sold Every Where.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT

M. P. D. & S. M. RAY.

నేషనల్ ఇండియన్
లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

నూతనముగా ఏర్పరచబడ్డ రెజిస్ట్రేషన్ భాగము
నూట్టి నలుబదివంతున తిరిగి యిచ్చును.
యొక్కవివరములు

యీ దిగువవారికి వ్రాసి కనుగొనుడు.

హిందూదేశములో యిట్టి లాభములను చూ
కంపెనీ యిదితప్ప మరెయొకటిలేదని నమ్ముచున్న
మని స్టేట్స్ మెన్ పేషరువారు 15-2-28 తేదీ
ప్రచురించియున్నారు.

వివరములకు యీ దిగువకు వ్రాయుడు.

82-1

వి. కె. చెట్టి,

శ్రీకృష్ణ మద్రాసు.

ఫోను నెం. 2420

పోస్టుబాక్సు నెం. 1

చీఫ్ ఎజెంట్:—టి. వి. రాఘవయ్య,

నార్తర్న్ సర్కారు, బెజవాడ.

మాన సోల్టా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నొంబులము! (ప్రాచీనయుగ క్రైస్తవము) గురువధికము!
కరీరముల ఉన్నాధికములే కలిగిడి వైద్యకళకు
కీమాత్రలు వివాదము. అత్యధము, అరుదైన, అపూర్వము,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, పర్యాంగముల
యందు అలక్షయము, కిక్కిలు, పాద్యములు, కిరక్కు
త్రక్కు, అతులు వెంట్రుకపొయిండు గతిగడి వ్యాధులు
కోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు తెచ్చును.

ఈమాత్రలు కేరవానకవృక్షములను కలపి చేయబడును.
ఇందు అనేక ఔషధములు చేరినవి. అనుభవముగల వైద్యు
దుగుటచేతను వరముపొందెడియ యని చెప్పవచ్చును.
విక్రసారి వాడిచూచిన విజయ తెలియగలదు.

వివరాదు:—

(198)

ఆయుర్వేద వైద్యులయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

రాజమోహన హిరాయిలు

శ్రేష్ఠమయిన సువాసనగల తలనూనె

తలనొప్పి, మాడుపోటు, శు
అకాలముగా వెంట్రుకలు నొప్పి
శిరోవేడిమి మొదలగువాటిని మెదడుకు
మెదడుకు శుభ్రమున, బుట్ట
మును, కలిగించి వెంట్రుకల
పరిచి వృద్ధిచేయించును. 1-0
1 సీసా రు 1. 3 సీసాలు రు

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, శిరిడీ, నెల్లూరు